מעריב
י"ט באדר א, תשמ"ו 28.2.1986
חברת החשמל,
משחקי כוח על המתח
סלמון משראווי
וארבעים השודדים
המרגל אלי כהן,
גילויים חדשים
אהוד מנור, שטח פרטי

שינה טובה אינה מותרות.
15 שנות אחריות מלאה
שי בלעדי לרוכשי סילי
ריפודית נילי
על מוצר איכות כמו סילי יש לשמור היטב. בארה"ב ובאירופה מניחים עליו מגן מזרן. עכשיו מוצע מגן המזרון המרופד של נילי כשי לרוכשי מזרון סילי.
אפנת כלי מיטה
מודעה זו מיועדת לאנשים שזמנם יקר.
נשים וגברים שצריכים לחיות משך כל היום במיטבם ובמלוא אונם, כאלה שאחרי יום של מאמץ נפשי וגופני מגיע להם לילה טוב באמת.
לאנשים היודעים כי שינה טובה אינה מותרות
בישראל יש כבר אלפי אנשים וגברים היודעים זאת ובעולם - מליוני אנשים. סילי פוסטורפדי הוא מזרון הנמכר ביותר בארה"ב, קנדה, אוסטרליה ובארצות נוספות. הוא פותח בארה"ב בשיתוף טובי הרופאים האורטופדיים ותוכנן להעניק לשוכבים עליו נוחות מירבית ובוקר פטור מכאבי גב הנובעים משינה על מזרון רך מדי.
סילי פוסטורפדי מוצע במגוון גדלים. גם בגודל ענק (קינגסייז) 190X200 ס"מ. התרווחו עליו, פשטו ידיים לצדדים תנו לעצמכם להנות מלילה שכולו נוחות.
אם אתם זקוקים למיטה גדולה יותר, יש לסילי פתרון מושלם עבורכם: מיטת הבסיס היוצרת ביחד עם המזרון מערכת שינה מושלמת.
30 לילות נסיון
ו-5 תשלומים שווים.
נסו את מזרון סילי פוסטורפדי בעצמכם.
אנו יודעים שאחרי מספר לילות של שינה על המזרון הזה תרגישו בהבדל.
על כן אנו מציעים לכם לקחת אותו לביתכם ל-30 לילות לנסיון, ולא פחות מזה - גם לדברים טובים לוקח זמן להתרגל.
הכנסו לאחד ממרכזי השינה של סילי עוד היום
תוכלו לקבל הסברים מפורטים על יתרונותיו הטכנולוגיים הבלעדיים ולנסות אותו בעצמכם - אחרי הכל, המבחן החשוב ביותר למזרון הוא גופכם.
Sealy
סילי פוסטורפדי
המזרון הנמכר ביותר בעולם.

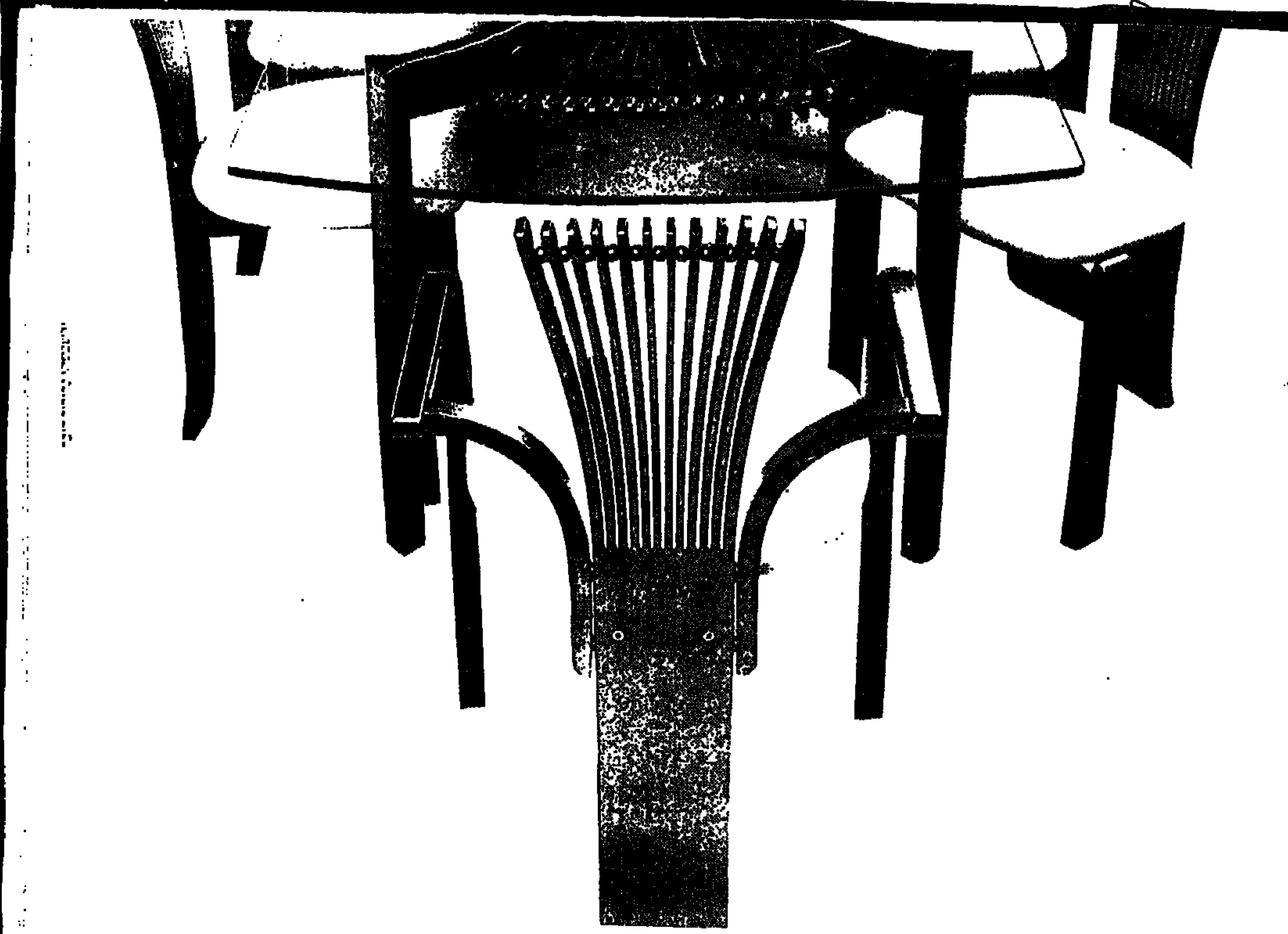

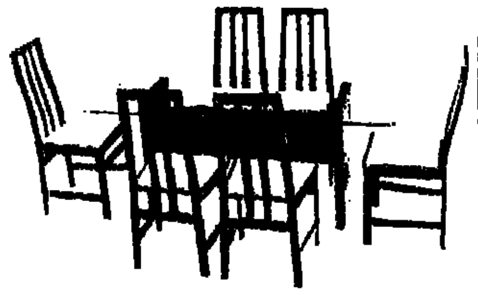

עכשיו 1,333 ש"ח במזומן

כסא דנס ... - תוצרת איטליה בעיצוב מודרני בלק שחור מבריק

עכשיו 195 ש"ח במזומן

דניש 13

בו תשלומים שקליים שוים

חנויות: רמת-גן, דרך ז'בוטינסקי 104 תל-אביב, ככר המדינה. פינת ויצמן ירושלים, רח' שמאי 16 חיפה, רח' טשרניחובסקי 35 סטלה מאריס, כרמל צרפתי באר-שבע, דרך חברון

מחסני מכירה: פתח-תקוה, קרית אריה רח' אפעל 18 חיפה, מפרץ חיפה קרית אתא, שד' ההסתדרות ניתן 5 ירושלים, יד החרוצים 4, אזור התעשיה תלפיות

הכנס עוד היום לאחת החנויות

דניש

בדניש כבר כשר לפסח

תאביב כבר מתדפק בפתח, עושים סדר ועורכים את השולחנות.

בואו כבר השבוע לחנויות דניש ותמצאו מבחר ענק, החל מכסאות בעיצוב מודרני ועד פינת אוכל מושלמת הנפתחת ל-16 אורחים! כל פינות האוכל מצטיינות בעיצוב חדיש ומקורי ובמידות שונות המתאימות לגודל הדירה.

אין ספק, פסח 86' יראה אחרת בפינת אוכל של דניש.

הבטיחו לעצמכם עכשיו אספקה לחג שמח!

TOTEM - פינת אוכל תוצרת WESTNOFA נורווגיה. מרהיבה ביופיה, בעיצוב חדשני ומודרני בעץ טבעי או שחור. כוללת שולחן במידות 210x100 ס"מ שילוב של עץ וזכוכית. עכשיו 1,570 ש"ח במזומן.

TOTEM - כסאות בעיצוב תואם עם מושב בד מרופד במבחר צבעים.

המחיר לכסא ללא ידיות 410 ש"ח במזומן.

המחיר לכסא עם ידיות 540 ש"ח במזומן.

LARS - שולחן אוכלי במידות 90x135 ס"מ נפתח עם שני הגדלות ל-235 ס"מ במגוון גדול של עץ טבעי ובייץ.

עכשיו 935 ש"ח במזומן.

SKOL - שולחן אוכלי במידות 105x165 ס"מ נפתח עם שתי הגדלות של 50 ס"מ כל אחת ל-265 ס"מ. מתאים ל-12 אנשים. במגוון גדול של עץ טבעי ובייץ.

עכשיו 1,102 ש"ח במזומן.

2.3-7.3.86

ההפתעה הגדולה

במשביר לצרכן

מוצרי אופנת חורף Marks & Spencer

שהגיעו באיחור מלונדון

ימכרו בהנחות עד 50%

למשפחה St Michael

סריגים לנשים ולגברים

כתונת לילה וחלוק (סט)

נעלי בית לנשים גברים וילדים

ז'קטים לגברים

30% הנחה

לנשים וילדים St Michael

ז'קטים 3/4

מעילים

בלייזרים

מכנסי צמר

הלבשת ילדים

חליפות

חולצות שינה

מבחר חולצות

חצאיות קורדרוי

40% הנחה

לנשים St Michael

שמלות

חלוקים

חצאיות צמר

50% הנחה

כל יתר מבחר אופנת החורף של מרקס אנד ספנסר 25% הנחה

גרביים St Michael לגברים נשים וילדים 20% הנחה

מבצע

סדרת טיפוח FRAGRANCE FREE Marks & Spencer

לניקוי העור

לרענון העור

להחדרת לחות לעור

טלקים קטנים

פודריות

50% הנחה

קונדישנר לשיער

מבחר קצף אמבטיה

30% הנחה

REVLON משחק להיט קנית-זכית!

מספר 1 – סומק "אולטימה II".

מספר 2 – בקבוק גדול (100 ml) בושם צ'רלי.

מספר 3 – שפתון "אולטימה II".

מספר 4 – "פלקס מוס" – רבלון.

מספר 5 – מי קולון CHAZ (100 ml).

קנית במשביר לצרכן מוצר של רבלון או אולטימה ב-15 ש"ח ומעלה: קבלי במקום כרטיס ובו מצויין מספר, כל כרטיס מזכה אותך בפרס! הפרס שלך עשוי להיות הרבה יותר גדול. פרט למתנה שאת מקבלת במקום, תשתתפי בהגרלה הגדולה שבה:

הפרס הראשון: מקרר "אמקור 4600 XL" בשווי כ-1300 ש"ח.

פרס שני: 2 אריזות שי של רבלון בשווי 450 ש"ח כ"א.

ופרס שלישי: 4 מערכות להכנת קפה פילטר.

כל מספר זוכה!

ממשיכה מכירת יתרת אופנת חורף בכל המחלקות עד 50% הנחה - עד אזילת המלאי

פרסום חוצות

סופשבוע

עורך: צבי לביא
עריכה: תמר גיא
עיצוב ועריכה גרפית: יורם נאמן
גרפיקה: נטע גרינשפן

י"ט באדר א, תשמ"ו 28.2.1986

6 מתח גבוה
מאת יעל פז־מלמד

10 סלמון משראווי וארבעים השודדים
מאת מנחם תלמי

14 גרדה לופט פינת ארלוזורוב
מאת טל בשן

18 בודד בדמשק
מאת שמואל שגב

23 טיול „סופשבוע" לציפורי
מאת נילי פרידלנדר

28 שטח פרטי עם אהוד מנור
מאת נורית ברצקי

34 רוני, רוקי וראמבו
מאת עירית שמגר

7 לאכול בחוץ
מאת מאר"ל

38 Made In London
מאת יהודית חנוך

41 שיפודים
מאת מאיר עוזיאל

42 חיים ואוהבים
מאת תמר אבידר

43 פנטהאוז
מאת יגאל לב

43 הורוסקופ

44 „מעריב" לפני 35 שנה
בעריכת גבריאל שטרסמן

קוראים יקרים,

השיפודים של מאיר עוזיאל יצאו לחופשה קצרה בשבוע שעבר. לפני שיצאו ביקשתי ממנו להביא רשמים מחופשתו, ומה הביאו רשמי סיור עתונאים בגהינום בהדרכת אשמדאי, ושיחות בלתי נשכחת עם פקיד מתוסכל שמתלונן על עמיתיו בעולמנו, המתחרים בו בהמצאת תעלולים ועינויים, אשר הופכים את חייהם של בני־אדם לגהינום עלי־אדמות.

יש לי סיפור מהחיים למי שלא מבין את ההומור של עוזיאל. מעשה באדם שחש בגבו, הובהל לחדר־מיון, צולם ברנטגן מלפנים ומאחור, קיבל טיפול מסור וגם זריקות, ושוחרר למחרת כדי לשוב בעבור חודש לבדיקה במירפאת בית החולים. הרופא אמר לו, תעשה צילום בטן וגם בדיקת דם ואל תשכח גם לתביא את הצילומים שצילמנו אותך במשך הלילה. והפקיד אמר לו, תביא התחייבות מקופת חולים לתשלום דמי האישפוז. נסע האיש עשרה קילומטר לקופת חולים, התרוצץ מהרופא לפקיד, לקח התחייבות, נסע שוב עשרה קילומטר לבית־החולים, עמד בתור, נתן את הטופס לפקיד, עלה שלוש קומות למשרד המרפאה, חיכה רבע שעה שהפקידה תגמור לדבר בטלפון, קבע תור לבדיקה וחזר הביתה. אחר־כך לקח טופס מהרופא בקופת־חולים כדי לעשות את הצילום במרפאה המחוזית. לא רצו לקבוע לו תור בטלפון לכן נסע לשם ששה קילומטר, עמד בתור בשביל התור, וקיבל טופס כדי לקבל תרופה שצריך לקחת בערב שלפני הצילום. בבית מרקחת אל"ף לא היתה תרופה כזאת. גם לא בבית מרקחת בי"ת. בבית מרקחת גימ"ל דווקא היתה אבל גם תור גדול היה שם. היתה לו ברירה?

את הצילום היה צריך לקחת לבית החולים אבל טכנאי הרנטגן אמר לו שקודם צריך הרופא להתבונן בו. הרופא אמר שהוא לא מבין כלום ודרש לראות קודם את הצילומים מבית החולים. כשבסוף הבין שאין לו מה להבין, נתן פתק למזכירה, אבל המזכירה הדפיסה את מה שהיה כתוב בפתק בלי לקרוא ולהבין ולכן נתנה לו רק את הפתק בלי הצילום. כשאמר לה לקרוא את הפתק היא התפלאה מדוע בכלל היה צריך להדפיס אותו, ונתנה לו את הצילום בלי הפתק. אחר־כך לקחה האחות את דמו לבדיקה אבל התשובה לא הגיעה, גם לא כעבור שבוע. במעבדה המרכזית טענו שבכלל לא בדקו את הדם שלו. אחרי עמידה עקשנית על הזכויות בדקו את הניירות ומצאו שרשמו את המימצאים בטעות על שם אבא שלו.

בבית החולים, בעבור חודש, הלך קודם לחדר המיון כדי לקבל את הצילומים מלפני חודש. אמרו לו שיפנה לארכיב. תעה במסדרונות עד שמצא ארכיב סגור מפני שבין 1 ל־2 לא נותנים צילומים, אלא באישורו של האדון בר־גיגית. התור שלו במרפאה היה לשעה 2 ולכן תעה במסדרונות אחרי בר־גיגית, אבל לא מצא אותו והמזכירה שטילפנה לארכיב נענתה שהפקידה שם לא רוצה לקבל על הראש. בסוף עשתה טובת ונתנה את הצילומים לפני 2, אבל במשרד המרפאה לא רצו לקבלו מפני שלא היה לו תיק. לכן שלחו אותו למשרד למטה לאשנב 1 כדי לעמוד בתור ולעבור משם לאשנב 2 כדי לקבל חתימה, ובשובו עם התיק הגואל למרפאה נאמר לו שיתכבד וימתין עד שיגיע תורו להכנס לרופא, אולי בעוד שעה אולי בעוד שעתיים ואולי גם שלוש; וזה הסביר לאיש החולה מדוע צחק קודם הפקיד (הבריא) מהמשרד כשאמר למישהו שעמד בתור לפניו: „מי שבא לכאן צריך לפנות לו את כל היום"...

צ. לביא

בשער: סילווסטר סטאלונה
"ראמבו", כתבה בעמ' 34-36

אוגדן טיולי סופשבוע

מערכת מעריב, בשיתוף יחידת התיירות במחלקת ההתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית והקרן הקיימת לישראל, יחלקו, ללא תשלום, לקוראי מעריב אוגדן מהודר לשמירת דפי טיול סופשבוע. פרטים יבואו. הקוראים מתבקשים לשמור על דפי הטיולים.

צוחק מי שצוחק ראשון

מישהו משחק עם הזרם בסניף המרכזי

מתח גבוה

עמוס פרושן, הקורבן התורן במלחמת הדוכסים על האחוזות של החברות הממשלתיות. יו"ר תלוי על בלימה בדירקטוריון של חברת החשמל. האיש של יצחק מודעי הוא גוף זר במתנה של משה שחל. במעט פקק שרוף בקצר שגורמת התחרות בין המערך לליכוד על מינוי "אנשי שלומנו" לתפקידי מפתח. סעיף סודי בהסכם ממשלת האחדות קבע חלוקת־שלל. הפרשנות לסעיף עשויה להפיל את הממשלה.

מאת יעל פז־מלמד
צילומים: שמואל רחמני

ב דצמבר 1983 התמנה עמוס פרושן, רואה־חשבון, בעל משרד עצמאי מצליח, ליו"ר הדירקטוריון של חברת החשמל. מחזורה השנתי של החברה – מיליארד דולר. הדרך בה קיבל עליו פרושן את הזכות, או החובה, לגלגל מחזור אדיר כזה, די מפתיעה, אם לנקוט לשון המעטה. שר האנרגיה דאז, יצחק מודעי, האחראי על חברת־החשמל, הפך את נושא המינויים הפוליטיים בחברות ממשלתיות למקצוע. יום אחד קרא אליו את פרושן. „אתה רוצה את חברת החשמל?" שאל. „כן", השיב פרושן, וקיבל. בהחלט מקורי, אפילו בהתחשב בעובדה שפרושן כבר היה חבר פעיל ומסור בדירקטוריון החברה והתמצא היטב בנעשה בה.

מודעי ופרושן, דרך־אגב, הכירו איש את רעהו בחברת התמרוקים "רבלון". לא, הם לא עשו שם מסיכות יופי. מודעי היה מנכ"ל החברה הזאת במשך 17 שנה, ופרושן היה רואה החשבון. להצעה הנדיב של מודעי, כדאי להזכיר, קדם ריב עסיסי בין מודעי לבין היו"ר הקודם של הדירקטוריון, דוד הגואל. גם הגואל היה מינוי של מודעי, ומקורבו עד הריב.

לאחר שמודעי „הלך" על פרושן, התכנסו חברי הדירקטוריון ואישרו את המינוי, כשהם נמנעים מלקבוע את משך הכהונה. בהתאם לחוק, טעון מינוי כזה אישורם של שרי האוצר והאנרגיה. ואכן שני השרים הללו דאז – יצחק מודעי ויגאל כהן־אורגד, חתמו על המינוי, רק שהגבילו את פרקו לשנה אחת. בהתאם לחוזה העבודה של פרושן, הסתיימה הקדנציה שלו בדצמבר 1984. בפברואר 1986 הוא עדיין שם.

להמשך הסיפור מדצמבר '84, יש מספר גירסאות. אבל ישנה עובדה אחת, שעליה לפחות אין עוררין. בספטמבר '84 הוקמה ממשלת האחדות, ופרושן קיבל בוס חדש – השר משה שחל, איש המערך.

גירסה ראשונה: המספר – עמוס פרושן: „בנובמבר '84 פניתי הן אל משה שחל והן אל יצחק מודעי, והזכרתי להם שבחודש הבא עומד לפקוע המינוי שלי. שניהם, ואני מדגיש את המלה שניהם, הודיעו לי בשיחות בעל־פה כי בכוונתם להאריך לי את המינוי. ב־28 לדצמבר '84 הודיע לי השר שחל סופית, אם כי לא בכתב, כי בכוונתו להאריך את כהונתי. ואכן, עד לפני כחודש, הכל זרם על מי מנוחות ולא היו כל בעיות ביני לבין שחל. להיפך, הוא נתן לי להבין מספר פעמים שהוא מרוצה מהאופן בו אני ממלא את תפקידי.

„הכל החל כאשר שני השרים הסתכסכו על רקע מחיר החשמל לצרכן: שחל רצה להוריד מיד, מודעי אמר – לרווחה. ואז החליט שחל להוריד את המחירים על דעת עצמו. נכון שהייתי בתחילה בעד הורדת המחירים, שיכלו בכלל להתבצע עקב התייעלות וצמצומים ניכרים שעשינו בחברה, ושהביאו לנו עודפי כספים. אבל ברגע שההחלטה היתה חד־צדדית, ולא על־דעת שני השרים, השתנתה כל התמונה. שר האוצר הוא שקובע את המחיר מירבי לחשמל. אנחנו כחברה יכולים לקבוע איזה מחיר שאנחנו רוצים, אבל כחברה ציבורית אנחנו חייבים, על־פי חוק, לעמוד בקריטריונים של שיקול עיסקי. אם ניקח פחות מן המחיר המירבי, לא נעמוד בקריטריון הזה. נכון, אני פורמליסט, ואני מאמין גדול בדרך הזו. ונכון גם, שכלכלית היה בהחלט מקום להוריד מחיר.

כתבתי לשחל מכתב, עם העתק למודעי, שבו הסברתי שאינני יכול לתמוך בהורדת המחיר בתנאים החדשים שנוצרו, אלא אם כן יתוקן חוק זיכיון החשמל. המכתב שלי, כפי הנראה הרגיז מאד את שחל, והוא החליט לעשות הכל כדי לסלק אותי מתפקידי. הוא פנה לרשות החברות הממשלתיות וליועץ המשפטי לממשלה וטען שאין תוקף חוקי לכהונתי. פתאום הוא נזכר בעניין. שנה וחצי פעל אתי בשיתוף פעולה והכל היה בסדר. ברגע שהבעתי את דעתי כנגדו הוא החליט להאבק נגדי. לדעתי, המלחמה עלי היא חלק מן המאבק שלו במודעי".

ג ירסה שניה: המספר – פקיד בכיר במשרד האנרגיה, מקורב ביותר לשר שחל: „המקרה של עמוס פרושן הוא חלק ממכלול שלם של בעית המינויים למועצות מנהלים של חברות ממשלתיות, והחלוקה שיש בנושא זה בין הליכוד למערך. אי־אפשר לבחון את המקרה שלו בפני עצמו. ובכל זאת נתרכז לרגע ב'מקרה פרושן', שכפי שהוא הציג אותו, אינו קרוב אפילו למה שבאמת אירע. קודם כל לא ייתכן ששחל ייתן למישהו אישור בעל־פה על המשך כהונה. אין דבר כזה. שחל לא מאמין בהסכמים בעל־פה. לפחות פעמיים במשך השנה וחצי האחרונות קרא אליו שחל את פרושן ואמר לו – 'בוא נדבר על פינוי מסודר של העסק'. אלא שהבחור, כלומר פרושן, התנגד, בהסתמכו על חוות דעת של היועץ המשפטי של החברה. הוא אמר לשחל: 'תפנה למודעי'. שחל ניסה לשכנע אותו בדרכי נועם, הסביר לו שלמינוי שלו אין תוקף, והעובדה שהוא מנהל את ישיבות הדירקטוריון אינה מקנה לו זכות כיו"ר. האיש סרב לשמוע בכלל על פינוי הכסא. יש לנו סיכום עם מודעי, שבנימין גז...

(המשך בעמוד הבא)

עמוס פרושן, יו"ר הדירקטוריון של חברת החשמל: המלחמה עלי היא מאבק בין מודעי לשחל.

שר האוצר, יצחק מודעי: לא רוצה לוותר על כישוריו

שר האנרגיה, משה שחל: פרושן מתאם עמדות עם מודעי.

(המשך מהעמוד הקודם)

יתמנה ליו"ר הדירקטוריון, אבל אי־אפשר לבצע אותו כי בדירקטוריון לא יהיה רוב למועמד ששחל מציע. עד שלא יתמנו אנשי מערך – אי אפשר יהיה להעביר מינוי של יו"ר חדש. הסיפור של הוזלת מחירי החשמל הוא דוגמא טובה לצורך להחליף את פרושן. הרי אנחנו איננו טוענים כנגד מינויים פוליטיים, או מינויים של 'מקורבים'. אנחנו מתכוונים לעשות אותו דבר. הטענה שלנו היא ששר האנרגיה אינו יכול לעבוד עם אנשים החותרים תחתיו, וזה מה שקרה בעסק הזה. עמוס פרושן היה האיש שהוליך את כל העסק של הוזלת המחיר. הוא המליץ על הענין, והיה שותף מלא לכל ההחלטות. ואז פתאום, הסתבר לו ש'השר שלו', מודעי, מתנגד, ופתאום הוא הלך נגד הענין ונגד שחל. ככה אי־אפשר לעבוד. בישיבת הדירקטוריון שדנה בנושא, ישבו הדירקטורים המומים. לא האמינו שפרושן פתאום מתנגד להוזלה. מנכ"ל החברה, יצחק חופי, היה המום יותר מכולם. הוא אמר, וזה רשום בפרוטוקול: 'איך אתה יכול להתנגד. הרי היית שותף מלא להחלטה. למה אתה פתאום משאיר אותי לבד במערכה הזאת?' פרושן כל הזמן מתאם עמדות עם מודעי, כנגד השר הממונה עליו, שחל".

גירסה שלישית: המספר – פקיד בכיר במשרד האוצר, מקורב למודעי: „עד כמה שידוע לי שר האנרגיה הסכים שעמוס פרושן ישמש כיו"ר הדירקטוריון עד סיום הקדנציה שלו כדירקטור, ביולי השנה. יותר מזה אני לא מוכן לאמר לך. לא אני לא מוכן להתייחס לאופן שבו ניתן האישור, או לפרטים אחרים. המאבק של שחל בפרושן, הוא חלק מהמאבק שלו בשר מודעי".

ולפני שנעזוב את המקרה הפרטי של עמוס פרושן, ונעבור למקרה הכללי של מדינת ישראל והדרך בה מתנהלים העניינים בממשלת האחדות הלאומית, נוסיף לתמונה עוד גירסה אחת, כדי שהבלבול יהיה מושלם, וכדי שאיש לא יוכל לפתור את כתב החידה – מה קרה לעמוס פרושן החל מדצמבר '84. על השאלה – מה קרה לממשלה בדרך לאחדות לאומית, דומה שאין כל קושי לענות.

מספר עמוס פרושן: „בתחילת נובמבר '85 פנה אלי השר שחל, לא ישירות כמובן, וביקש ממני לכנס ישיבת דירקטוריון מיוחדת, שבה יעמוד על סדר־היום הנושא הבא: החלפת יו"ר הדירקטוריון. לבקשה הזו לא קדמה כל שיחה בינינו בנושא. ניסיתי להציע את ה־7 בנובמבר. שחל ביקש לדחות. בסוף נקבע ה־28 בחודש. כ־20 לנובמבר הוא ביטל את הישיבה ובכך הסתיים הענין. איש לא דיבר עמי מאז על הנושא. להיפך, אני הייתי זה שפניתי אליו והצעתי שיסכם את הענין עם מודעי. מה אני צריך שהם ירבו על גבי. אבל ברוך השם, יש להם מספיק סיבות לריב גם בלעדי".

המקרה המוזר של עמוס פרושן יסתיים, ככל הנראה, בזמן הקרוב. מקורבים לשרים שחל ומודעי יודעים לספר ששר האוצר „מחפש בימים אלה בקרחתנות ג'וב חליפי לפרושן", כהגדרת בכיר במפלגת העבודה. מקורבי מודעי הגדירו זאת כך: „השר אינו רוצה לוותר על כישוריו של האיש שהצליח להביא את חברת החשמל למצב הטוב ביותר שידעה זה שנים. הצטברות עודפי כספים רבים, שקט ביחסי־עבודה, פריחה בחברה".

„שטויות", נזעקים מקורבי שחל. „האיש שהביא לפריחה של החברה הוא המנכ"ל, יצחק חופי". וכן הלאה, וכן הלאה. איך שלא יהיה, ידעו לספר לנו שמודעי פנה לשר התקשורת אמנון רובינשטיין, וביקש ממנו למנות את פרושן כמנהל תחנת ההגברה של "קול אמריקה" שרוצים להקים בארץ. אותם אנשים ידעו גם לספר שפרושן סרב להצעה הזו. להצעה הזו קדם נסיון להציע את פרושן כציר כלכלי בוושינגטון, במקומו של דני הלפרין, שעומד לסיים את שירותו בקיץ. עמוס עצמו לא מתרגש יתר על המידה מכל הענין. תמיד יש לו לאן לחזור – למשרדו המשגשג. גם רמת־חייו תעלה פלאים בעקבות מעבר כזה. אומרים מקורבי שחל: „מה שכטות, הם (אנשי מודעי) מבינים שפרושן לא יוכל להמשיך בחברת החשמל". אז לפחות דבר אחד בטוח יש בעסק הזה.

יצחק חופי, מנכ"ל חברת החשמל: מי הביא לפריחה של החברה?

בשבועות שקדמו להקמת ממשלת האחדות, ישבו פוליטיקאים ומומחים משפטיים על מדוכת ההסכם הקואליציוני. אף צד לא רצה לצאת מקופח מהעסק. הסעיף המפורסם ביותר בהסכם זה, הוא כמובן עקרון הרוטציה בראשות הממשלה. אבל להסכם הקואליציוני יש גם נספח סודי, ובנספח הזה ישנו סעיף קטן – ר/2 – שאומר: „מוסכם כי יש להביא לייצוג הולם של שני הצדדים בכל הנוגע ליושבי־ראש וחברי מועצות מנהלים של חברות ממשלתיות, תאגידים ורשויות על־פי חוק". והסעיף הסודי הזה, הוא בסיס למתחים אדירים בין שתי המפלגות, והוא, ככל הנראה, יהיה הנושא הבא שעליו כמעט תתפרק הממשלה, אלא אם כן היא תמות קודם לכן עם ה„צמיחה".

שיחה עם בכירים במערך מציגה את הדברים באור הבא: „ממשלת האחדות בנויה כולה על חלוקה שווה של חמישים אחוז לכל צד. כך זה ברוטציה, כך בוועדות השונות, כך במועצות המנהלים של החברות הממשלתיות. או כך לפחות זה אמור להיות. על־מנת ליישם את העקרון של הנספח הסודי, החליטה הממשלה באחת מישיבותיה הראשונות, כי יו"ר ועדת השרים לכלכלה וממלא מקומו, יקיימו הידברות ביניהם ויבצעו את שכתוב בהסכם. לאחר זמן קצר הורחב הענין, והוקמה 'ועדת ארבעה' – השרים משה שחל, גד יעקובי, יצחק מודעי ומשה ארנס. במשך יותר משנה לא התכנסה הוועדה הזו אפילו פעם אחת. לקראת אוקטובר '85 התכנסו הארבעה פעמיים והגיעו להסכם הבא: כדי לממש את הסעיף הידוע ימנו שרי מפלגת־העבודה בחברות השייכות למשרדיהם, אך ורק 'אנשים משלהם'. בחברות ממשלתיות, השייכות למשרדי הליכוד, ימונו שליש מן האנשים בהתאם להמלצות שרי המערך.

„ההסכם הזה, שהיה מקובל כאמור גם על הליכוד, ושהעניק יתרון ברור למינויי המערך, נובע מכך שכאשר התחלנו לעבור על חברי מועצות המנהלים של המשרדים השונים הסתבר, שאין בתוכם ולו אדם אחד שיש לו זיקה למערך. הדבר היה חמור במיוחד במשרד האנרגיה, האחראי על המספר הרב ביותר של חברות. מצאנו ממש אדמה חרוכה. מודעי לא הותיר איש מן המערך, ומינה אך ורק חברי מפלגה

(המשך בעמוד 31)

אבא של מי יותר חזק

שמו של דוד כהן, יש לתניה, לא מוכר לרבים מאתנו. אלא שבאופן די מפתיע, הוא האיש שסביבו מתחוללת היום עיקר המהומה בין שר האוצר לשר האנרגיה. דוד כהן, דנן, היה עד לפני זמן קצר יו"ר חברה לא גדולה – "מגן" שמה, הכפופה למשרד האנרגיה ותפקידה לגייס כספים בבורסה עבור חברת הנפט הלאומית. מינויו של כהן פקע לפני מספר חודשים, ומודעי פנה לשחל וביקש להאריכו. מה שהתחיל כבקשה, הפך לאולטימטום. שחל, אומרים מקורביו, הסכים לעשות מחווה ולהעתר לבקשה, אולם הודיע למודעי כי יש לכרוך את כל העניינים יחדיו. אם הוא, כלומר מודעי, יחתום לו על רשימת המינויים שהוא הגיש, יחתום הוא, כלומר שחל, על מינויו של כהן.

ואילו אנשי מודעי אומרים, שאם הוא, כלומר שחל, יחתום לו על מינויו של כהן, יחתום הוא, כלומר מודעי, על המינויים שהוגשו לחתימתו.

כמו בהרבה מקרים קודמים, קשה להבין איפה הקצר. „בואי את, עם נציג של שחל, ועם המסמך החתום המאשר את המינוי, ותראי איך בדקה חותם מודעי על כל המינויים", אומר לי מקורב לשר האוצר.

„אנחנו מוכנים לחתום לו בדקה על המינוי, אלא שזה פתאום אינו מספק אותו", אומר מקורב של שר האנרגיה. „ברגע שהבענו את הסכמתנו, מיד צורפו לאולטימטום עוד מספר תנאים, והוגשה רשימה של עוד אנשים שהתבקשנו לחתום עליהם. אנחנו מוכנים כמעט לכל הסכם, אבל שהוא יכלול את כל המינויים ויפתור אחת ולתמיד את הבעיה. היינו מוכנים לעשות מחווה אחרי מחווה לשר האוצר. כך, לדוגמא, הציע שחל כיו"ר דירקטוריון חברת הפחם, את מנחם סבידור, חבר המפלגה הליברלית. מודעי תפיל את ההצעה. לא ייתכן שהוא יטרפד כל הצעה שאנחנו מעלים".

היתה אפילו הצעה של חילופי מסמכים. כל צד יחתום על בקשות השני, ובו־זמנית יוחלפו הניירות. כמובן שכל צד טוען שהשני הכשיל את ביצוע הענין.

מי האיש?

בזה אחר זה נכנסו יועציו הבכירים של שר האנרגיה לחדרו של אחד מחבריהם. החיזדון בו התבקשו כולם לקחת חלק, היה: מה אומר לך השם הבא. השמות, דרך־אגב, היו של חברי מועצות המנהלים של שתים־עשרה חברות השייכות למשרד, בזה אחר זה יצאו היועצים בבושת־פנים. לבד ממספר לא מבוטל של חברי המפלגה הליברלית, שהם הכירו מפעילותם הפוליטית, לא אמרו להם השמות דבר. היו בין השמות גם כמה פעילים בחרות. „אני מקווה שבחידון הזה הוכחנו לפחות דבר אחד – שמועצות המנהלים 'נקיות' מאנשי מערך לחלוטין, וכוללות אנשים שאנחנו כלל איננו מכירים, או שמכירים באורח שטחי ביותר", אומר לי אחד היועצים.

אם הרשימות לא נכתבו במיוחד למעני, ואם אכן הייתי אותו יום בירושלים, במשרד האנרגיה, כי אז ניתן לאמר בזהירות המירבית כמובן, שהליכוד לא ביזבז זמן בשבע השנים שהיה בשלטון, לפחות מנקודת המבט של המינויים הפוליטיים.

סלמון משראווי וארבעים השודדים

חברות הביטוח אינן מתחרות על הפוליסה של סלמון משראווי. האיש, שישב על גגות יפו והעביר את כל מה שראה וידע למשטרה, ירה ונורה, פיצץ והופצץ, החליט שהוא מקדיש את כל זמנו למשפחה. קשה להאמין שעברייני יפו יתנו לו לשבת בשקט, להיות איש־שיווק בחברה פרטית. החשבון עוד לא סגור.

מאת מנחם תלמי
צילומים: שמואל רחמני

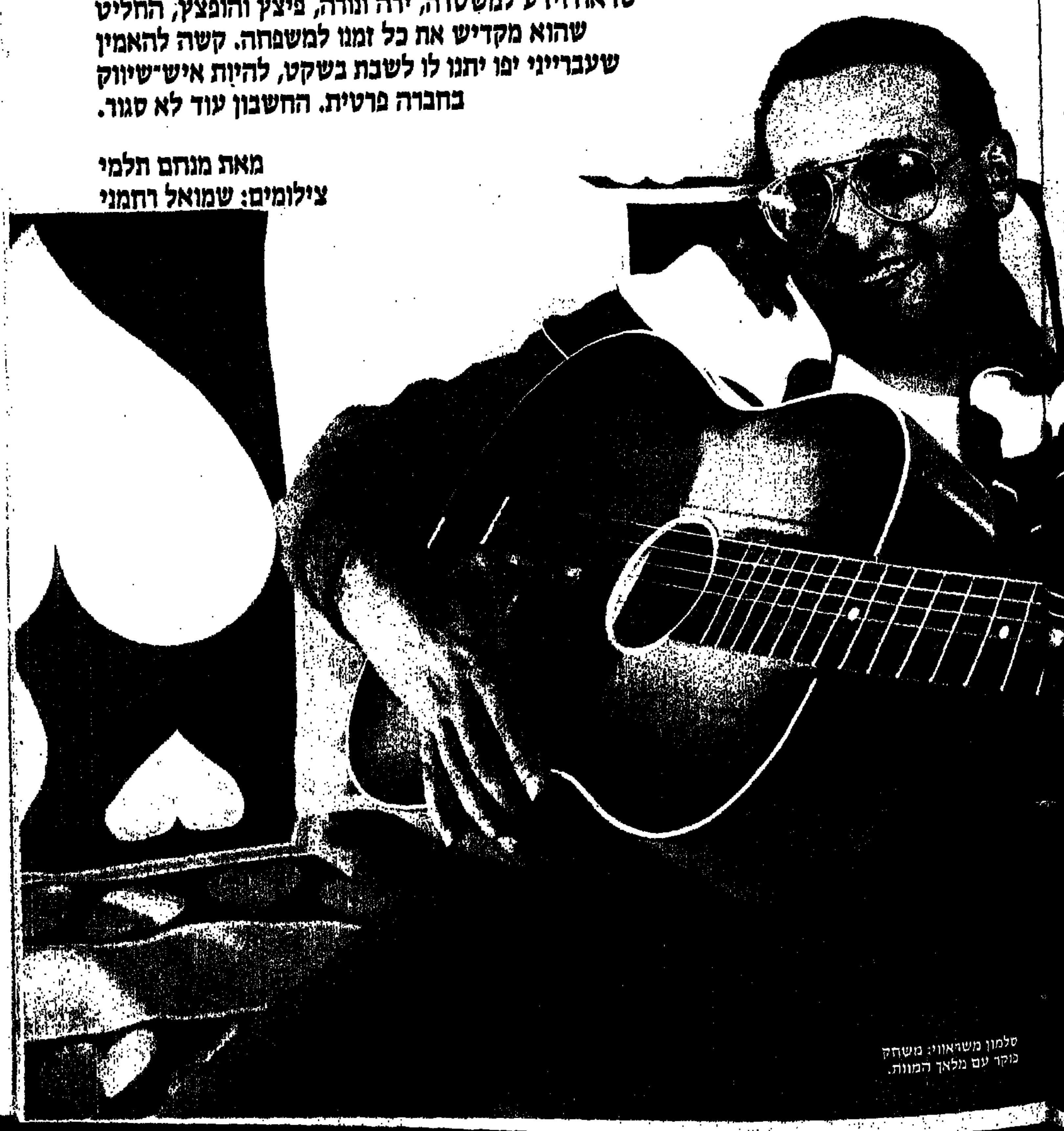

סלמון משראווי: משחק
כוקר עם מלאך המוות.

כשאני מבקש לשלם עבור הארוחה שולף המלצר־היפואי את הגיר והעט, משגר חיוך התנצלות ואומר: תסלח לי שאני שואל אותך, אבל אתה לא מפחד לשבת עם סלמון משראווי?

מה יש לפחד? אני משיב למלצר, מה הוא יעשה לי?

אתה לא מבין אותי, מסביר המלצר, לא חשבתי שסלמון רוצה לעשות לך משהו. התכוונתי שמישהו ירצה לעשות משהו לסלמון ואתה תחטוף את זה במקומו.

סלמון משראווי, הידוע בכינוי "המודיע המשטרתי", מושך אחריו שובל ארוך של חשבונות. במסעדה הזו, כמו במקומות אחרים ביפו, לא אהבו כומגו את הכניסות שלו. לא מפני שנימנה על חבורת האוכלים־ולא־משלמים. להיפך, תמיד פרע את חשבונותיו וגם השאיר טיפ כיאות. הוא גם לא היה מן המהומתניים והמתפרעים: אכל בנימוס, בפה סגור, לא גיהק בקולי קולות, החזיק מזלג ביד שמאל וסכין ביד ימין. איש תרבותי לכל הדעות. אבל החשש היה שבעקבות כניסתו המנומסת יבואו אחריו מטר של אבנים, או כמה בקבוקים, וזה במקרה הטוב. במקרה הגרוע יותר – רימוני יד וכדורי תת־מקלע בצרורות.

יותר מדי אנשים בעלי השפעה ביפו לא אהבו את סלמון משראווי. יותר מדי אנשים נשבעו לנקום בו ויותר מדי אנשים ניסו לממש את הבטחותיהם. מכל נסיונות ההתנקשות בחייו יצא סלמון כמעט ללא פגע. האינסטינקט החייתי שלו, מהירות התגובה שלו, קור רוחו, כושר ההישרדות שלו והמזל שלא הירפה ממנו, חברו יחד כדי להצילו ממוות בטוח. סימני כווייה וצלקות של רסיסי רימונים מפארים את גופו ומספרים על מעלליו. מישהו אחר, בסיטואציות שהוא עבר – אומר לנו קצין משטרה ברישום – מישהו אחר שלא נושא את השם משראווי, מזמן כבר היה שוכב מתחת למצבה.

(המשך בעמוד הבא)

(המשך מהעמוד הקודם)

סלמון משראווי, גבר בן 30 ומשהו, יליד יפו, מן הטיפוסים המפורסמים של העיר, אינו חושב על מצבה. זה עתה, לאחר שהשתחרר מבית הכלא אחרי שריצה שלוש וחצי שנות מאסר, הוא מצהיר כי פתח דף חדש בחייו. מה שהיה – מת לגביו. לא עוד מודיע משטרתי, לא עוד לוחם בודד נגד כנופיות פשע וסוחרי סמים, לא עוד מעקבים ומארבים, או קרבות לילה קצרים ומהירים. לא עוד מבטים מזרי אימה, קללות ומטחי אבנים מצד משפחות עבריינים שהוא שלח לכלא לתקופות מאסר ממושכות.

עכשיו אני אזרח רגיל, מכריז משראווי, שער למעצרו ומשפטו היה אזרח מאוד מאוד בלתי רגיל. את המצבה, עליה מדבר קצין המשטרה ברימוס, אפשר להניח על עברו. אשר להווה, משראווי חי, קיים, מחייך ומזה כמה חודשים, אחרי שקיבל חנינה ושוחרר מהכלא, ממלא את ריאותיו בחמצן החופש. מי שירה ונורה, פיצץ והופצץ, סייע בהבאתם של גדולי הפשע היפואי למשפט ולכלא, ובעצמו נעצר באשמת חמישה נסיונות לרצח – האיש הזה מפנה עורף לעבר, ומצהיר כי כל רצונו להיות מעכשיו אזרח שקט, להרוויח את לחמו ביושר ולתרום ככל יכולתו למען החברה, בעיקר למען בני הנוער ביפו.

עורך־הדין סעדיה שמואל, שייצג את משראווי בדין ולאחר מכן טרח ללא לאות להשגת החנינה, אומר: פעלתי למענו בכל מקום אפשרי ובסיועם של אנשי ציבור, לא רק מפני שהוא לקוח ששילם את שכר טרחתי. אני, פשוט, מכיר את הקליינט, יודע את מעשיו ומניעיו, ובטוח שתחילת הסתבכויותיו נבעה מכוונות טובות. פעלתי למענו, אומר עורך־דין סעדיה שמואל, ופעלתי למען משפחתו, שהיא משפחה נפלאה, נאמנה למדינה, ואין לי כל ספק שהבחור הזה גמר עם כל עיסוקיו בעבר והוא אכן יפתח דף חדש בחייו.

להמחשת ניתוקו מהרגליו הקודמים, ומן העמדות המעשיות שהיה נוקט בהיותו מעורב בחיי הרחוב של יפו, מספר לנו משראווי את הסיפור הבא: כטח קראת בעתון שכשכת התנפל מישהו על אשה בשוק בעג'מי, תלש ממנה תכשיטים ונמלט. אז אני הייתי שם, לגמרי במקרה, וראיתי את המקרה כמו שראו אותו עוד הרבה אנשים. אני זיהיתי מיד את העבריין שערך את ההתנפלות על האשה המסכנה. אילו זה היה קורה לפני חמש שנים, הייתי עומד בצד בלי לעשות כלום? הייתי רואה איך הנרקומן הזה מושך את השרשרת מהצוואר של האשה הקשישה, פוצע אותה ובורח ולא תופש אותו? עכשיו לא התערבתי. החלטתי להתרחק מהתחום הזה. לא מעניינים אותי יותר העבריינים, לא מעניינת אותי יותר המשטרה. אני הולך עכשיו ללמוד שיווק. אני הולך לעבוד בעבודות נורמאליות. אני אחזיר למשפחה שלי את מה שלקחתי ממנה, מה שלא נתתי לה.

משראווי וחמשת ילדיו: רוצה לפצות את המשפחה.

נאום הגבר סלמון משראווי, אגדה יפואית שניתן לגעת בה. ובעיקר – דמות שנוייה במחלוקת. האם באמת היה אדם גיבור, שביקש לבער את הרע מחוצות יפו? או שמא היה "חולה משטרה", שמשום מה לא נתקבל לשורותיה אבל פעל אתה ולמענה, תוך סיכון מתמיד של עצמו ושל קרובי משפחתו. האם היה גיבור או מלשין? האם היה מכור למשחקי חתול־ועכבר, או אזרח המאמין כי חובתו לסייע לחוק בכל מאודו? ואולי היה בעל דחף להתמודד עם פחדים וסכנות, אדם שההרפתקנות היא חמצן לריאותיו?

על כל אלה אין תשובה חד משמעית. דבר אחד אינו שנוי במחלוקת: סלמון היה בחור ללא חת, פטליסט ללא תקנה. מישהו בשמים – אולי אל־השוטים ואולי אל־הנועזים – גונן עליו. סלמון משראווי, לפחות עד למעצרו ומשפטו, ריחף כרימדרומים שבין העולם העברייני המובהק לבין זרועות החוק. דורך כאן ונוגע שם. הוא נחשב לסוכן משטרתי, אבל בשלב מסויים המשטרה התנערה ממנו, הכחישה כי העסיקה אותו. בבית המשפט שלף סלמון ספיחי צ'קים של תשלומים שקיבל מהמשטרה, מוטבעים בחותמות שקשה להתכחש להן.

היהודי של מארק שאגאל עלה על גגות העיירה וכינור בידו. הערבי המוסלמי, משראווי, עלה על הגגות של יפו ומשקפת בידו. הוא עקב אחרי תנועות פושעים וסוחרי סמים, אחרי בלדרים ומחסנאים, והסגיר אותם. השתתף בפשיטות משטרתיות, הזרים אינפורמציה חיונית על עולם הפשע ותנועותיו, סיפק הוכחות וראיות. הוא חי ופעל משני עברי המיתרס, כאשר על מניעיו, כאמור, חלוקות הדעות. וכשהיו מזהירים אותו שאי־שם, בקצה כלשהו, מתחמם בסבלנות הכדור המיועד לרקתו, הוא היה מרגיע את המזהיר ואומר לו: תהיה שקט, חביבי, אני כבר אסתדר.

יפו העבריינית הוציאה עליו חוזה. הכדורים שהתחממו בקנה החלו נפלטים. סלמון משראווי "הסתדר". יומן ה"הסתדרות" שלו עמוס אירועים בצפיפות מרהימה. אם ננפה מהיומן הזה אירועים "קלים", כמו יידוי אבנים, השלכת בקבוקים וחפצים אחרים, יריקות, גינויים, צווחות, איומים הסיטריים באמצע הרחוב, פה ושם מכות ושליפות סכינים – נקבל את התמונה הבאה: –

באחד מלילות אוקטובר 1977 יצק מישהו דלק לתוך בית משראווי. בעקבות הדלק בא הגפרור. אש גדולה. אחיו בן ה־12 של סלמון ניכווה קשות במרבית חלקי גופו. זמן מה לאחר מכן המטירו אלמונים אש אוטומטית על בית הוריו של סלמון. ב־1978 נלקע סלמון למארב ירי באחד מרחובות יפו, והצליח להחלץ ללא פגע. כל האיתותים האלה שמשגרים לו אנשי העולם התחתון לא הרתיעו אותו. הוא המשיך במשחק הפוקר המטורף עם מלאך המוות:

באחד מימי 1979, בלכתו ברחוב יפת, ניסתה מכונית לדרוס אותו. עירני וזהיר כתמיד הצליח לחמוק מהדריסה בחבלה קלה בלבד. זמן מה לאחר מכן, ברחוב קדם, ירו עליו ממכונית חולפת. סלמון נפצע בידו. מישהו אחר, ששמו אינו סלמון משראווי, היה בשלב זה מפסיק להציק לאנשי העולם התחתון, מתנדף מיפו עד שהרוחות ירגעו. אבל לא איש כמשראווי ייבהל ויסוג. הוא בשלו ואנשי הפשע של יפו בשלהם, מגבירים את המאמצים לסלק את המיטרד הזה מדרכם. יום אחד, כשהלך ברחוב, ניסו לחטוף אותו לתוך מכונית. הוא נאבק עם החוטפים ואלמלא רכב משטרתי, שחלף שם במקרה והבריח את הפושעים, יכול להיות שבפעם הזאת היה המשחק מוכרע. או שמא איננו מעריכים מספיק את כושרו של משראווי במשחק הפוקר עם מלאך המוות.

כמהלך 1980 הציתו את רכבו פעמים מספר. באותה שנה יצא מן הכלא עבריין ידוע, אשר בילה מאחורי הסורגים תקופה ממושכת, ב"אשמתו" של משראווי כמובן. הוא גנב מכונית, עקב אחרי משראווי ובהזדמנות הנראית כטוחה הפנה את הרכב הדוהר אל המדרכה עליה פסע משראווי, כשהמטרה למחוץ אותו אל קיר הבית. סלמון, זהיר ועירני כדרכו, קלט את המתרחש וממש בשנייה האחרונה הצליח גם הפעם לחמוק מפגיעתה של המכונית הנתבסת בעצמה רבה אל הקיר. סלמון קפץ ולכד את נהגה. מאוחר יותר יצא אותו עבריין לחו"ל, הצטרף לשורות המחבלים והשתתף ברצח שני הימאים הישראליים בברצלונה.

באותה שנה משחרים אנשי הכנופיות קרוב משפחה של משראווי, והוא מנסה לחסל אותו ברימון שהפעיל במכוניתו. ושוב, עירנותו ודריכותו המתמדת עומדים לו ומשראווי מספיק לזנק מן המכונית שנייה אחת לפני הפיצוץ. זמן מה לאחר מכן נכנס לקרב אש עם אנשי הכנופיה ששלחה קרוב משפחה אחר לחסל אותו. הוא פצע כמה מהם, ובשלב זה – מסיבות אלה ואחרות – ניערה ממנו המשטרה את חוצנה והעמידה אותו לדין באשמת חמישה נסיונות רצח.

אבל עוד נגיע לכך. בינתיים הזאב הבודד של יפו ממשיך במלחמת החורמה שהכריז על העולם התחתון, כשהוא מנסה "לסגור חשבונות" עם כל אלה שהתנכלו לו ובעיקר עם אלה שהציתו את ביתו ופצעו קשה את אחיו. במשך כחודש ימים הפכו חלקים מסויימים של יפו ל"שיקאגו". היה מסוכן להסתובב בתקופה זו ברחובות האלה. האויר רווי מתח. צלליות באות ונעלמות, דמויות נמלטות בבהלה. יריות. רימונים. צעקות. המשטרה מגיעה בילל צופרים כשאיש מן היורים והנורים כבר איננו בשטח. מי ירה, מי נורה, מי רדף, מי ברח – תעלומה. היו אמנם שמועות וניחושים. שמו של משראווי השתרבב לתוך סיפורי הלילות המתפוצצים של יפו. אבל הוכחות אין.

מה הריץ את סמי, המכונה סלמון? מה גרם לו להתעמת ללא הרף עם כנופיות פושעים ועבריינים בודדים מטילי אימה? אם לדבוק בגירסה שלו, זרע המלחמה נטמן עוד בילדותו, כאשר יום אחד, כששיחק על חוף ימה של יפו, התנפל עליו נרקומן והפליא בו מכותיו עד שנזקק לבית־חולים. שם, בחוף – כך משראווי – נבט זרע השנאה לעולם הפשע והאלימות. אחרי המקרה הזה, הוא יספר לך, התחלתי לפקוח עינים, לראות מה קורה סביבי ביפו. התחלתי להבין שהסמים והפשע הורסים כאן את כל רקמות החיים, נותנים את הטון, משפיעים על הדור הצעיר ומוציאים לשימצה את שם העיר ואת שם עדה הערבית החיה בתוכה. גם החינוך שקיבלתי בבית הוליך אותי לכיוון הזה: נאמנות למדינה, עזרה לשלטון החוק. ובשבילי פירוש הדבר היה, בין היתר, הזדהות עם המשטרה. רציתי להיות שוטר. לא קיבלו אותי. היו כל מיני סיבות. אחת מהן בריאותית.

ההזדמנות הראשונה לסייע למשטרה ניתנה לו כאשר היה עד למאבק בין עבריין לשוטר שניסה לעצור אותו. ללא היסוס, כך הסיפור היפואי, זינק משראווי לסייע לשוטר. ובעוד השוטר מחזיק בעבריין, שלף משראווי את האזיקים מחגורתו של השוטר וכפת בהם את ידיו של העבריין, שאמר לו: מה אתה עושה, סלמון? הלא אנחנו מאותה שכונה!

בשלב זה הציב עצמו סלמון בצורה ברורה ביותר בצידו המשטרתי של המיתרס. עד שלב מסויים נהנתה המשטרה מנכונותו של בן יפו, בעל החושים הבלשיים ויצר ההרפתקנות, לסייע בידה. הקשרים בין הצעיר היפואי לבין שליחי החוק למיניהם הלכו והתהדקו. האינפורמציה שהזרים להם היתה חיונית. העדויות שסיפק סייעו בהרשעת נאשמים.

בשנת 1980 התערערו היחסים בין המשטרה לבין המודיע היפואי שלה. במשפטם של החשודים ברצח סוחר הסמים הגדול חג' כחיל – שמשראווי עצמו סייע למשטרה בתפישתם – הוא שינה את עדותו, ועירער את הראיות שמביאה התביעה. התדהמה היתה רבה. אנשי המודיעין של המשטרה, שעלו על דוכן העדים, קבעו כי משראווי אינו אדם מהימן והעלו רמזים לא דקים בקשר לאיזונו הנפשי. הנתק עם המשטרה ותרונם של בני משפחת הנרצח, שהיא אחת החזקות ביפו, חשפו את משראווי לחלוטין לציידי גולגלתו.

הזכרנו איך קרוב משפחתו ניסה לחסל אותו. לפי גירסתו של משראווי – שהתאמתה מאוחר יותר – הוא נהג במכוניתו כשאשתו לידו והקרוב במושב האחורי. ליד ביתם ירדה אשתו ואילו משראווי המשיך בנסיעה לבית הקרוב. בדרך חש כי משהו מתחולל מאחוריו וכו בזמן שמע נקישה מוכרת לו: שליפת ניצרה של רימון. בו זמנית זינקו החוצה הוא מצד אחד וקרוב המשפחה מהצד השני. המכונית התפוצצה. תחילה סבר כי מישהו מיריביו הטמין את הרימון. המשטרה חשדה כי הרימון היה שייך למשראווי והוא, יחד עם קרוב המשפחה, נסעו לבצע התנקשות במישהו אחר, והרימון התפוצץ בשעת ההכנות להתנקשות. לבסוף קבע חבלן המשטרה כי ניצרת הרימון נפתחה, ללא כל אמצעי מילטור, בתוך המכונית.

אבל עוד לפני כן הבין משראווי כי ידו של הקרוב בעניין. זה די הדהים אותי, הוא מספר, לא האמנתי כי אדם זה מסוגל לבגוד בי בכה תמורת כסף. תפשתי אותו, הכנסתי אותו לאיזה מקום, לחצתי עליו בכל מיני דרכים, עד שנשבר והודה כי היה זקוק לכסף, וכך הצליחו אנשי כנופייה מסויימת להשפיע עליו שיחסל אותי. עכשיו, מסביר משראווי, נשארו לי שתי מטרות: לנקום באלה ששרפו את אחי ובאלה ששלחו את קרוב משפחתי להרוג אותי.

בשלב זה העניינים מסובכים ולא זה המקום להלאות את הקורא בפרטים. מכל מקום, הקרב האחרון התחולל בספטמבר 1982: עימות של אש בין סלמון משראווי ליריביו, שהם דמויות ידועות בעולם הפשע ביפו. העיר נחרדה ממטחי הירי והתפוצצות הרימונים. בתום הקרב הקצר נימנו שלושה מצועים: סלמון עצמו ושנים מיריביו, ביניהם מי שנחשד כאחראי להצתת בית משראווי ופציעתו הקשה של אחיו. המשטרה עצרה את משראווי והאשימה אותו בחמישה נסיונות רצח. בית המשפט מצא אותו חייב והוא נדון לשבע וחצי שנות מאסר. בערעור הופחת המאסר לשש שנים.

בשלב זה ירד המסך על המערכה הראשונה במחזה המטורף הזה ששמו סלמון משראווי מול שודדי יפו. סלמון הובל לכלא רמלה, לרצות את עונשו. כדי להגן עליו מנקמתם של עבריינים, המרצים את עונשם ב"זכותו" של האסיר החדש, שיכנו אותו כתא נפרד. מחשש שמא ירעילו את המזון המיועד לו הוא מקבל את מזונו שלא באמצעות חדר האוכל המרכזי. שרות בתי הסוהר, אומר משראווי, היה בסדר גמור. הייתי להם מיטרד גדול. כדי להגן עלי היו חייבים להקצות כוחות מיוחדים. ובפעם הראשונה כשקיבלתי חופשה הביתה, לשעתים בלבד, היקצו לי רכב מיוחד עם ליווי של יותר מתריסר שומרים. גם המשטרה היתה במקום וסגרה את קטע הרחוב כל עוד הייתי שם. בתקופה שישבתי בכלא היו שני נסיונות רציניים לפגוע בי. אחד עוד באברכביר, כשעציר ניסה לשפוך עלי נוזל רותח, מורכב ממים ומרגרינה. נסיון שני היה בכלא אשקלון. כמה אסירים תכננו לבצע קצר חשמלי באחד המסדרונות בהם אני עובר, ואז לרצות אותי בסכינים מאולתרים מידיות של מברשות שינים. מישהו שלח לי בשקט אזהרה. הודעתי מיד לשלטונות בית הכלא, והאסירים החשודים בהכנת המארב הורדו לצינוק.

לאחר שלוש שנים וארבעה חודשים בכלא נענתה בקשתו לחנינה והוא יצא לחופשי. היום אפשר לפגוש אותו מפעם לפעם ב"לובי" של אחד המלונות המפוארים שברחוב הירקון בתל־אביב – גבר לבוש בקפידה, מגולח למשעי, מריף ניחוח מי גילוח של "אפטר־שייב", מרכיב משקפיים אופטיות בעלות מסגרת דקה. גבר ממוצע קומה, חוטמו הרחב שרוע מעט כלפי מטה, מדבר עברית יפה, שזורה פה ושם במליצות ופתגמים. הוא לא נושא על צווארו הקצר פרצוף של גיבור ולא פרצוף של מלשין. דיוקן ממוצע. לזוגיות משקפיו האופטיות גוון ורדרד. וזהו בדיוק הגוון בו הוא רואה את עתידו מכאן ואילך. אשתו ואם חמשת ילדיו יושבת שם לידו בורך כלל. מעולם לא ישבה איתו במקומות כאלה בעבר. אני חייב לה את זה עכשיו, מסביר לנו משראווי, אני חייב לפצות אותה מעט על כל הסבל הרב שגרמתי לה בכל אותן שנים.

הוא מרבה להתפלל במסגד של יפו ועורך ביקורים בדירת הוריו, לחלות פני אביו הנימנה עם נכבדי הקהילה המוסלמית בעיר. אביו של סלמון – כיום מנהל עבודה במחלקת הגנים של עיריית תל אביב – היה כזמנו מראשי הפעילים של מפלגת העבודה ביפו. אחר כך עבר לתמוך בצ'י'ץ והיה פעיל במערכת הבחירות השנייה שלו.

חייכן, מנומס ובעל חזות רגועה – לפחות כלפי חוץ – מצהיר היום סלמון משראווי כי "מה שהיה מת" וכי לאחר שהתנתק לחלוטין משרה פעילותו הקודם ברחובותיה ולילותיה הלוהטים של יפו, שוב אינו מוטרד מאיום נקמתם של אויביו הרבים.

אפשר שהערכתו נכונה. אבל אם סוכן ביטוח כלשהו יהסס בטרם יוציא פוליסת ביטוח על חייו של האיש, אין מקום לכעוס עליו. ■

בבית קפה, נינוח: מסוכן להצטרף אליו לנרגילה.

כמה אסירים תכננו לבצע קצר חשמלי באחד המסדרונות בהם אני עובר, ואז לרצות אותי בסכינים מאולתרים מידיות של מברשות שינים. מישהו שלח לי בשקט אזהרה.

גרדה לופט פינת ארלוזורוב

יש חיים אחרי העיתון

מאת טל בשן
צילום: שמואל רחמני

גרדה לופט, עיתונאית בת 89, מי שהיתה אשתו הראשונה של חיים ארלוזורוב, הרתה את בתו שולמית עוד לפני שנישאו. פעם לסקנדלים היה גם טעם של אידיאולוגיה. עכשיו היא מקווה שיהיה מי שיתרגם לעברית את האוטוביוגרפיה המרתקת שכתבה בגרמנית.

היא גרה ברחוב הירקון, לא רחוק מפינת ארלוזורוב, בטווח ראייה (ירידה?) מן המקום שבו נרצח. פעם היא היתה אשתו.

רק החיים יכולים להמציא סיפור אירוני כמו של גרדה לופט, בזכות ארלוזורוב עלתה ארצה וניצלה מן השואה. דרכו הכירה את אהבת חייה, צבי לופט, (שהיה, אומרים, הגבר הכי יפה בתל־אביב). היא היתה לעתונאית מצליחה. ארלוזורוב היה למנהיג מבטיח. הוא נרצח. היא דיווחה לעתונים בחו"ל על מותו.

שוב ושוב מתברר שהכל כבר היה לפנינו: אהבות ופרידות, אידיאלים וקריירות, קנאות ורצח. אפילו לידות מחוץ לנישואין: את שולה, בתו של ארלוזורוב, ילדה גרדה לופט בגיל 19, כשהייתה רווקה עדיין. אלא שאז היה הכל מעורב באידיאלים נשגבים. "כל־כך היינו קשורים למפעל הציוני עד שהצלחות התנועה היו הצלחותינו האישיות ושגיאות היו כמו כישלון אישי" כותבת גרדה לופט בפתח האוטוביוגרפיה שהוציאה לפני ארבע שנים. (הספר יצא בגרמנית. עכשיו היא מנסה לגייס כסף כדי להוציא אותו בעברית).

מחלון הבית שכנו גרדה וצבי לופט, במקום שנקרא פעם שכונת פועלים ט', אפשר עכשיו לראות את הפעילות המינית הרוחשת בגן העצמאות. גרדה לופט עדיין כאן: בת 89, צלולה ותקיפה, זוכרת הכל ולא שוכחת דבר לאיש. גם היום היא מעורבת ("את מוכנה לפתוח את הרדיו? יש חדשות"). יש לה מה להגיד על הכל – מממשלת ליכוד לאומי ("פרס לכוה: הוא עושה בדיוק את ההיפך ממה שצריך לעשות") ועד להסתדרות ("קיסר הפתיע אותי לטובה"). הצלילות הזו מקשה עליה להיסחף בנוסטלגיה מנחמת. "עברנו כדי להגשים אוטופיה", כתבה בפתח ספרה "עכשיו צריך לשאול עד כמה יכולנו בכלל להגשים אותה".

1919. גרדה גולדברג היתה סטודנטית נאה ובהירת שיער בת 21 בפקולטה לרפואה של אוניברסיטת ברלין. לא מכבר עזבה את בית הוריה בקניגסברג, ועברה לפרנסתה כפסנתרנית בראינוע. באחת ההרצאות הצביעה מישהי על סטודנט. "היא אמרה שהוא משורר צעיר" מספרת לופט, "ומשורר היה אז בעינינו דבר נשגב מאד". "הבחור לא היה מרשים במיוחד" היא נזכרת, "קומה בינונית, מצח גבוה, לבוש ברישול וממושקף". שמו היה ויקטור חיים ארלוזורוב. "הפגישה אתו" היא אומרת "לא היתה בשבילי רק חוויית האהבה הראשונה – היא פתחה בפני בבת אחת עולם ציוני שהורי סגרו בפני משך שנים".

בבית גולדברג, משפחת סוחרים ממוצא רוסי, האמינו בסדר הגרמני הטוב: "חיי היום־יום עברו בשקט כזה שהמהפיכה היחידה היתה חילופי העוזרת". גרמניה היתה המולדת. מהחוגים הציוניים העדיפו ההורים להתרחק, כדי שלא לפתוח פתח לדילמות בלתי רצויות. "לא היו לי שום ספיקות, שום דילמות. ידעתי בדיוק מה מותר ומה אסור. צריך להיות נקי ולא לשקר, להכין את השיעורים ולהביא ציונים טובים הביתה, ותמיד להגיע בשעה המדוייקת. בכלל לא עלה בדעתי שאני חיה בחברה שמאיים עליה שבר נורא".

המפגש עם ארלוזורוב, אז סטודנט מבריק לכלכלה, היסטוריה ופוליטיקה, צעיר ממנה בשנתיים, זיעזע את כל השקפת עולמה: "בפעם הראשונה בחיי שמעתי על הציונות". הקסם שלו סחף אותה ואחרים אחריו "הוא לא היה יפה, אבל היה בו קסם גדול. היתה לו השפעה חזקה על אנשים בכלל, ובמיוחד על נשים". ברור היה מלכתחילה שהוא נועד לגדולות: "הוא היה כישרון גדול, גאוני. היה לו ידע עצום, זיכרון מצוין, כוח הבעה ואמביציה". סביבו התרכזה חבורה של ציונים צעירים, שניהלו ויכוחים ארוכים אל תוך הלילה והקריאו שירים משך שעות שלמות. האופוריה נסתיימה כאשר גילתה גרדה שהיא בהריון. גרדה סירבה לעשות הפלה, מעשה נועז, אבל יותר משהטרידו אותה ענייני מוסר הטרידו אותה בעיות הקיום "היינו רעבים ממש, והתחלתי להרגיש רע מאד". ארלוזורוב הצעיר לא גילה גישה פראקטית במיוחד: "הוא לא שבר לעצמו את הראש נוכח המצב החדש והמשיך לקרוא בפני שירים" היא כותבת.

מי שהציל את המצב היתה אמו של ארלוזורוב, אנה, שלקחה את גרדה והתינוקת, שולה, תחת חסותה. על סבתא אנה מדברים כולם בהערצה עד עצם היום הזה: "היא קיבלה אותי כאילו היה זה טבעי שבנה הכניס לביתה כלה שלא היתה נשואה לו רשמית" מספרת גרדה "ומאז הערצתי אותה. נשארתי בידידות אתה גם לאחר הגירושין מחיים".

בינתיים עסק חיים ארלוזורוב, אז כבר מנהיג מוכר בתנועה, בעניינים ברומו של עולם: הוא הקים את סניף "הפועל הצעיר" בברלין ואירח מנהיגי פועלים שבאו מארץ ישראל. "הערצנו אותם. בעינינו כל מה שבא מהארץ היה קדוש". גרדה היתה ממונה על האירוח וכך – קדוש או לא, מצאה את עצמה ערב אחד עם יוסף שפרינצק במופע חשפנות בברלין. "אח..." נאנח שפרינצק באוזניה כשיצאו מן האולם "כשפעם יהיה לנו דבר כזה בארץ...". בהשפעת האורחים מארץ ישראל ("אמרו לי שבארץ דרושים פועלים, לא אקדמאים") החליטה לזנוח את לימודי הרפואה. תחילה עברה לכלכלה מדינית, ולאחר מכן ויתרה על התואר לגמרי "חשבתי שתואר אקדמי הוא משהו בורגני קרוש". היא אומרת "אחר־כך התברר לי שהייתי נאיבית". גם נישואין רשמיים נראו לה אז מיותרים. בחברת העתיד של ארץ ישראל, כך חשבה, ממילא כל

(המשך בעמוד 17)

גרדה לופט: גם כשהיינו רעבים – הוא המשיך לקרוא לי שירים. משמאל: חיים ארלוזורוב.

גרדה לופט פינת ארלוזורוב

(המשך מעמוד 15)

זה לא יהיה חשוב. אבל ההורים משני הצדדים לא היו שותפים לחזון האהבה החפשית. הם לחצו – והשניים נישאו לבסוף בנישואין אזרחיים במשרד הרישום בברלין, כיאות לזוג נאור ומתקדם. כעבור שבע שנים התייצבו באותו משרד בברלין כדי להתגרש.

ארלוזורוב נסע ארצה לפניה. היא נשארה בגרמניה עם התינוקת, שולה, אבל החליטה ללכת להכשרה חקלאית בהאנובר כדי להתכונן לחיי חלוציות. מיד עם תחילת העבודה התעלפה. „היה לי עור חיוור ורגיש, שלא סבל שמש" היא מספרת. הכוויות שקיבלה מן השמש האירופית היו רק הקדמה חיוורת למה שהיה צפוי לה כאן: ב־1924 הגיעה עם שולה בת הארבע אל השמש הקופחת של ארץ־ישראל.

„המזרח נפל עלינו בכל זרותו" כותבת לופט וקשה לדעת אם היא מתכוונת למזרח האוריינטלי או למזרח־אירופאים, שהמנטליות שלהם היתה זרה לה ולחבריה יוצאי גרמניה בדיוק כמו המנטליות הערבית. „הכל היה זר להם", אומר שאול רווליו, בנה הבכור של דורה, אחותו של ארלוזורוב, שעלה עם הוריו כילד בתחילת שנות העשרים. הניכור והזרות התבטאו בכל: מן התרבות בבית („שרנו קאנונים של מוצארט"), חינוך הילדים („אותנו שלחו לבית־הספר עם מטפחת מעומלנת צמודה לחולצה" מספר שאול) ועד לניקיון (גרדה: „הכל היה כל־כך מלוכלך"). גם בתרבות הפוליטית המקומית לא היטיבו להשתלב. להוציא את ארלוזורוב, שהיה אמור להיות התשובה של „הפועל הצעיר" לבן־גוריון, הצליחו רק מעטים מיוצאי גרמניה בפוליטיקה הישראלית, וגם הם נרתקו הצידה משך הזמן. „כללי המשחק נקבעו עוד בעיירות בגאליציה" אומר שאול רווליו.

גרדה ושולה השתכנו בביתה של הדודה, דורה רווליו. שולה חלתה בדיזנטריה, גרדה ישנה על הרצפה ונכוותה בשמש, וארלוזורוב היה עסוק בישיבות ובסיורים בארץ. „הוא לא היה איש משפחה" היא אומרת „ולא רק הוא. רוב המנהיגות היתה כזו. הציונות או ההסתדרות היו העיקר – וכל השאר לא היה חשוב. אני זוכרת איך לא האמנתי למשמע אוזני כששמעתי שחנה שפרינצק לא גילתה לבעלה את המועד האמיתי של הלידה שלה כדי שלא יפסיד ישיבה חשובה".

מבין ענני הייאוש הופיעה דמותו הגואלת של צבי לופט. לופט, יליד גאליציה, לחם ונפצע (ואף זכה באות גבורה) בצבא האוסטרי ועלה כמה שנים לפני גרדה. הוא היה ממייסדי שוני, (תל־צור) שליד זיכרון יעקב, איש המרכז החקלאי ודמות מרכזית במה שהפך אחר־כך לחברת העובדים. גרדה הכירה אותו כבר ביום הראשון לבואם, כאשר בא לברך את ארלוזורוב.

צבי לופט: הכי יפה בתל־אביב.

„אני זוכרת איך לא האמנתי למשמע אזני כששמעתי שחנה שפרינצק לא גילתה לבעלה את המועד האמיתי של הלידה שלה כדי שלא יפסיד ישיבה חשובה".

„התאהבתי בו ממבט ראשון" היא אומרת „מסתבר שיש דבר כזה". וכך היא מתארת אותו בספרה: „הוא היה לבוש בלבן מכף רגל ועד ראש. היו לו עיניים גדולות שחורות שהתאימו לשערות שחורות מכוסות בכובע של פועל, ומתחתיו פרץ תלתל אחד גדול. זה היה הגבר היפה ביותר שראיתי בימי חיי".

מכאן כבר מגלגלות הגירסאות כמו ברשומון: לא ברור מי עזב את מי ומתי (בספרה מדלגת גרדה באלגנטיות על העניין). יש אומרים שהיא נטשה את ארלוזורוב, יש טוענים שהוא למעשה נטש אותה למען הפעילות הציבורית. יש המספרים גם שלופט רק התאושש מאסון קודם – אהובתו הראשונה נשרפה בתאונה מחרידה בתל־שוני. מה שברור הוא שמקץ זמן קצר עברו גרדה ארלוזורוב ובתה להתגורר עם לופט בירושלים. היא היתה אז בת 26. „הם היו רומים מרי", אומר שאול על הנישואין הראשונים. „שניהם היו אנשים אופי חזק ודיעות עצמאיות. זו היתה התנגשות של כשרונות".

כל אחד מהם, כך נראה, החליף את אהבת הנעורים באהבה בשלה, מיושבת יותר. על פי הסיפורים נדמה שגרדה ולופט היו מעין ניגודים משלימים – אם כי בנושאים מסויימים דעותיהם לא נפגשו. בפוליטיקה, למשל, היו דעותיהם חלוקות ביותר. הוא היה איש מפא"י נאמן. היא היתה מקורבת לאנשי „ברית שלום", שקיוו להקים כאן מדינה דו־לאומית. ביתם ברחוב הירקון בתל־אביב היה „סלון" חברתי מוכר. היתה בו אינטגרציה של יוצאי גרמניה ומזרח אירופאים. היא התיידדה עם הייקים הוותיקים – משה זמורה, (לימים נשיא בית־המשפט העליון), הפסיכיאטר היינץ הרמן, גרשום שלום, הוגו ברגמן ומרטין בובר. יש לה אינסוף סיפורים קטנים מהחיים על כל אחד מהם. על בובר, למשל, היא כותבת: „בשביל העולם הגדול הוא היה פילוסוף – אני אהבתי בו דווקא את הצד האנושי. הוא היה בקיא במאכלים וביינות, אריסטוקרט לא קטן שאהב תמיד שישרתו אותו". דרך לופט הכירה את פעילי תנועת העבודה,

גרדה לופט בצעירותה: הכל כאן היה זר. למטה: שולה ארלוזורוב־גורביץ עם בתה: היא היתה הכי מוכשרת.

רובם יוצאי גאליציה. את פנחס רוזן, (אז פליקס רוזנבליט) לימים שר המשפטים, הכירה עוד מברלין. יום אחד, ב־1924, פגשה בו ברחוב, פגישה שהשפיעה על חייה בששים השנים הבאות: רוזן הציע לה לשמש ככתבת ה„יידישה רונדשאו" הברלינאי, שבועון הציונים הגרמניים. „שוב היתה כאן יד הגורל, כמו כפגישה עם ארלוזורוב, כמו בפגישה עם לופט. החיים תמיד גלגלו אותי הלאה".

בינתיים גלגלו החיים גם את ארלוזורוב ובאחת הנסיעות שלו לחו"ל, הכיר את סימה, צעירה יפהפיה ונטולת יומרות אינטלקטואליות. („החכמה שלי מספיקה לשנינו" אמר פעם ארלוזורוב). ב־1927 התגרשו גרדה וחיים ארלוזורוב רשמית בברלין. בבית הקפה, לאחר הטכס, ציטט לה ארלוזורוב מהתלמוד „כששניים נפרדים – אלוהים בוכה". „ידענו שגרדה גרושה שלנו, אבל היא נשארה חלק מהמשפחה" אומרים האחים רווליו. אלי לופט, בנם של גרדה וצבי, (כן 53, כיום חבר קיבוץ ראש הנקרה) היה חברו הקרוב ביותר של שאול ארלוזורוב, בנם של חיים וסימה (כיום איש הבנק העולמי בארצות הברית). „ארלוזורוב ואני", אומרת גרדה, „נשארנו ידידים טובים עד יום מותו".

את 13 ביוני 1933, היום בו נרצח, היא זוכרת לפרטי פרטיו: „הפעמון צלצל בשבע בבוקר. לופט, שתמיד קם מוקדם, פתח את הדלת ומצא את אחד הילדים של רווליו. הוא סיפר שירו בארלוזורוב. הרגשתי כאילו נפלתי לתוך בור שחור. עוד היום אני מרגישה את התחושה ההיא. הימים ההם היו מנוראים בחיי" היא כותבת. „לא רק שאבד לי ידיד, אלא שגם נסחפתי לתוך המערבולת של הריב המפלגתי בארץ". „גרדה התאבלה עליו כמו אלמנה" זוכר שאול. אז חשה את הדילמה העתונאית בשיאה: בר־כנר עם ההלם האיום נאלצה לדווח על הרצח לעתונים בחו"ל „אני כתבתי אז מה שהאמנתי, כלומר שהאשמה מוטלת על הרביזיוניסטים". כיום איננה מוכנה לדון בנושא. ועדת החקירה הספיקה לה. את הרביזיוניסטים, מכל

(המשך בעמוד 32)

„שמיכות כרמיה" – מוצרי איכות

מפעל „שמיכות כרמיה" מציג את מבחר מוצריו העשויים מסיב ההולופיל המיוחד של חברת DUPOUNT השוויצרית.

לוועדי עובדים הצעות מיוחדות

מבצע מיוחד בחנות המפעל בכרמיה ולתושבי הצפון בחנות „שטיין" – בחיפה הרצל 78

חלוקת שי על כל קנייה שתתבצע בחנויות אלו.

- שמיכות חורף וקיץ במגוון רחב של דוגמאות וצבעים.
- שמיכות יפהפיות לילדים.
- כריות.
- שקי שינה.
- מעילי טייסים בשלל צבעים.
- כלי מיטה בכל הגדלים ובכל הצבעים.

הזהרו מחיקויים!
בדקו היטב את תווית ההולופיל הצהובה.

את מוצרינו ניתן לרכוש גם אצל:
- „אילטקס" – תל־אביב, גרוזנברג 24.
- וברשתות „אתא" בכל רחבי הארץ.
- „אודיל" – באר־שבע, הרצל 73.
- ב„משביר המרכזי" בתל־אביב ובחיפה.
- „שטיין" – חיפה, הרצל 78.

בואו לחגוג עמנו במפעל „שמיכות כרמיה".

מפעל „שמיכות כרמיה", קיבוץ כרמיה ד.נ. חוף אשקלון טל' 051-21302/3
חנות המפעל פתוחה: בימים א'–ה' 8.00–11.30, 12.30–16.00 יום ו' 8.00–11.30, 12.30–14.00

אלי כהן – גילויים חדשים

בודד בדמשק

למעלה מעשרים שנה לאחר לכידתו והוצאתו להורג של אלי כהן, מי שכונה "גדול המרגלים הישראליים בכל הדורות", יוצא לאור ספר חדש – "בודד בדמשק" – החושף פרשיות הקשורות בחייו ובמותו. שמואל שגב שופך אור חדש על נסיבות גיוסו ואימוניו, מתאר את ה"מלאך" שהכשיר אותו לשליחותו הסודית, ולא פוסח על תקלות שהתגלו בכל הקשור בהפעלתו ושמירת סוד זהותו ומעשיו בצמרת המימסד הפוליטי והצבאי בסוריה. הספר מגלה איך הציעה ישראל להעביר לנשיא סוריה תכנית של מזימה סודית להדחתו הנרקמת מאחורי גבו, בתמורה להצלתו של אלי כהן.

מאת שמואל שגב

קשה להעריך את תרומתו הממשית של סוכן ביון בודד לבטחונה של המדינה ששלחה אותו לרגל מעבר לקווים. במקרה של אלי כהן, משימה זו קשה שבעתיים. המאבק המ־דיני באמצע שנות ה־60 בין מפלגת הבעת' הסורית לבין נשיא מצרים דאז גמאל עבד אל־נאצר והמאבק האידיאולוגי בין פעילי הבעת' בדמשק ובבגדאד, גרמו לכך שאלי כהן הפך, למחרת מעצרו, קורבן לתככים הפנימיים בסוריה והבינערביים בכלל. העתונות הלבנונית בעיקר, זו הממומנת על ידי גורמים שונים בעולם הערבי, ניצלה את הפרשה כדי לנגח את ההנהגה הסורית ופירסמה סיפורים שונים על עומק חדירתו של אלי כהן לחוגי השלטון בדמשק ועל גודל הישגיו. פרסומים אלה הועתקו בכל רחבי העולם ויצרו תערובת מעניינת של מציאות ודימיון שעד היום קשה להפריד ביניהם.

סיכום הישגיו של אלי כהן, כפי שפורסמו בעתונות הערבית והבינלאומית היו: אלי היה חבר בהנהגת הבעת'; הופיע באסיפות הסברה מטעמה וערך בארגנטינה מגביות למימון פעולותיה; היה מועמד לתפקיד שר בממשלה, כידידו האישי של הנשיא אמין אל־חאפז, מן התקופה בה כיהן אל־חאפז כנספח צבאי בארגנטינה (שם היה אלי כהן שתול כאיש עסקים שאף העניק לאשת הנספח מעיל פרווה); נשלח לפייס את ראש הממשלה לשעבר, צלאח אל־ביטאר, שערך גלות ביריחו; נלווה לראש הפיקוד הערבי המשותף, הגנראל המצרי עלי עלי עאמר, בעת סיור שערך לאורך תוואי ההטייה של מקורות הירדן; ערך בביתו נשפיות חשק מפוארות שבהן השתתפו קצינים סורים בכירים ובראשם – שר ההגנה גנראל ממדוח ג'אבר, שר הפנים קולונל מוחמד ח'יר בדווי, השר לרפורמה אגרארית קולונל עבד אל־כרים אל־ג'ונדי, מפקד כוחות הקומנדו והצנחנים מיג'ור סלים חאטום ועוד. כן סופר כי בנשפיות אלה נהג אלי כהן לצלם תמונות מפלילות שבעזרתן איים על נשותיהם של קצינים בכירים כי ימסור את התמונות לבעליהן, אם לא יספקו לו מידע על מפקרי צבא שונים.

גם כיום, לאחר שחלפו יותר מ־20 שנה מאז לכידתו והוצאתו להורג של אלי כהן, אין טעם לנסות ולהפריד בין המציאות לבין הדימיון. אך דבר אחד ניתן לומר בוודאות: אלי לא היה חבר פעיל בהנהגת הבעת', משום ששולחיו הורו לו לשמור על דרכונו הארגנטיני ולא לקבל את הנתינות הסורית. מתוך רצון להגן על חייו ולהבטיח לו חופש יציאה מסוריה, במקרה של סכנה, נצטווה אלי לשמור על מעמדו כ"תייר ארגנטיני" ולא להזדהות עם פלג זה או אחר בהנהגה הסורית. הובע חשש שבמקרה של הפיכה צבאית, עלול אלי – או בשם הכיסוי שלו כאמל אמין ת'אבת – למצוא עצמו "מטוהר" על ידי הפלג היריב. אך למרות זהירותו הרבה, הכל בדמשק ראו בו איש של אמין אל־חאפז. על כן גם לא ייפלא שכאשר נחשפה זהותו האמיתית של כאמל אמין ת'אבת, היו חאפז ואנשיו קורבנותיה העיקריים של פרשה זו: הממשלה נפלה, 60 קציני צבא בכירים הורחקו מתפקידיהם ו־17 מהם הוצאו להורג בחשאי.

כל מי שינסה לשרטט את דמותו של הסוכן החשאי הישראלי על פי יאן פלמינג, סופו שיטעה טעות חמורה. הסוכן הישראלי הוא החיפך הגמור מג'יימס בונד. כל אחד מה"לוחמים" הוא זאב בודד. תוצאות המיבדקים השונים שעבר הוכיחו שהוא התאים מאד לתפקיד ה"לוחם" שיועד לו. למרות האימונים בנשק קל שעבר, אין ה"לוחם" נלחם עם נשק ביד והוא חודר לארץ־היעד שלו ללא נשק אישי. במדינה בה נשתל, מנסה ה"לוחם" להתערות בחברה, לפתח קשרים עם חוגים שונים ולרכוש ידידים. אך בארץ־המוצא שלו – הוא בודד לחלוטין. מתוך ידיעה ודאית שסוכן שנלכד צפוי לעינויים אכזריים כדי לסחוט מפיו את מירב המידע על המודיעין הישראלי, מפקדיו ושיטות פעולתו – אזי מרגע גיוסו, מוקמת מעין חומה בינו לבין חבריו: אין הוא מכיר את ה"לוחמים" האחרים ובאיזה ארצות הם משרתים וידיעותיו על מפקדיו ומדריכיו הן מעטות וכלליות.

במקרה של אלי כהן, כמו גם במקרים של כל ה"לוחמים" שהוכשרו לפניו או באו אחריו, אופיים ושיטות פעולתם עוצבו על ידי סלמאן – אדם מיוחד במינו שמדינת ישראל חייבת לו כה הרבה על תרומתו הממושכת והמסורה למען בטחונה. גבה קומה, שחור־שיער ותכול־עיניים, נדיה, אלמנתו של אלי, כינתה אותו "המלאך" וכינוי זה תואם להפליא את אישיותו: הוא איש ישר, ביישן ונעים הליכות

אלי כהן עם שני קצינים סוריים בגולן: החיפך הגמור מג'ימס בונד.

אלי כהן ז"ל: חשבון הוצאות צנוע בהשוואה לסוכנים אחרים.

ומדבר בקול נמוך. נולד בעיראק, בקי בתולדות הערבים והאיסלאם ובימי המנדט הבריטי היה ממקימי המחלקה הערבית של הפלמ"ח. במשך כל השנים נהנה סלמאן מיוקרה רבה בקהיליית המודיעין וסמכותו המקצועית היתה ללא עוררים. איש לא זילזל בידיעותיו ובכישוריו ומעולם לא נשמעה מילה בגנותו. להיפך, רבים היו אלה שמנו את שבחיו בפניו, ובעיקר שלא בפניו.

סלמאן לימד את ה"לוחמים" על פי נסיונו האישי אף כי למד הרבה גם מנסיונם. אחד מכללי היסוד שלו היה: הצנע לכת ואל תנסה להתבלט בסביבתך החדשה, על מנת שלא למשוך אליך תשומת לב.

כלל זה אימץ סלמאן לעצמו עוד בעיצומה של מלחמת העולם השנייה, כאשר יחד עם כמה מאנשי הפלמ"ח נשלח לקורס קומאנדו במצרים. חניכי הקורס היו נתיני ארצות שונות וכולם היו מיועדים לפעולות חבלה בעורף הכוחות הנאציים במזרח־התיכון. למרות האימון הקשה והמפרך, אזי בסוף היום נהג סלמאן לשבת במועדון הקצינים ולקרא ספר. ערב אחד ניגש אליו מפקד הקורס, קולונל בריטי, ושאל אותו: "נכון שאתה יהודי?" סלמאן השיב בחיוב ושאל בהשתאות: "מנין לך זאת?" הקולונל הבריטי השיב בבריחות הדעת: "רק יהודי מסוגל לשבת במועדון ולקרא ספר שעה שחבריו יושבים וגומעים כמויות עצומות של בירה. אם אינך רוצה להתבלט – סגור את הספר וקום והצטרף לחבריך. ודרך אגב, זאת לא הוראה אלא עצה: השתדל שלא להשתכר..."

עצתו זו של הקולונל הבריטי תאמה להפליא דברים ששמע סלמאן גם מפיו של יגאל אלון ז"ל שהיה מפקדו בפלמ"ח באותה תקופה. בשיחת סיכום עם חניכי הפלמ"ח שיצאו לקורס הקומאנדו במצרים, אמר להם יגאל אלון: "ברצוני לגעת עתה בנושא עדין – נשים. כולכם אנשים מבוגרים ואני סומך עליכם. אינני יכול לגזור עליכם נזירות אך גם אינני סבור שעליכם לתת דרור ליצריכם. הכל במידה. התרועעות מוגזמת עם נשים, לא זו בלבד שתבליט אותכם אלא חוששני גם שאם תסגירו עצמכם בידי נשים מפוקפקות, אתם תיחשפו לסכנות מיותרות".

במבט של 20 שנה לאחור, בולטת גם כיום דמותו של אלי כהן כאחד מטובי הסוכנים החשאיים של ישראל. גם אם חלק מהדברים שפורסמו אודותיו היו מוגזמים, העובדה היא שפעל בסוריה שלוש שנים ברציפות והעביר לישראל מידע מהימן וחשוב. אלי כהן היה מוכר ביחידתו כסוכן בעל שלוש ספרות. את דיווחיו המוצפנים בשפה הצרפתית נהג להעביר במכשיר־מורס מהיר־שידור, שהיה מכונה אז בשם "החסידה". לאור הפיענוח, היו דוחות אלה מופצים בין הצרכנים השונים של קהילת המודיעין תחת שם הצופן "מנשה". רק מפקד היחידה, "דן", אף הוא מיוצאי הפלמ"ח, וסלמאן, ידעו את הקשר בין "מנשה" לבין הסוכן בעל שלוש הספרות המשדר מדמשק. אך למרות החשאיות הגדולה ושיטת המידור הקפדנית, היו ביחידה אנשים שידעו בדיוק את זהותו האמיתית של "מנשה".

דיווחיו היו למופת. הוא הקפיד לנקוב בשם מקורותיו, שמר על איפוק בניסוחיו, לא נתפס להגזמות וגילה יכולת רבה בניתוח המצב הפוליטי הפנימי בסוריה וכחיזוי ההתפתחויות בזירה הבינערבית. בניגוד לדימויו הפומבי, היה אלי שקט וצנוע והוצאותיו בדמשק לא עמדו בשום יחס להוצאותיהם הגדולות של סוכנים חשאיים אחרים. אף על פי כן, חוג מכריו היה רחב ומגוון, הוא אהב נשים ונשים אהבו אותו. עד כמה היה חוג זה רחב ניתן ללמוד מן העובדה שלמחרת לכידתו, נעצרו בסוריה קרוב ל־500 איש. מרבית העצורים שוחררו עם סיום חקירתם ובמעצר נותרו 69 חשודים בלבד, מהם 27 נשים. גם מספר זה הצטמצם בהדרגה ולבסוף הובאו למשפט רק 40 נאשמים, מהם 9 נשים. בית המשפט הרשיע 7 אנשים וכל היתר – כולל הנשים – זוכו בדינם.

(המשך בעמוד הבא)

> **שם הצופן של אלי כהן היה "מנשה", אך למרות החשאיות הגדולה ושיטת המידור הקפדנית, היו ביחידה אנשים שידעו בדיוק את זהותו האמיתית של הסוכן המשדר מדמשק.**

> **סלמאן, מאמנו של אלי כהן, נהנה מיוקרה רבה בקהיליית המודיעין. הוא הדריך את לוחמי "המוסד" לא להיות נזירים, אבל באיפוק, לבל יפלו בידי נשים מפוקפקות.**

אמין אל־חאפז: אלי נתן פרווה לאשתו.

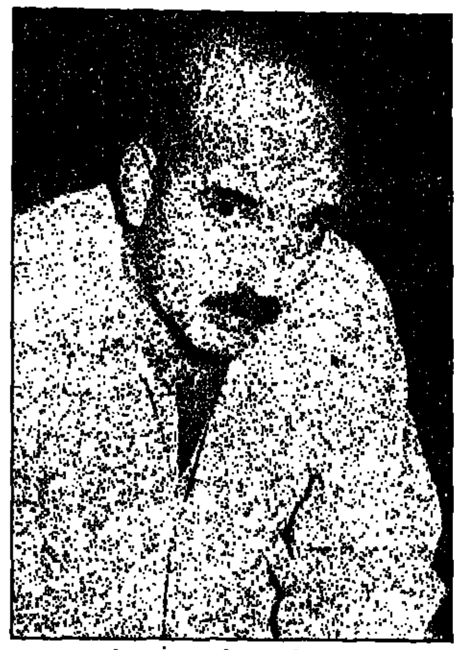
ברוך מזרחי: ניהל בי"ס לשפות בחאלב.

מאיר עמית: מבצע הצלה בכל מחיר.

(המשך מהעמוד הקודם)

לכידתו של אלי כהן חייבה פעולה מיידית לחילוצם של "לוחמים" אחרים שפעלו אז במדינות ערב השונות. אחד מהם היה ברוך מזרחי. כשעה שאלי כהן פעל כסוכן מסחרי בדמשק, ניהל ברוך מזרחי בית־ספר לשפות אירופיות בחאלב. ברוך נצטווה לעזוב מיד את סוריה. לאחר תקופה קצרה של מנוחה בישראל – הוחדר ברוך מזרחי לצפון־תימן והתחקה אחר פעולותיו של חיל המשלוח המצרי שנלחם לצידו של קולונל עבראללה סלאל, נגד כוחותיו של האימאם אל־בדר. אך ערב מלחמת ששת הימים, נלכד ברוך מזרחי ותימן והמצרים העבירוהו מיד לחקירה ולמשפט בקאהיר. הוא היה עצור שנים רבות אך לאחר מלחמת יום־הכיפורים, הוחלף ברוך מזרחי בתמורה ל־52 קצינים מצרים בכירים.

חקירתו של אלי כהן לא היתה מוגבלת לסוריה, אלא הקיפה גם את מצרים ולבנון. משנודע למודיעין הסורי שאלי כהן נולד באלכסנדריה, פנתה דמשק לקאהיר וביקשה פרטים עליו. התשובה המצרית התקבלה בדמשק רק לאחר תלייתו של המרגל הישראלי. מצרים הודיעה שאין בידה חומר שיצביע על מעורבותו בפעולות ביון במצרים. רוברט דאסה – אחד המעורבים בעסק הביש במצרים בקיץ 1954 וכיום איש שרות השירות הישראלי – סיפר כי קציני בולשת מצריים חקרו אותו ואת חבריו על אלי כהן. כולם השיבו שאלי לא השתייך לרשת שלהם ולא היה מעורב בפעילותם. זו היתה אמת. אף על פי כן, בקיץ 1955, כאשר גבורי פרשת לבון ריצו את עונשם בכלא המצרי, ערך אלי כהן ביקור חשאי בישראל ועבר קורס קצר במודיעין. אלי יצא אז מאלכסנדריה לטיול קצר ביוון ומשם, בעזרת קשר מתאים, הגיע לישראל. הוא שוכן במלון "פרק" בתל־אביב תחת שם בדוי ונאסר עליו להתקשר עם הוריו ובני משפחתו. אך לקראת סוף הקורס, גברו עליו געגועיו והוא התקשר בטלפון עם אודט, אחותו הבכירה, שעבדה אז כזבנית בבית מסחר תל־אביבי. כשכולה נרעשת, הזעיקה אודט את אחיה הצעיר, מוריס, אך כשזה הגיע למלון "פרק" נאמר לו שאין במלון אורח בשם אלי כהן. הוא לא יכול היה לדעת שאלי היה רשום תחת שם אחר. במשך שנים, היו בני המשפחה משוכנעים שמישהוא המר לו לצון ותיעתע באודט. אך שנים מעטות לאחר מכן, כאשר אלי כהן גורש ממצרים והגיע לישראל, הוא הודה בפני בני משפחתו כי ביקר בארץ אך מקוצר זמן – הוא לא יכול היה לראותם.

ביקורו החשאי של אלי כהן בישראל, בקיץ 1955, לא הניב תוצאות מיידיות: בעקבות העסק ביש, נתקבלה בישראל החלטה חד־משמעית שאין להעסיק עוד יהודים בפעולות ביון בארצות מגוריהם. אלי כהן היה הראשון שעקרון זה יושם לגביו בקפדנות.

בביירות היתה עצורה באותה תקופה שולה כהן, ישראלית שעסקה בהברחת יהודים ארצה ומי שנאשמה גם בריגול לטובת ישראל. בשל הזהות בשמות המשפחה, התעורר בדמשק חשד שאלי כהן הוא אחיה או קרוב משפחתה. בתיאום עם הש.ב. הלבנוני, החליטה סוריה לערוך מיפגש בין השניים. וכך, מבלי שנאמר לה דבר מראש, הופתעה שולה כהן לראות צעיר נאה ולבוש חליפה אפורה, שהובא לתאה כשהוא מלווה קציני בטחון סוריים ולבנוניים. אלי ושולה עמדו זה מול זו אך הבעת פניהם היתה סתמית ולא גילתה שום סימני התרגשות. אז אז שוכנעו הסורים כי אין הם מכירים זה את זו והם החזירו את אלי כהן לתאו בדמשק.

בכספת בקפריסין הפקידה ישראל את כל המידע הסודי על ההפיכה המתוכננת נגד נשיא סוריה, אבל המודיעין הסורי הכשיל את העיסקה מפני שמפקדו היה אחד מקבוצת הקושרים.

משפטו של אלי כהן וגזר־דין המוות שהוטל עליו, הביא לאחד המאמצים הגדולים ביותר שמדינה כלשהיא השקיעה בנסיונה לחלץ את אחד מסוכניה מידי שוביו. במבט לאחור ניתן כיום לומר שאין עוד וראות שישראל תוכל להרשות לעצמה להציע, לשם פדיון מרגליה, כל כך הרבה כפי שהוצע תמורת אלי כהן. בניצוחו של ראש המוסד באותה תקופה, אלוף (מיל.) מאיר עמית, שכרה ישראל שני פרקליטים ידועי־שם בפאריס, הפעילה ראשי מדינות – כולל נשיאי צרפת וארגנטינה – ואת האפיפיור, גייסה את האיגודים המקצועיים ואת המפלגות הסוציאליסטיות ועוררה את דעת הקהל באירופה ובמקומות שונים בעולם. כאשר התעורר חשש שאמצעים אלה אינם מספיקים, ישראל הציעה גם כסף ותרופות ולבסוף נקטה צעד מאד בלתי שיגרתי: באמצעות אחד הפרקליטים הצרפתיים וכן באמצעות קצין ביון צרפתי, הציע המוסד להעמיד לרשות סוריה מידע מפורט על קשר שתוכנן אז נגד הנשיא אמין אל־חאפז, כולל שמות האישים המעורבים בקשר זה. בפגישה עם ראש המודיעין הצבאי הסורי ומי שלכד את אלי כהן, קולונל אחמר סווידאני, הודיע הפרקליט הצרפתי כי נוסף על הכסף והתרופות, ישראל הפקידה בכספת בקפריסין את כל המידע על נסיון ההפיכה. אם סוריה תהיה מוכנה לעכב את הוצאתו להורג של אלי כהן ועד אשר יוכשרו התנאים להחלפתו – תינתן הוראה לפתוח את הכספת בניקוסיה ולמסור את המידע למודיעין הסורי.

סווידאני דחה את ההצעה. קצין־מודיעין פיקח וערמומי זה גילה אמנם נאמנות לנשיא אמין אל־חאפז אך מבחינה אידיאולוגית הוא היה קשור ליריבו בהנהגת הבעת', הרמטכ"ל צלאח ג'דיד. ואמנם, כבר למחרת לכידתו של אלי כהן היה ברור שהנהגת הבעת' בדמשק נחלקה בפרשה זו לשני מחנות מוגדרים:

- מחנה אחד בהנהגתו של הנשיא אמין אל־חאפז, גילה רגישות רבה לדעת הקהל בעולם והעריך נכונה את התגובה בחו"ל, במקרה של עיוות דין. חאפז צידד, על כן, בעריכת משפט פומבי ובמתן הגנה נאותה לנאשמים. חאפז נתמך בענין זה על ידי קבוצה גדולה של קצינים שהיו מוצבים ברמת־הגולן. אלה הגישו למטכ"ל עצומה שבה תבעו עריכת משפט פומבי למרגל הישראלי.
- מנגד עמדה קבוצה גדולה של קציני צבא בכירים שנימנו עם באי־ביתו של אלי כהן בדמשק. קצינים אלה, שנתמכו על־ידי הרמטכ"ל צלאח ג'דיד, הבינו מיד שמשפט פומבי יחשוף את מעורבותם בפרשה ויסתיים בעריפת ראשיהם. על כן היה לקצינים אלה ענין נואש להעלים את האמת ולהסתיר את אלי כהן מעיני הציבור, על מנת לחסלו אחר־כך במהירות האפשרית.

מאבק זה, שהיה מלווה לעיתים בהתנגשויות אלימות בין שני הפלגים, לא הקל את מצבו של אלי כהן. אדרבא, פעם אחת היו אנשי מחנה זה מענים אותו ותובעים ממנו להעלים עובדות שאינן נוחות להם; ופעם אחרת, היו אנשי המחנה היריב מענים אותו וסוחטים ממנו כל פירור של מידע שעשוי היה לסייע להם במאבקם נגד יריביהם. כך שללא קשר למידת הנדיבות בהצעה הישראלית, גורלו של אלי כהן נחרץ למות עוד לפני שהובא למשפט. מרגע שהוברר שאלי כהן משמש אמצעי לניגוח יריבים פנימיים ומנוצל לתעמולה בינערבית, לא היה סיכוי להציל את חייו ואפילו לקבל את גוויתו לקבורה בישראל. בסרבה לעשות מחווה אנושית זו של העברת הגוויה לקבורה בישראל, מוכיחה סוריה שפחדה מאלי כהן המת אינו נוסל מפחדה מכאמל אמין ת'אבת החי, שבמשך שלוש שנים תמימות תיעתע במנהיגיה וסיפק לישראל את המידע שהיה כה דרוש להגנתה. ■

נכנסתי לעסקים ב-$180...

רק אל על מציעה טיסה לארה"ב במחלקת עסקים בתוספת $180 בלבד

נכנסתי כמו מלכה. הדייל הוביל אותי לטרקלין הקדמי של המטוס, השקט והנעים. התרווחתי לי בנוחות על המושב הרחב, לא לפני שהמעיל שלי נלקח "יאחר כבודי" לארון הבגדים השייך רק ל"אל על עסקים". גם השרותים והמטבח פרטיים, רק למחלקה שלנו.
על השולחן שלידי - במקום הפנוי שבין כל 2 מושבים - הנחתי את העתונים שבחרתי ואת כוסית המשקה.
תענוג, חשבתי לעצמי. להכנס לעסקים ב-$180 בלבד...כן, תוספת מחיר הטיסה לניו יורק, בוסטון, שיקאגו ומיאמי ב"אל על עסקים", היא רק $180 לכל כיוון.
ללוס אנג'לס - $250 לכל כיוון.
"אל על עסקים". זה כדאי לכל אחת.

להתראות אצל סוכן הנסיעות.

טיול סופשבוע

אדר א' תשמ"ו
מאת נילי פרידלנדר
צילומים: שי גינות
בשיתוף רשות
שמורות הטבע

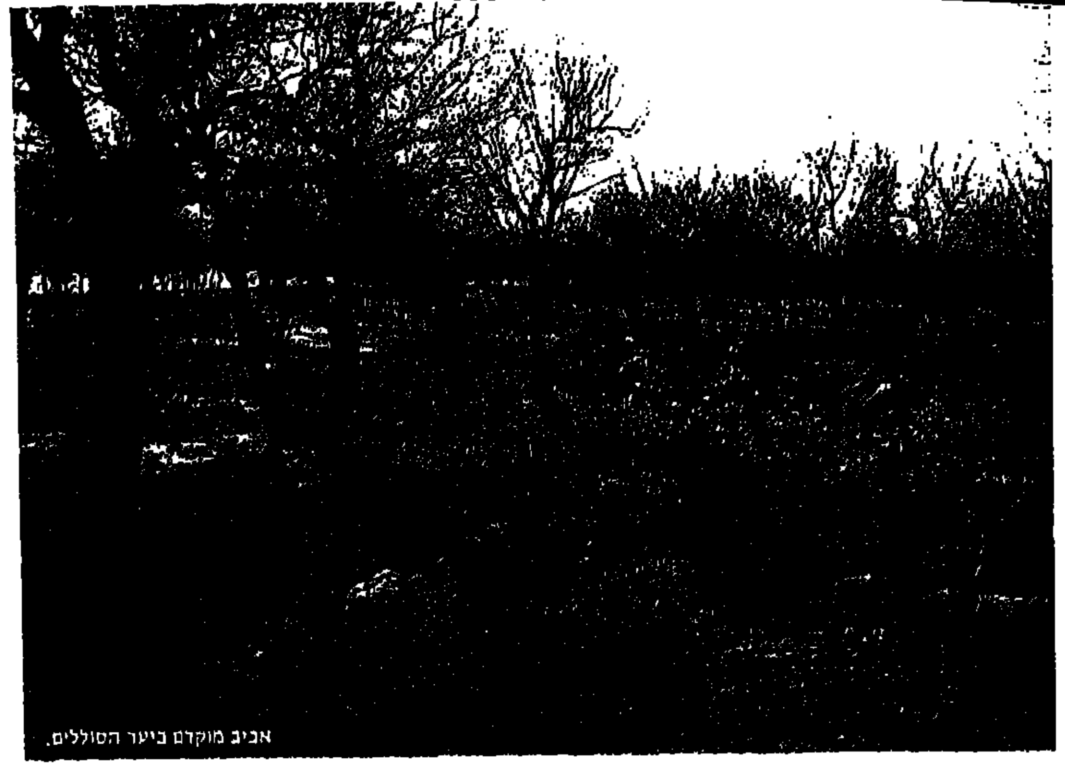

אביב מוקדם ביער הסוללים.

20. אל יער הסוללים ונחל ציפורי

ציפורי, עיר יהודית עתיקה, נקראה כך משום "שיושבת בראש ההר כציפור".
ציפורי נתנה את שמה לא־חד האיזורים הכי יפים בארץ. מקום נהדר לטיולים קצרים ברכב וברגל, עם מנוחה ופיקניק בשדות באביב המוקדם. מעט מאוד מטיילים מגי־עים הנה, למקומות החבויים בשולי הכבישים, שבהם אפשר ממש להי־שתכר מהריחות והצבעים.
לפניכם חמישה מסלולים קצרצ־רים, שמביאים את המטיילים ישר לתוך האביב המתעורר בגליל הכי התחתון, בין חיפה לנצרת. גבעות רכות ויורוקות בין עמק בית נטופה לנחל ציפורי, והיער הטבעי הכי גדול במר־כז הארץ, של אלוני תבור שעכשיו עומדים בשלכת, בשדות מנוקדים בפרחים צהובים, כחולים, אדומים ולבנים. אחדים מהמסלולים יביאו אתכם אל טחנות קמח ישנות, מצודה על ראש הר, מעיין ועצי שקד.
המסלולים עוברים על ראשי גב־עות, בתוך היער ולאורך העמק הירוק והיפהפה שבתוכו זורם נחל ציפורי.

• מסלול 1 – ליער ולתצפית על נחל ציפורי. נוסעים בכביש טבעון־נצרת ופונים לכביש המוביל לקיבוץ אלונים ולמושבים אלוני־אבא ובית־לחם הגלילית. נוסעים ביער. כ־300 מטר לפני הכניסה לבית־לחם הגלי־לית יש פנית שמאלה לדרך כורכר לב־נה. כאן נוסעים בתוך שדות פורחים. לא להסס לעבור ברגל דרך גדרות התיל המיועדות לבקר אל תוך הש־דות. למזלנו, הפרות לא אוהבות לא־כול כלניות ורקפות, ולכן הן מפנות למענן את המתחרים האחרים. נוס־עים ישר בדרך הקצרה עד שמגיעים לתצפית על עמק ציפורי. רואים מק־רוב את בתי הכפר כעביה, ישוב בדו־אי על הגבעה ממול, בתוך היער, בתי הקוביות של מושב אלון הגליל ומא־חוריו, הכפר הבדואי עם המיסגד ביר אל־מכסור, ובעברית: הבאר השבורה. משמאל – מבט למערב, לים ולקרי־ות. על הגבעה הלבנה יקום ישוב חדש ששמו: פי הר. חוזרים באותה דרך אל כביש טבעון־נצרת. פונים מיד שמאלה לכיוון נהלל. אחרי קילומטר וחצי פונים שמאלה לכביש המהיר המוביל כיוון טבריה, צומת גולני.

• מסלול 2 אל יער הסוללים. נוס־עים בכביש הנוסע מכביש טבעון־נצרת לכיוון טבריה. משמאל נראים בתי המושבים אלוני־אבא ובית־לחם הגלילית. שדות חיטה. מימין – יער הסוללים, יער פארק פתוח של אלוני תבור שהיא שמורת טבע. נקרא על־שם קיבוץ הסוללים היושב בתוכו. כאן אפשר לנוח בפארק הטבעי והנה־דר הזה, לפרוש מפה על העשב או הסלע. לפתוח את הציידניות לארוחת הבוקר שמביאים מהבית, ולטייל בי־ער הפתוח לאור השמש.
שלט אין כאן. לכן יש לשים לב למקום שבו נגמר מעקה הברזל מימין לכביש. בסוף המעקה יש שלושה סל־עים גדולים. כאן יש פתח בגדר־הבקר בין חוטי התיל, וכאן נכנסים ימינה לתוך היער והשדות הפורחים. המקום מדבר בעד עצמו. מקום טוב לאוהבים להשתרע בין הפרחים ולטייל. והפיק־ניקאים ישאירו אותו נקי כשהיה. להביא מים מהבית.
• מסלול 3 – למצודת ציפורי ול־שקדיות. מיער הסוללים חוזרים למ־◄

זיקני ציפורי

מצודת ציפורי נשקף נוף מרהיב של מערב הגליל התחתון.
מושב ציפורי נוסד ב־1949, בסביבות הכפר הערבי סאפורי, שהיה במלחמת העצמאות בסיס צה"ל ללוחמי הצבא הסורי בפיקודו של קאוקג'י. הוא נכבש ע"י צה"ל במבצע "דקל" ב־16.7.1948. על גבעת ציפורי, ממזרח למצודה עדיין פורחים עצי השקד בבוסתני הכפר, בין משוכות צבר ועצי זית.
במצודה יש עקבות של שימוש בארבע תקופות היסטוריות. בתקופה הרו־מית, הצלבנית, במאה ה־18 ובמלחמת העצמאות.
בימי בית שני היתה ציפורי, העיירה היהודית הגדולה בגליל, שנכנעה בלי קרב לכובשים הרומים. אחרי חורבן בית שני היתה למרכז יהודי, כלכלי ורוח־ני. רבי יהודה הנשיא העביר אליה את בית מידרשו, הסנהדרין ישבה כאן, ובשנת 200 נחתמו כאן ששת סדרי מישנה.
על זיקני ציפורי, מספרים מקורותינו שהיו כל־כך קרובים לאדמה עד כי ידעו להריח את העפר לאחר רדת גשם ראשון ולהעריך במדויק כמה גשמים יירדו השנה. הרומאים, כובשי הארץ, קראו לה דיוקסריה. בשנת 351 מרדו בהם קבוצת לוחמים יהודים וציפורי היהודית נחרבה וירדה מגדולתה. בימי הביניים היה כאן ישוב יהודי קטן, צבאות הצלבנים במאות ה־12 וה־13, שיק־מו והיזקו את המצודה ובנו לידה כנסיה. בעמק, ליד מעיינות ציפורי, לפני הכניסה למושב חנו צבאות הצלבנים לפני הקרב הגורלי עם צבאות סאלח א־דין בקרני חיטין בשנת 1187.
שרידי הכנסיה הצלבנית עדיין נראים בתחומי המנזר הפרנציסקני ע"ש חנה הקדושה (סנטה אנה) אמה של מרים, אם ישו. דאהר אל עמר, הבדואי שהיה מלך הגליל בתקופת השלטון התורכי במאה ה־18 בנה מחדש את המצו־דת ציפורי בשנת 1745. את המידבך העליון במצודה ההרוסה הוסיפו הערבים שישבו כאן, לפני מלחמת העצמאות.
מלבד קירות אלה, דבר לא נשתנה במצודה שזכתה לתיאור מפורט בספרו של החוקר והצרפתי ויקטור גרן, על הגליל. גרן היה כאן כמאה שנה לפנינו, ועכשיו אנחנו נכנסים בעקבותיו אל מצודת ציפורי.
"על הפיסגה, ברום שלוש מאות מטר בקירוב מעל פני הים התיכון, עומד עד היום מגדל גדול רבוע שאורך צלעו עשרים ושניים צעד. הוא נבנה כמעט כולו מאבנים גזורות בגדלים שונים. בתוך הבניין הזה משוקעים גם טמים של שלושה ארונות קבורה עתיקים. הדלת הנפתחת בחזית הדרומית, מחוטבת בסגנון ערבי מובהק. הנכנס בדלת הזאת עובר פרוזדור קטן המוליך הישר לאולם שקימרון תיקרתו מחודד.
בפניה שמאלה מאותו הפרוזדור עולים בעשרים וחמש מדרגות משחתות מאוד ומגיעים לאולם שני, עליון שגם בו יש חרכים, והוא עכשיו הרוס נעזוב מרובה".
מה שנוסף מאז הוא גם גראפיטו עשיר על הקירות, ומהחורים הפעורים בתוך נשקף נוף ארצישראלי שדומה לו אשר לראות בגבעות הרכות של טוסק־נה, בצפון איטליה.
אפילו אגם אשכול, אתר המוביל הארצי שבעמק בית נטופה, נראה מכאן כאילו נוצר בטבע. צבע האגם מתחליף כל היום, לפי השתקפות השמיים במים.

מצודת ציפורי: ארבע תקופות היסטוריות ומבט ממעוף הציפור על גבעות הגליל התחתון.

מגדל נותנת "יותר" לעצמאיים ולשכירים

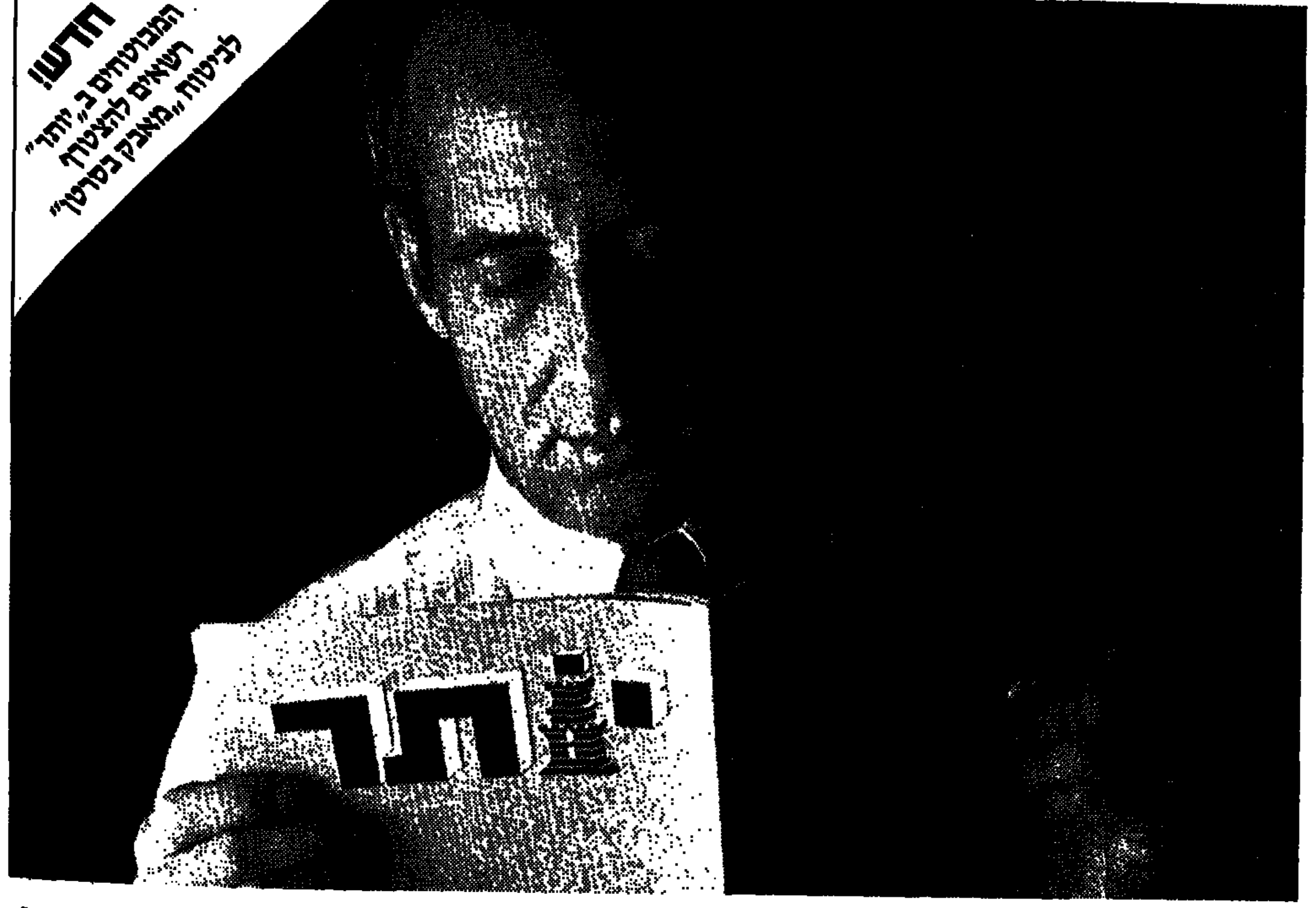

תוכנית ביטוח חיים חדשה המעניקה יותר ביטוח ויותר מקופת גמל

"יותר" הינה תוכנית ביטוח חיים חדשה של חברת הביטוח "מגדל" שנועדה לשכירים, מנהלים ועצמאים. התוכנית הותאמה במיוחד לתנאי המשק הישראלי ולצרכים הביטוחיים והפנסיוניים, כאשר היא משלבת יתרונות ביטוח חיים עם יתרונות קופות הגמל.

"יותר" - כל התנאים בפוליסה אחת
בפוליסה החדשה הכל פשוט, ברור ומרוכז בפוליסה אחת, כאשר כל התנאים נשמרים לאורך כל תקופת הביטוח.

"יותר" מסלולי ביטוח
הפוליסה גמישה ומאפשרת לכל מבוטח להתאים את סכומי הביטוח והחסכון לצרכיו ואף לשנותם במהלך תקופת הביטוח.

"יותר" תשואה
תשואה ריאלית קבועה ומבוטחת על כספי החסכון בגובה 4% – 4.25% לשנה בריבית דריבית והצמדה למדד לאורך כל תקופת הביטוח.

"יותר" בטחון
הפוליסה מעניקה יותר בטחון למעביד, לעובד ולעצמאי ובני משפחתם וחוסכת הרבה דאגה.

"יותר" הטבות מס
מעביד, עובד ועצמאי יכולים לנצל באופן מקסימלי את הזיכויים והניכויים שהחוק מעניק בגין רכישת תוכנית ביטוח וחסכון.

"יותר" הצמדה
למעביד ולעובד – הכיסוי הביטוחי, כספי החסכון והפרמיה צמודים לשכר השוטף או למדד בהתאם להחלטתם.
לעצמאי – הכיסוי הביטוחי, כספי החסכון והפרמיה צמודים למדד.

פנה לסוכן הביטוח שלך ב"מגדל":
מגדל מחוז המרכז
רח' סעדיה גאון 26, ת"א, טל. 03-647647
מגדל מחוז הצפון
רח' הרצל 27, חיפה, טל. 04-672141
מגדל מחוז ירושלים
רח' בן יהודה 34, ירושלים, טל. 02-228441
מגדל סניף באר־שבע
רח' הנשיאים 25, מרכז רסקו, טל. 057-38111

קבוצת הביטוח מגדל
מגדל של משגד

וימר טמיר כהן (יעקבסון)

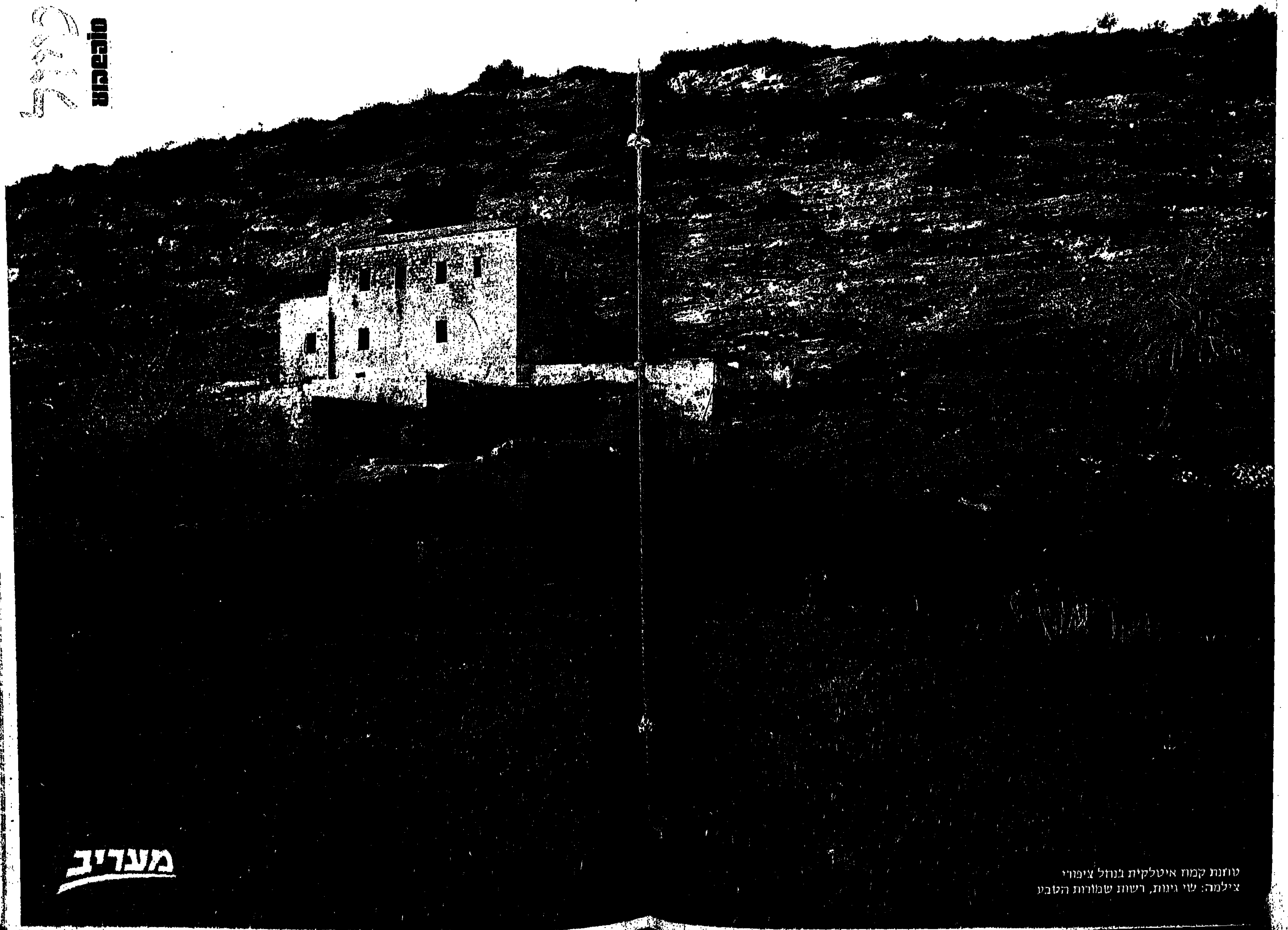

טוחנת קמח איטלקית בנחל ציפורי
צילמה: שי גינות, רשות שמורות הטבע

מעריב

צפוף לך?

קוטג' בן 6 חדרים

(החל מ-140 מ"ר)

בצוותא ב"אלפי מנשה"

החל מ- **$65,000** כולל פיתוח (לא כולל מ.ע.מ.)

לכניסה מיידית

סיפור הצלחה של עיר תוססת עם 400 משפחות.

מאות ילדים, שתשמח לגדל את ילדך בחברתם.

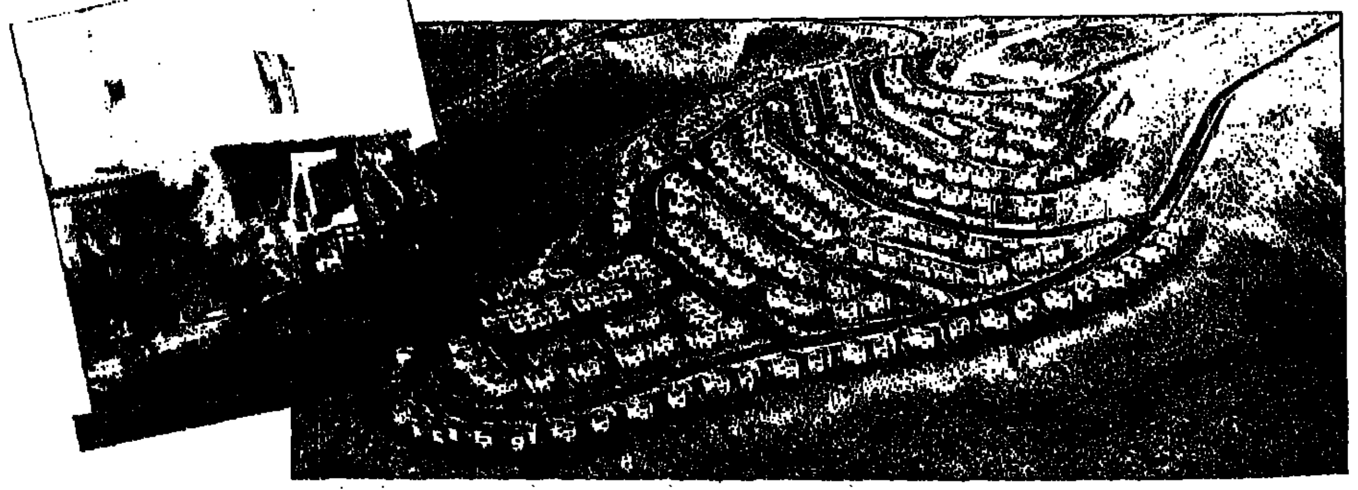

תנאי רכישה מיוחדים ובלתי חוזרים למספר מסוים של קוטג'ים מרהיבים.

★ נוף מרהיב, אקלים נוח
★ פיתוח סביבתי מרשים
★ שרותי קהילה מגוונים
★ קאונטרי קלאב מפואר.

תכנון הקוטג' באלפי מנשה מבטיח פינה פרטית לכל אחד.

צוותא
חברה לשיכון ובניה בע"מ
תאגיד מבחירי חברות הבניה הפרטיות.

"צוותא"

חברה לשיכון ובניה בע"מ

צוותא באלפי מנשה
חיים חדשים בהישג ידך.

נשמח לארח אתכם באלפי-מנשה,
בשבת 10:00-17:00 ובימי חול 09:00-16:00.

משרדי מכירה בתל-אביב - רח' דיזנגוף 16,
טל. 280021, 288939.

טיול

סופשבוע

לורנס אוליפנט רוכב בנחל

גם הוא עשה את הטיול הזה לפני כמאה שנה בערך.

לורנס אוליפנט, דיפלומט ועיתונאי סקוטי, נוסע ונודד בעולם, מיסטיקן, חוקר וחובב ציון כותב שאת המסע היפה ביותר שזימן לו מזלו בארץ זו, עשה בנחל ציפורי.

הוא מתאר את חורשות אלוני התבור העתיקים ואת המעיינות המוצאים בעוז, שבימיו הם תפושים בצינור, והמים הזורמים כיום בנחל ציפורי רחוקים מלהיות טהורים וזכים.

שמו הערבי של הנחל ואדי אל מליח. ויקטור גרן מתאר את הסיור לעין־יבקע (במסלול מספר 5) שלפני מאה שנה נקרא ראס־אל־עין. גם הוא, כמו אוליפנט, רכב בעמק, שהנחל מתפתל בו וראה תעלה קטנה המשוכה במזפלס ים יותר ומפעילה שתי טחנות קמח, שלצידן גדלות תאנות ענק וקבוצות עצי רימון. טחנות הקמח שובתות מאז קום המדינה. הנזירים הכרמליתים, שבאו מאיטליה לחיפה, הם שבנו לפני כמאה וחמישים שנה את הטחנות האלו. התאנים והרימונים נשארו.

"הגעתי, כותב גרן, אל המעיין הנאה המספק מים גם לנחל וגם לתעלה. הכומר ג'אמבאטוסטה מפראסקאטי היקנה לפני חמישים שנה בקירוב את מי המעיין השופע הזה בתוך בריכה רבועה. זה חרים את פני המים". הבריכה נשארה וכך גם היפהפה, ליד בנין טחנת הקמח הנטושה כיום.

המיבנים היפים נטושים כיום ומשמשים בדירים לעדרי העיזים של הבדואים החיים בנחל ציפורי.

(המשך)

כונית ונוסעים עוד 2 ק"מ לצומת המוביל. בצומת פונים ימינה, לכיוון נצרת ונוסעים עוד כ־6 ק"מ למושב ציפורי (כביש 79). בפניה רואים מימין את מעיינות נחל ציפורי (שנתפסו בצינורות) חבויים בשדות ארטישו־קים. משמאל – תחנות ייעור של קק"ל. נכנסים לתוך המושב ועולים כל הזמן עד שפונים ימינה לדרך כור־כר בחורשת אורנים נטועים. נוסעים לפי שלט עץ קטן: למנזר סנטה אנה. ממשיכים בדרך, חוצים מעבר־בקר, על גשר־צינורות קטן ופונים שמאלה למצודה.

נכנסים למצודה מדרום, בשער עם המשקוף המעוטר ועולים לקומה־הש־ניה. תצפית צפונה לעמק בית נטופה עם האגם של המוביל הארצי, אם יו־רד גשם אפשר להתחבא כאן ולצפות על הגבעות הירוקות סביב, עם הבר־סתנים ומשוכות הצבר, שרידי הכפר הערבי שהיה כאן, על חורבות העיירה היהודית שבה נחתמה המישנה, ועלי־כך במסגרת. מי שיגיע הנה אחרי שעה שתיים בצהריים, יפנה את המ־בט למעלה ואולי יראה להקת שקנ־אים חולפת בשמיים.

חוזרים אל המכונית ונוסעים בדרך היורדת לאורך גדרות האבן של הבנ־סיה והמנזר הפרנציסקני על שם הק־דושה חנה, אם אמו של ישו, שנולדה בציפורי, עם עצי שקד. פניה בעיקול ימינה ונסיעה בדרך הכורכר לכיוון האגם. מימין, הישוב החדש הושעיה ומשמאל – דרך לבית עלמין עם מיב־נה כיפתי, קיברו של יהודה הנשיא. נכדו של ר' יהודה הנשיא. לפני שבו־עיים פרחו כאן כלניות לבנות בהמו־נים, אולי עוד יהיו עכשיו. נסיעה קצ־רה ויציאה לכביש העובר בעמק בית נטופה ומחבר את צומת גולני עם צו־מת המוביל, מי שרוצה להמשיך מכאן לטבריה, לגליל העליון, או לפחות למסעדה של יונס בצומת תורען, יפנה ימינה למסלול 4. פניה שמאלה, בין שתי תחנות אוטובוס משני צידי הכ־ביש, ליד אבן הק"מ ה־54. נוסעים לצומת המוביל, וגם למושב אלון הג־ליל, לראות איך עושים פחמים ואולי גם לקנות זעתר מתוצרת המקום.

● מסלול 4 – לאלון הגליל, פחמים וזעתר. מי שיוותר על ציפורי, יפנה לכאן ישר אחרי מסלול 2: ואז, כשמ־גיעים לצומת המוביל עוברים את הפ־ניה ימינה לטבריה וממשיכים שמאלה מערבה כמאה מטר. למי שבא ממס־לול 3: פניה שמאלה, ליד תחנת או־טובוס, למושב אלון הגליל. יש שלט. נכנסים לכביש הישן נצרת־שפרעם ונוסעים ישר. משמאל – יער אורנים

מפחמה בדרך לאלון גליל. הפחמים למכירה. התרנגולות לא. הפחמים הם מגזם של אלונים.

נטוע, ששום דבר לא פורח בו עכשיו, ומימין – בדואים, עובדי קק"ל, שגוז־מים את האלונים ביער, ומהגזם עו־שים פחמים. לעצור ליד אהלי הבדו־אים, תושבי ביר אל־מכסור, ולראות איך עושים פחמים, מהמלאכות שהולכות ונעלמות. כאן רואים את כל השלבים. את הערימה החרוטית שמ־רכזה ארובת־איוורור, שבתוכה תיבער האש. לידה, הערימה המכוסה כבר באפר ובתוכה יש בעירה פנימית ואי־טית. היא מכוסה כי אם ייכנס חמצן, היא תישרף. כשמסתכלים על שולי הערימה רואים את אדי החום. הערי־מה השלישית במפחמה היא המוצר המוגמר: שק מלא פחמים שמוכרים כאן. תרנגולות מתרוצצות בין הפח־מים, הן לא למכירה.

נכנסים למושב אלון הגליל, על גבעה בתוך יער האלונים. כאן מרכז ייצור הזעתר התרבותי שמגיע למדפי הסופרמרקטים בערים וגם לסעודיה ולנסיכויות הנפט במפרץ הפרסי. מו־שב צעיר, בן שש שנים ובו 25 משפ־חות. מגדלים כאן עיזים לבנות ואת החלב מוכרים לתנובה, לעשיית ה"פרומעז".

מסלול 5 – לתוך נחל ציפורי, ובד־רך אפשר לעבור במושב הרדוף. חוז־רים מאלון הגליל לצומת המוביל ונוסעים שמאלה לכיוון שפרעם וצו־מת סנהדרין. בדרך, משמאל לכביש תחנת דלק ומסעדה. מי שרוצה לק־נות עשבי תה ותיבול (טרגון, רוזמרין) ללא חומרי הדברה, וגם גרעיני חיטה מלאה, ייכנס בדרך למושב הרדוף, לבית האירוח הכפרי. יש כאן גם מסעדה צמחונית הפתוחה בשבת, קטנה ולא זולה.

נוסעים עד הצומת ופונים שמאלה (דרומה) לכיוון יגור והצ'ק־פוסט.

כאן יש טיול נהדר של נסיעה ו/או הליכה בעמק יפהפה לאורך נחל ציפו־רי. לצד הכביש המהיר הזה חבויה דרך עפר לבנה בת 5,5 קילומטר המו־ליכה עד לבריכה של המעין עין־יבקע או בשמו הערבי: ראס אלעין. ובדרך ערוגות ירקות לאורך הנחל וטחנות קמח נטושות, וגשר ומנזר נטוש, שהיה בעבר טחנת קמח. מסלול נהדר לסיום הטיול, בשעות אחה"צ המ־אוחרות.

המסלול: אחרי נסיעה של שלושה וחצי ק"מ מצומת סנהדרין, בקילומ־טר ה־49, לאחר שהכביש חוצה את נחל ציפורי, פונים לדרך עפר שמאלה (מזרחה) ונוסעים לאורך הנחל. שילוט אין כאן והדרך הזאת עד למעיין עבי־רה לכל רכב, אלא אם כן ירדו גשמים יום לפני הטיול. אז אפשר לחנות לפני הקטעים הרטובים והמשיך ברגל. משמאל לדרך, על גבעה נראה הכפר הבדואי ראס־עלי, שתושביו מעבדים את האדמה לאורך הנחל. הבתים פזו־רים על גבעה יפהפיה שמאחוריה ער־שה הנחל פיתול כמו לולאה, מה שנקרא ביוונית: מיאנדר. ממשיכים ללכת או לנסוע לאורך הנחל. סוף המסלול ליד המנזר הנטוש ובריכה בה זורמים מי מעיין עין־יבקע, ועל כך במסגרת. מעטים הם העמקים הי־רוקים בצפון הארץ שבהם אפשר לר־אות חקלאות מסורתית לאורך נחל, כמו כאן. זהו העמק, שעליו השקפנו מקצה מסלול 1. חוזרים באותה דרך עפר לכביש המוליך דרומה לעבר חי־פה וצומת יגור. חזרה אפשרית לכיוון ת"א דרך חיפה התחתית וכביש החוף.

אם מגיעים לצומת אלונים בתשע, עשר בבוקר, אפשר לעשות את כל חמשת המסלולים, כולל ארוחות בני־נוחות, ביום אחד.

מידע

● נסיעות: מכביש החוף לכביש אלונים (מסלול 2)

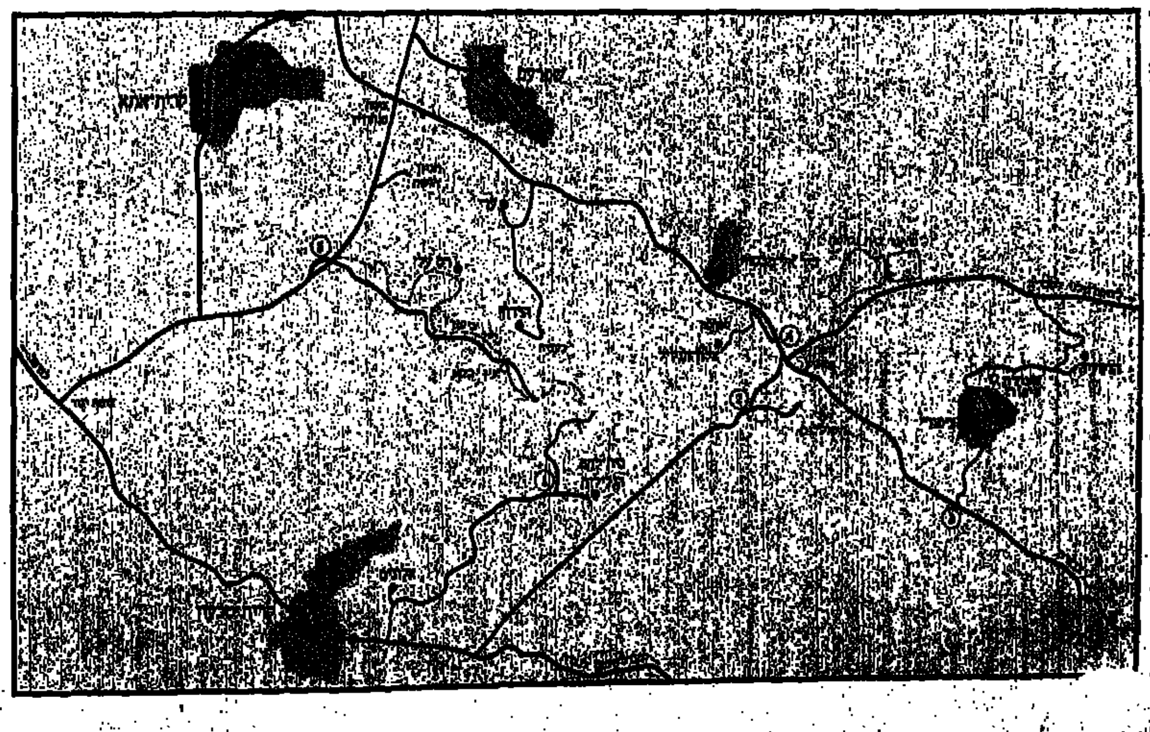

שטח פרטי

אהוד מנור

פזמונאי

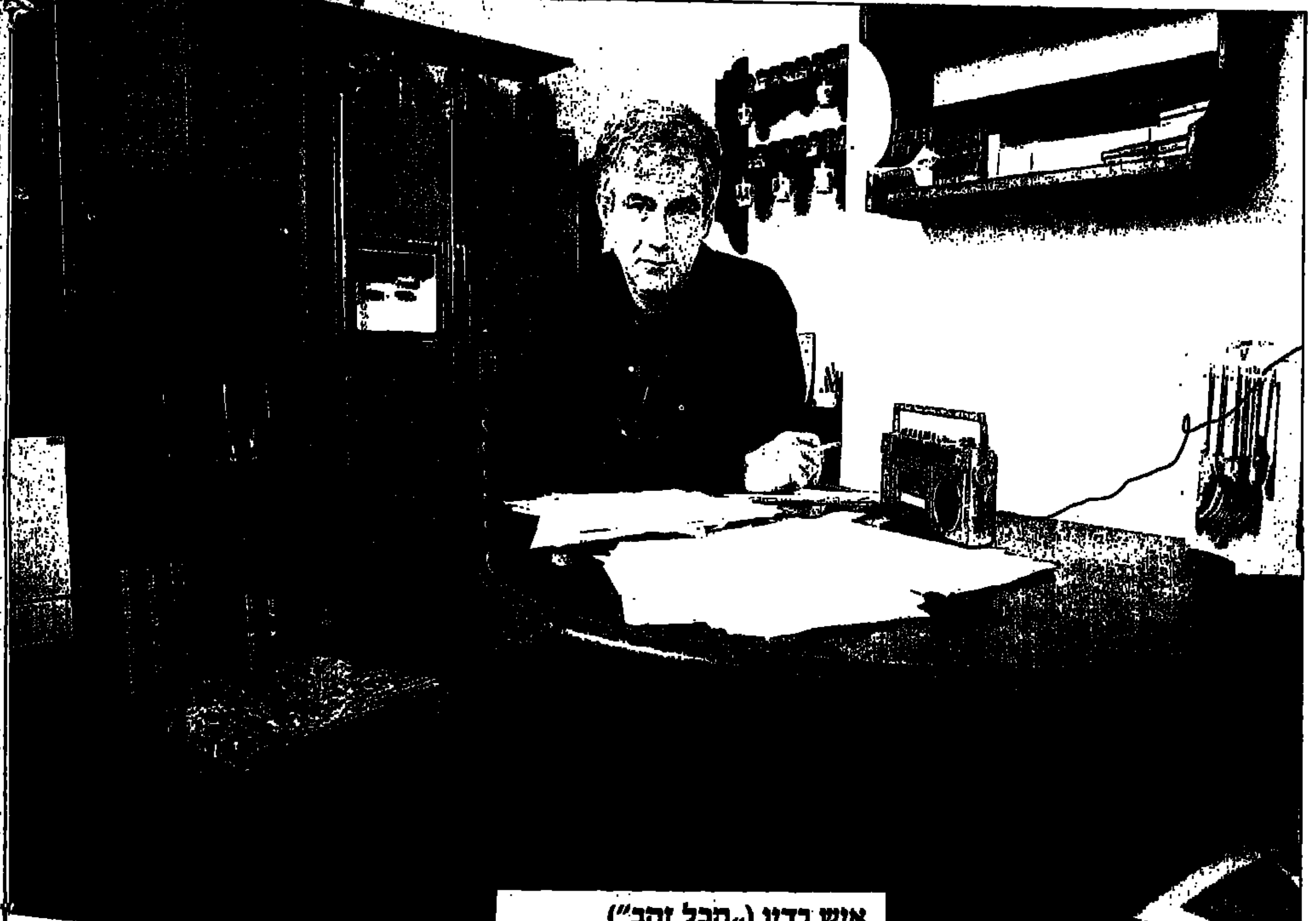

איש רדיו („הכל זהב") וטלוויזיה („מסך גדול מסך קטן", „זימרת הארץ", „עד פופ"), בן 44, יליד בנימינה. בימים אלה מסיים את לימודי התואר השלישי בספרות אנגלית באוניברסיטת קיימברידג'. נשוי לזמרת עופרה פוקס, אב לשתי בנות ובן, גר בדירת ארבעה וחצי חדרים בשכון למד, ת"א.

אני שפוט של תל־אביב. עיר בלי אופי אבל עם המון נשמה. בכיעור התוסס שלה יש משהו שכובש אותי. משהו פרוץ וזורם וחי ומשתנה. יותר חיה ומבחינות רבות גם יותר קוסמופוליטית מכל עיר אחרת שאני מכיר. אבל כשאני כותב פזמון שיש בו שמש, צחוק, רוח, הם תמיד בנימיניים, לא תל־אביביים. לא מסוגל לחשוב על שדה הקוצים פה, מעבר לכביש. השדה שאני רואה הוא תמיד שדה הקוצים שבבנימינה, בגבעת הפועל. ורידינג בחלון הוא בית ההסתדרות והים בחלון תמיד הים של קיסריה. אני נחשד כטיפוס נוסטלגי אבל אין לי געגועים לילדות ולגיל ההתבגרות. לא הייתי חוזר עליהם בעד שום הון בעולם. הייתי כל־כך מכוער בעיני עצמי. רציתי להיות שחקן קולנוע וזמר. חלמתי שאני עף אל תוך אצטדיון ענק ואלומות אור גדולות מתמקדות עלי וכל הקהל מריע...נורא. סבלתי מהנמשים הרבים שלי. הלכתי הרבה לים כי האמנתי שאם אשב כל היום בשמש – הנמשים יתחברו אחד לשני ואהיה נמש אחד גדול ושזוף...

לא מסוגל לכתוב או לתרגם במקום אחד. רק על כסא מסוים, בפינה מסוימת במטבח. המולת המשפחה היא הדלק המפעיל אותי, אני זקוק לזה, נהנה מזה. לא יכול לתפקד בלי המשפחה. הילדים יושבים ואוכלים, מכינים שעורים, ואני לידם, כותב. אני צריך את התגובות שלהם, קורא להם כל דבר, ממש מענה אותם.

כשאני מתרגם מאנגלית אני מסתייע לפעמים בילדים. אחרי שלוש שנים באנגליה הם קשובים למשמעויות נסתרות של ביטויים. הילדים גם מתווכחים אתי על תפקידי כהורה בצורה מאד משכנעת. והביקורת שלהם מאד כואבת. המשפחה זה הדבר הכי חשוב לי. זה גם מה שמדרבן אותי בעבודה. חשוב לי להיות בסדר בעיניהם. את „עד פופ", למשל, עזבתי מרצוני. אחת הסיבות היתה שהילדים רמזו לי שמספיק.

ריהוט הבית וקישוט זה אשתי, עופרה, עם ברכתי המלאה. אני לא כל כך מודע לדברים ולה יש חוש אסטטי מפותח. אני מודע לארבע פינות החדר, מתרשם מזה שנעים לי להיות בו, לא מהפרטים הפיזיים המרכיבים אותו. יחס לחפצים זה עסק מורכב. קשה לי להפרד מבגדים ישנים, אבל אני חושב שהחפץ היחידי שאינני יכול להיפרד ממנו זה התמונה של אחי הצעיר יהודה. חפצים מהעבר אינם אתי אבל לא נמחקו, הם חרוטים היטב בתודעה. משמשים קטליזטורים אדירים בכתיבה, סוג מסויים של מיטה, ארון פולני, ריח. אתה לא יכול לשאת איתך ריח אבל

הוא חפץ חזק. יש שניים־שלושה לילות צלולים באביב שהרוח באה מהצפון ופתאום אני יכול להריח את פריחת ההדרים בפרדסים של בנימינה.

אני מאד אוהב לישון. השינה בשבילי היא גם מרפא וגם מיפלט. מתחיל לפהק אם יש רמז לזה שמעליבים אותי בחדר. החיים נראים הרבה יותר מוצלחים אחרי שאני ישן. לפני השינה אני קורא. עכשיו, בפעם ה־60, את „אילוף הסוררת" (מתרגם לתיאטרון באר־שבע). לפעמים אני אסיר תודה על עבודות שבגללן אני קורא שוב דברים שאחרת אולי לא הייתי חוזר אליהם. אני עושה מאמץ לעקוב אחרי

שירים שנקטלו בעבר קיבלו ביקורות נפלאות. אולי יש בכתיבתי משהו שבשמיעה ראשונה נראה חפיף ורק מי שמתעקש לבחון את המילים רואה שזו עבודה מפרכת. אולי גם התברר שבשירי יש ממד אישי מאד חזק שלא הבחינו בו בעבר.

ספרות ישראלית עכשווית אבל עבודתי כרוכה בהרבה קריאה שאינה קשורה בורם האופנה העיקרי. כשסתם הולך לחפש ספר, בדרך כלל אני נופל על ספר שירה. ואין כמו שיר טוב כדי לעורר אותי. הרבה מהשירים שלי הם תוצאה של ריקושטים של דברים שקראתי. קורא הרבה שירה אנגלית ואמריקנית, אולי מפני שאת זה משיגים בקלות יחסית, בספרי כיס. לקנות את אלתרמן זה תמיד מבצע, כמו האנציקלופדיה. אוהב מאד את לאה גולדברג, ואת זך, גם בגלל הקשר הטבעי שיצר בין שירה לפזמון, ואת השפה והאסוציאציות שלו. קורא את כל השירה המורפסת במוספים ובכתבי העת הספרותיים. לא מתכנן מה לקרוא. יכול לדפדף ולקנות ספר של מישהו שלא שמעתי עליו, משום שהיה איזה צירוף מילים שעניין אותי. אני גם „פריק" של עתונים. קונה כמעט את כולם. לא מספיק לקרוא הכל אבל הריפרוף הפך אצלי למשהו מלבב.

אוהב תיאטרון וקולנוע. אני קהל שצוחק חזק מאד ויש לי צחוק כמו של אמי, רעמים מתגלגלים, פשוט מביך. אני גם בוכה בנקל. גם בקריאה. מוסיקה אני אוהב מכל הסוגים. מאד מודע לאספקט של כיף במוסיקה. בארץ יש נטיה להגיד כאילו האיכות היא מילה נרדפת לסבל או לביקורת חברתית או להגות פילוסופית בחצי גרוש. בעיני יש יותר פילוסופיה וביקורת חברתית ותרבות בשיר שמח או מרקיד. לא שאני נגד שירים עצובים, אבל המוסיקה היא בשבילי קודם כל אהבה.

כשאני צריך להגדיר את מקצועי, בשאלון,

מה החסרון הגדול שלך? _שקשה לי לסרב. הפחד המוגזם לפגוע._
איזה מזל אתה? _סרטן._
לאיזה ריח אתה מתגעגע? _ריח של חבילות מאמריקה._
באיזה ספורט אתה עוסק? _הולך עם בני לכל המשחקים של הפועל ת"א. האמת היא שאני מעדיף דיאטה על ספורט._
מה מרגיע אותך? _מוסיקה._
מה עוד אתה רוצה ללמוד? _איטלקית וספרדית._
מה אתה שונא לעשות? _חישובי מע"מ._
מה אתה אוהב לקנות? _ספרים, מכשירי כתיבה ושמטעס._
מה עוזר לך להתרכז? _סיגריה._
מה אתה אוהב לאכול? _ירקות וגבינות. בשר רק בחצי פה. לא נוח לי לראות את הקשר בין הסטייק לפרה._
מה מרגיז אותך? _צביעות, יומרה, גזענות, דעות לעשות היטב. חוסר פתיחות מעצבן אותי. הימין הקיצוני מרגיז אותי. הבטחון המוגזם של אנשים לא צודקים. ואלה שחושבים שיש להם דו־שיח ישיר עם אלוהים._
מי החברים שלך? _חברים מתקופת הלימודים. נירה ויורן לונדון, גדעון ונעמי סאמט, דורית ויוסי שריד, דן בירון ושרי רז._
מי היו הגיבורים של ילדותך? _גיבוריו של אריך קסטנר ואח"כ דיוויד קופרפילד._
מה זכרון הילדות החזק ביותר שלך? _מות אבי._
למי היית רוצה להודות? _למר דגעט ולדוקטור מיקם, המורים לאנגלית ולספרות בביה"ס הריאלי. בזכותם אני עושה מה שאני עושה._
מה אתה רוצה לעשות כשתגדל? _אותו דבר אבל יותר טוב._
מהן השורות החזקות ביותר שכתבת? _„הגשם הראשון ירד לפני יומיים, בערב יום שלישי, ושוב אפשר לראות שמיים בשלולית על הכביש הראשי", בשיר „אחי הצעיר יהודה". זה בעצם מתאר את כל חיינו ואת האופטימיות הבלתי נסלחת שלי._

למשל, אני מתקשה. לבסוף נופל תמיד לתוך הדרוג העתונאי שלי. כאילו הגדרת העבודה היא הגדרת המעמסה המוטלת עליך. ורשות השידור, בשבילי, זה בדיוק ההפך ממעמסה. אני זקוק לרשות השידור כי אינני יכול לעבוד בלי מסגרת. תמיד איפשרו לי לעשות מה שרציתי. בשבילי, תכנית כמו „זימרת הארץ" בטלוויזיה או „הכל זהב" ברדיו – זו עבודה של

נורא סבלתי מהנמשים הרבים שלי. הלכתי הרבה לים כי האמנתי שאם אשב כל היום בשמש – הנמשים יתחברו אחד לשני ואהיה נמש אחד גדול ושזוף...

אהבה. ביני לביני, הייתי רוצה להגדיר עצמי כ„פזמונאי". זה התחום היקר ביותר ללבי, ובעיני, החשוב מכל עיסוקי. התחום היחידי שאינני צריך להקציב לו זמן; זוהי צורת הביטוי האישית ביותר שלי. בעל כורחי אני מתיישב, בשעות הכי מחורות. רק לפני שנה קיבלתי אומץ להגיד – זה אני ולהגן על החלקה שלי, והוצאתי שני ספרי פזמונים. קודם לכן היתה הצעות כי פחדתי מהתגובות. קיבלתי הלם מהביקורת: שירים שנקטלו בעבר קיבלו ביקורות נפלאות. אולי יש בכתיבתי משהו שבשמיעה ראשונה נראה חפיף ורק מי שמתעקש לבחון את המילים רואה שזו עבודה מפרכת, שאני לא מוותר בעיניני חריזה ואולי גם התברר שבשירי יש ממד אישי מאד חזק שלא הבחינו בו בעבר. מהתחלה כתבתי כנוף ראשון יחיד ובזמנו זה עורר הרבה לעג. הרגשתי לא נוח עם החשיפה בפזמונים די הרבה שנים. זה גרם לי תסביכים, כאילו אני מתעסק רק בעצמי והפזמונאות בשבילי היא קצת ספת פסיכיאטר. אבל אני לא יודע דרך אחרת ואני אוהב את התרפיה הזאת.

החשיפה בטלוויזיה זה משהו אחר. כולם כמאים, מפיקים, כותבים דברי קישור, מעירים לך על החולצה, על הטון, על כל דבר. אתה ממלא דלק ומישהו מוציא ראש ממכונית ואומר – אז ככה אתה נראה בחיים. הרי בטלוויזיה אתה כמו איזה ומישהו אחר מעיר – תראה איזה תור יש בתחנת דלק, אולי תכתוב על זה שיר. אני נתקל בהמון חום ואהבה. זה נעים וזה מפחיד, משום שאתה יודע באיזו קלות קריאות עידוד יכולות להפוך לקריאות גנאי. ואני אדם שניזון מאהדה, נכנס כשחש בחוסר אהדה. מקנא לפעמים באשתי שהאהדה שכתא המשפחתי מספיקה לה. לי לא. אני מודע לזה שאני רוצה למצוא חן ושזו תכונה מעצבנת. גם אתי. בשנים האחרונות אני יותר אמיץ ולוקח את הסיכון שחלק לא יאהבו אותי.

ראיינה: נורית ברצקי
צילומים: ראובן קסטרו

מתח גבוה

(המשך מעמוד 8)

ליברלית ומקורבים לה. כך קרה, שעל־מנת לאזן את הענין צריך היה למנות אך ורק אנשי מערך. מדובר כמובן על מקומות שיתפנו בעתיד, או על כאלה שהם כבר פנויים. לא מדובר על הדחות של דירקטורים".

מקורבי מודעי: „לא ידוע לנו על סיכום כזה בוועדת הארבעה. הסיכום היה שבמשרדים של המערך, בהם נדרשת גם חתימת שר האוצר על המינויים, ימונו נציגי הציבור בדירקטוריון על־ידי המערך. באשר לחברי הדירקטוריון שהם עובדי־מדינה – יהיה איזון בין המשרדים. בכלל לא מקובלת עלינו ההנחה שחבר דירקטוריון צריך להיות שייך למפלגה של השר הממונה. הזיקה שלו לעניין צריכה להיות עניינית לחלוטין. לדעתנו, כל העסק הוא מנוף, על־מנת להשיג יעדים אחרת – פיצוץ הרוטציה, כמובן".

האיש שלנו במערך: „לחוצפה כזו לא ציפיתי אפילו ממקורבי מודעי. אחרי שהוא ניקה את מועצות המנהלים מאנשי מערך, והכניס את כל חברי המפלגה הליברלית שקיימים בכלל ברשימות, הוא בא להטיף לנו מוסר, ולקבוע שהזיקה צריכה להיות עניינית. ממש שערוריה".

האיש שלנו בליכוד: „כל הטענות שלהם מצוצות מן האצבע. הרי אין אבן אחת שעומדת על האבן השניה. הם מציגים לך נתונים לא נכונים. זורקים מספרים שלא היו ולא נבראו. הכל גיבוב של שטויות". ואנחנו, מה יהא עלינו. מי יראה לנו את הדרך.

פקיד בכיר במשרד האנרגיה: „המקרה של משרד האנרגיה הוא מיוחד, כי פה מתנקזים הכי הרבה מינויים. הסיכום שסיפר לך איש המערך היה ידוע גם לנו. בהתאם לכך שלחנו למודעי ששה־עשר שמות של מינויים לחברות ממשלתיות, של מקורבים למערך, כמובן, וביקשנו את חתימתו. מודעי לא חתם. זה כבר ענין של כמה חודשים. הוא מעכב את זה אצלו. בינתיים התאספו עוד שמות, והיום המצב הוא ששמות של שלושים וחמישה מינויים שוכבים אצלו, והוא מסרב לאשר אותם. כך קורה שבחברת החשמל יש היום ארבעה־עשר דירקטורים, במקום עשרים ואחד. בחברת הפחם הלאומית אין יו"ר לדירקטוריון, וכל ישיבה ממנים יו"ר אד־הוק. כל המערכת לא מתפקדת, ולא נראה באופק כל פתרון".

בשבוע בינואר השנה התכנסה ועדת הארבעה פעם נוספת, אחרי שמאוקטובר לא זז דבר. השר שחל מציג באותה ישיבה את ה„אני מאמין" שלו: כדי שאני אוכל למלא את תפקידי כאחראי על חברת־החשמל והנפט וכתי הזיקוק ונפט השקעות, ועוד ועוד, עלי לעבוד עם אנשים שאני מאמין בהם, והם בי, הוא אומר לעמיתיו. יש לעשות הכל כדי לזרז המינויים. גם עניינו של עמוס פרושן עלה באותה ישיבה, כחלק ממכלול הבעיות של המינויים. בסיכום אותה ישיבה, הוחלט שזאב רפואה, מנהל רשות החברות הממשלתיות, (אגב, מינוי של מודעי, איש תנועת חרות) יגיש לחברי הוועדה מפה של כל המינויים הפנויים והמתפנים, ואז ידונו לגופו של ענין. עד היום לא הוגשה אותה מפה, ודבר ממשי לא זז בענין. מודעי חתם על כמה שמות, ביניהם על מינויו של ג'יבלי כדירקטור (היחיד מטעם המערך) בחברת החשמל, ואנשי שחל טוענים שמספר המינויים שמודעי מעכב את חתימתו עליהם עלה בינתיים ל־45. אנשי מודעי שוב טוענים – „מספר מצוץ מהאצבע", ובמערך אומרים – „עוד מעט תיפול הממשלה ואף איש שלנו לא נכנס לתמונת המינויים. וזו תוכניתו של מודעי. פשוט למרוח את הזמן". „חתמנו להם לפחות על עשרה מינויים", אומרים אנשי מודעי. „לא היה ולא נברא", קופצים אנשי שחל. לך תבנה מדינה.

ובינתיים במערך יש לחצים אדירים מלמטה. חברים מן השורה, וגם כאלה שכבר יצאו קצת מן השולים, לוחצים להכריע בענין. הטענות שלהם מופנות כלפי ראש־הממשלה, שמעון פרס, על שאינו מתערב בנושא. אנשיו של פרס אומרים, או לפחות אמרו, לפני ש„פרץ" משבר הצמיחה, שפרס אינו מעונין לריב עם מודעי, כאשר גורלה של התוכנית הכלכלית תלוי בשיתוף הפעולה ביניהם.

ביום א' האחרון עמדה הממשלה לדון בנושא. השר שחל העלה על סדר היום הצעה, לפיה תעבור הסמכות לאשר מינויים משר האוצר לראש הממשלה, אם הראשון לא יחתום על המינויים תוך 14 יום. ישיבת הממשלה לא התקיימה, והפיצוץ הגדול, כפי שאומרים בשני המחנות, נדחה במספר שבועות. במהלך הדילוג המרתוני שעשיתי בין אנשי שחל למודעי, כבר היה מי שהציע לי לתווך בין הצדדים. מכל מקום, מי שחושב שהוא מסוגל להביא להסכם בין הצדדים, או לפחות להתקרבות, מתבקש להציע את מועמדותו. אם כי קשה להניח שאפילו בנושא זה תהיה הסכמה.

יעל פז־מלמד

פרושן: פוליטיקה זה לא בשבילי.

„מודעי היה היחיד שצלצל לאשתי כשהייתי במילואים"

במשרד בו יושב היום עמוס פרושן, ישב לפני ימים רבים מקים חברת־החשמל, פנחס רוטנברג. ואכן רוח הימים ההם נשמרה במקום הזה במעט במדוייק. רצפת שיש מחוספס, תקרה גבוהה, חלונות מקומרים שטופי־אור. מבנה קלאסי לדחפוריו תסרי־הרחמים של ראש עיריית תל־אביב. ופרושן, לזכותו ייאמר, יודע להעריך את אשר נפל לידו. הוא מטפח את המבנה הזה, ונהנה מכל רגע שהוא יושב בו.

בן ארבעים, נשוי ואב לשלושה, סיפור חיים של ילד־טוב־צפון־ת"א. גם ההופעה לא מביישת את הסיפור הזה. ז'קט טוויד, צפורניים עשויות בקפידה, עניבה משובחת. בוגר כלכלה וסטטיסטיקה ובית־ספר לראיית חשבון באוניברסיטת תל־אביב. פעם כמעט „מרד". היה זה כאשר הלך ללמוד כלכלה ולא ראיית חשבון. אביו, שהקים כבר ב־1936, משרד עצמאי לראיית־חשבון, לקח אותו באוזן והעמידו במקומו: מישהו צריך להמשיך את העסק אחריו. פרושן נכנע, ונרשם גם לחוג הזה.

בית־ספר יסודי – „חשמונאים". תיכון – עירוני א'. בית הורים לא היה בעל זיקה פוליטית מיוחדת. הנטייה היתה לעבר הציונים־הכלליים.

אחרי שחזר מחצי שנה מילואים, בעקבות מלחמת יום־הכיפורים, הצטרף לפרק זמן קצר למפלגה הליברלית. לפני זה „קפץ" לאיזו הפגנה או שתיים בירושלים, בעמק המצלבה. „כעסתי על עצמי על שלא הייתי מעורב קודם לכן בנעשה במדינה, והחלטתי להכנס לפעילות פוליטית. המפלגה הליברלית תאמה יותר מכל מפלגה אחרת את השקפת עולמי, ומצאתי שם גם הרבה אנשים שאני מכיר, הייתי פעיל מספר חודשים בלבד, ואחרי זה פרשתי. הבנתי שפוליטיקה זה לא בשבילי".

הקשרים עם מודעי החלו ב„רבלון". „יצא לי אז אישית לעבוד עם מודעי, מנכ"ל החברה, באופן די הדוק. בתור רואה־החשבון של החברה, היו לנו מפגשים לא מעטים. כשישבתי חצי שנה במילואים, מודעי היה היחיד מבין הלקוחות של המשרד שצלצל לאשתי ושאל אם הוא יכול לעזור במשהו. דבר כזה לא שוכחים".

לפני כשש שנים הגיע יום אחד לביתו של פרושן שאלון למילוי. השאלון היה מיועד למי שמעמידים עצמם לבחירה כדירקטורים בחברות ממשלתיות. „תיכף חשדתי שמודעי שלח אלי את השאלון, הרמתי טלפון למזכירתו, והיא אמרה: 'מה אתה לא יודע, מודעי ממנה אותך דירקטור בחברת החשמל'. למה דווקא אותי? אני מניח שהוא רצה להיעזר בכישורים המקצועיים שלי".

ארבע שנים אחר־כך מינה אותו מודעי ליו"ר הדירקטוריון. „אני יודע שתתקשי להאמין, אבל אני באמת לא חיפשתי לעצמי ג'וב. מבחינה כלכלית גרם לי אפילו נזק גדול, מאחר והחלטתי להיות יו"ר פעיל ולהקדיש את כל זמני לחברה, ונאלצתי לפרוש מעבודתי במשרד, אם כי נשארתי שותף. אבל במשרדים מסוג זה עיקר הכסף בא ממשכורת. ואני היום לא מקבל משם משכורת. מה שחיפשתי, ואני מחפש עד היום, זה אתגר ועניין בעבודה. בחברת־החשמל מצאתי את זה, ובגדול".

למרות שהוא מדבר על שיבה למשרדו הפרטי, יודע חבר טוב שלו למסור, שכפי הנראה תפקידו בחברת־החשמל אינו האחרון שיעשה בחברות ממשלתיות. „מודעי לא ייתן לו ללכת סתם כך. הוא מאד מעריך אותו ומאד מאמין בו".

השקע בעצמך!!! לימוד מקצוע או שפה - השקעה לכל החיים...

הנהלת חשבונות
השבוע נפתחים קורסים סוג 1+2; 3
• קורסי ערב מזורזים פעמיים בשבוע במשך 5 חודשים
• קורסי בוקר וערב אינטנסיביים 3 פעמים בשבוע במשך 7 שבועות
כולל לימוד הנה"ח ממוחשבת
השיטה המשולבת מקצרת את תקופת הלימודים לחצי ומוזילה את שכר הלימוד בשליש
קורס כתבנות או אנגלית חינם לכל נרשם

תכנות מחשבים
10 סיבות טובות ללמוד במכון להכשרה מקצועית
תעודת המכון להכשרה מקצועית מוכרת
קורסים לעובדי מוסדות
תרגול ועבודה מעשית על גבי מחשבים
סידור מיוחד למשרתים במילואים
יעוץ תעסוקתי לבוגרים
המכון להכשרה מקצועית

למדי מקצוע תוך חודש
מזכירות
כתבנות
נקבנות
תמלילנות
מפעילות מחשבים

מכון ישראלי למינהל

אנו מציעים לך להיות מזכירה רפואית
מכון ישראלי למינהל

עכשיו הזמן ללמוד אנגלית
מכונים אמריקאים לשפות

יועצי מס

גרפיקה

אנו מציעים לך להיות
טכנאי שרות ווידאו טלויזיה
המכון להכשרה מקצועית

למד בגרות בקלות וחסוך $1,000
נפתחים קורסים מזורזים לקראת מועדי יוני 86 ינואר 87 — לימוד בכתב, לימודי ערב או משולב לפי בחירה.
קל יותר, זול יותר ומהנה יותר ללמוד בשיטה המשולבת בביתך ו/או בסניפנו הקרוב אליך
המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב בשיתוף המכונים הבריטיים - 35 שנות נסיון

כל שעה יפה ללימודים אך יפה שעה אחת קודם!

מה קורא בסטימצקי

מכר חדשים בהנחות עד 50%

28 בפברואר עד 31 במרס

רפרו־דוקציות!

במחירים מצחיקים:

1, 3, 6, 10 ש"ח

חדש בסטימצקי – תדפיסים! מבחר של אלפי רפרודוקציות המתאימים למיסגור ולתליה.

עד גמר המלאי!

מבחר ענק של ספרי אמנות מהיום ב־30% הנחה ויותר

במבצע המתקיים אחת לשנה ברשת חנויות סטימצקי ימכרו אלפי ספרי אמנות במגוון נושאים ובשפות שונות — בהנחה של 30% לפחות.

אלפי ספרי ציור, פיסול צילום, גרפיקה, תולדות האמנות (המשך בחנות סטימצקי הקרובה)

יופי של עברית

אבשלום קור

מזון, בידע ובהגיון נסייר איתך אבשלום קור במחוזות לא ידועים ומרתקים של השפה העברית. ממש יופי של עברית.

12.00 20.00

החאג'

ליאון יוריס

ליאון יוריס שב לישראל זירת ספרו המפורסם "אקסודוס". ונוטל את הקורא למסע ססגוני בנבכי ההיסטוריה טראגית של המזרח־התיכון.

9.90 19.25

1000 מילים ראשונות

מילון עברי אנגלי מצויר חלק א'

הדר אימרי

הזדמנויות אין־ספור ללימוד מהנה לילדים בקשת גילים רחבה. כ"ספר תמונות" לגיל הרך, כספר־עזר ללימוד הקריאה וכדרך ל"עשות הכרה" עם האנגלית.

7.50 15.00

Penthouse

גליון אפריל 86 במכירה

Neue Mode

חידושי אופנת אביב 86' – תיפורי וסרגי בעצמך. חינם! חוברת קוראות שימוש בעברית.

נויה מודה מיוחד למורים

חוברת חד־פעמית עם המון רעיונות והוראות ביצוע לתחפושות פורים.

Diana

עשרות עיצובי אופנה לסריגה לילדים ומבוגרים לעבודות יד וקרושה.

4 חנויות חדשות לרשת

• רב־מכר כביש החוף
• רמת גן ביאליק 60
• קיראון מרכז מסחרי
• אשקלון

הנחה של 10% על כל קניה מ־50 ש"ח (לא כולל מבצעים)

יום ג' אחה"צ - פתוח בסטימצקי

מה נשתנה?

מבחר ההגדות לפסח בסטימצקי

זה הזמן להכנס לסטימצקי לקנות לעצמך הגדה לפסח מתוך המבחר העצום, או לשלוח כשי לידידים בארץ ובחו"ל.

הגדת קופנהגן 1739

לראשונה בישראל! פקסימיליה מרהיבה ומקורית עם תרגום ליידיש ולאדינו. הגדה שצוירה ב־1739 הוצאה לאור כמהדורה מיוחדת של בית הספרים המלכותי כופנהגן.

Passover

שעשועי פסח עם מבחר מהגדות שונות במחיר 9.50 ש"ח בלבד.

גלויות אמנותיות

6 גלויות אמנותיות ב־1 ש"ח

עד חודש אשראי!

משלמים בחודש מרס בכרטיס אשראי חויבו רק ב־1 באפריל.

מכבדים כרטיסי אשראי גם על מבצעים.

ציפור הנפש

מיכל סנונית

ספר ילדים חדש המציג, אולי לראשונה, את הסולם הקסום – עולם הנפש. בהומור בשפה קלילה ובאותיות גדולות ומנוקדות.

6.50 6.60

סטימצקי קרוב אליך

ירושלים יפו 39 טל' 223654 • המלך ג'ורג' 9 טל' 240494 • קרדו טל' 273101 • תל־אביב אלנבי 107 טל' 299277 • דיזנגוף 109 טל' 221513 • שד' תרסי"ט טל' 280806 • שדרות ארה"ב טל' 654338 • רמת־אביב טאגור 38 טל' 426690 • חיפה העצמאות 82 טל' 280477 • הדר, בית הקרנות טל' 665042 • כרמל, שד' הנשיא 130 טל' 88765 • אוני' חיפה טל' 257307 • תחנת אגד טל' 538056 • פנורמה טל' 81027 • אילת תחנת אגד טל' 76929 • אשקלון טל' 26819 • באר־שבע קקיל 112 טל' 77416 • אוני' בן־גוריון טל' 39793 • בית־שאן טל' 87039 • גבעתיים כצנלסון 55 טל' 739644 • הרצליה סוקולוב 33 טל' 84842 • חדרה הרברט סמואל 75 טל' 24805 • טבעון כיכר בן־גוריון • טבריה רח' הגליל טל' 91160 • כפר־סבא ויצמן טל' 24077 • לוד נ. ת. בן־גוריון טל' 9712547 • נהריה טל' 923520 • נצרת טל' 78576 • נתניה הרצל 4 • קרית מוצקין • קרית שמונה מרכז נווה • ראשון לציון רוטשילד 43 טל' 991633 • רחובות הרצל 184 טל' 474749 • רמת־גן קניון אילון טל' 705474 • ביאליק 60 טל' 729952 • רמת השרון הר־מכר צומת גלילות טל' 052-525256 • סוקולוב 53 טל' 492748 • רעננה ברודצקי 4 טל' 25351 • חנויות מת"ם תל־אביב טל' 374222 • חיפה טל' 726945 • באר־שבע טל' 37901 • ערד מרכז מסחרי טל' 950259 •

מבחר הספרים הגדול ביותר בישראל - בכל השפות

ספרים זה סטימצקי

גרדה לופט פינת ארלוזורוב

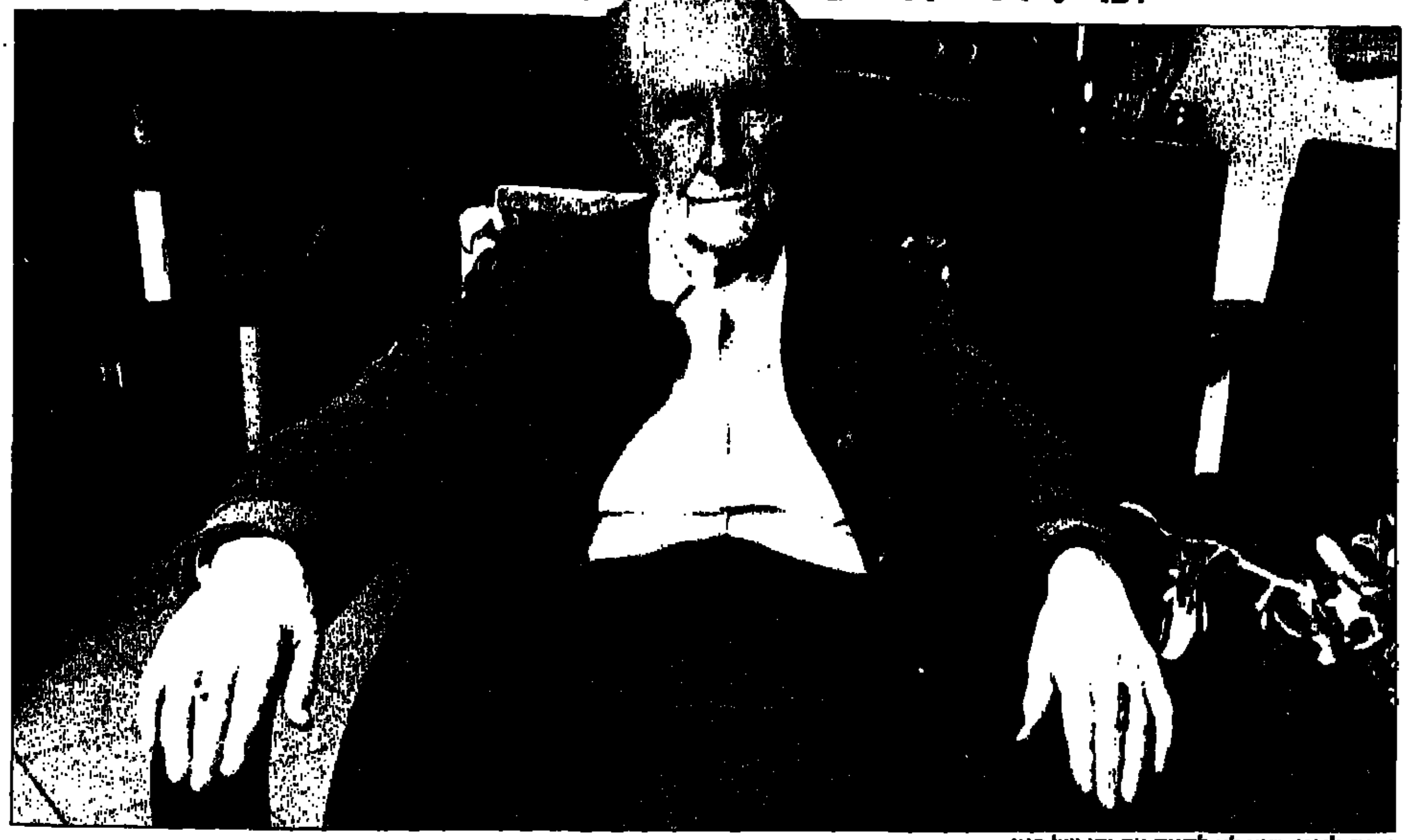

גרדה לופט: היא לא לחצה את ידו של בגין.

(המשך מעמוד 17)

מקום, שנאה מאז שנאה עמוקה. כאשר היתה כתבת ה"ג'רוזלם פוסט" בכנסת, עשרים שנה לאחר מכן, סירבה ללחוץ את ידו של בגין "הרי האמנתי עדיין שהם רצחו את ארלוזורוב".

עשרים שנה, ששים שנה – אצל מקורבי ארלוזורוב נדמה שהזמן לא הכהה דבר. הנושא עדיין מציק, מרחף מעל פני השטח. "אי אפשר להשתחרר ממנו" מודה שאול רווליו. שולה ארלוזורוב־גורביץ', היום בת 66, תושבת רמת־אביב, ממשיכה עדיין לפקוד את קבר אביה. היא היתה בת 14 כאשר נרצח. גם היא מסרבת בתוקף לדון בנושא, אם כי אומרים שהוא בוער כאש בעצמותיה. גם היא מאמינה עד היום שהרביזיוניסטים רצחו את אביה. "היא לא התאוששה מזה עד היום" אומר אחד מבני דודיה. "היא היתה קרובה אליו במיוחד, הרבה יותר מאשר לגרדה. אחרי מותו כאילו הלכה לאיבוד". זמן קצר לאחר הרצח עברה מביתם של גרדה וצבי למוסד החינוכי בן־שמן, על־פי בקשתה. אחר־כך נסעה לאנגליה ללמוד עריכה ותרגום, "נתקעה" שם עם פרוץ מלחמת העולם השנייה ומילאה תפקיד מרכזי בארגון העליה הבלתי־לגאלית מאירופה. דמות מיוסרת, מסוגרת. "חבל" אומר אחד הקרובים "היא היתה הכי מוכשרת במשפחה, ירשה את הכשרונות מאביה ומאמה גם יחד".

גרדה ילדה בינתיים את אלי ואת איה, כיום רופאה ווטרינארית, בת 48, תושבת תל־אביב, נשואה לאלוף אביעזר יערי, (בנו של מאיר יערי). בבקרים היה לופט לוקח את הילדים לבית הספר. היא היתה שקועה בכתיבה. היא לא היתה בדיוק בלבוסטע – מעידים מכריה. "נכון שהיא לא היתה בדיוק אמא פולניה" אומרת איה "אבל לא הרגשתי שקופחתי. להיפך, הייתי גאה בה".

בדצמבר 1938 נמלט אחיה של גרדה, וילי, מאוסטריה, ועבר להתגורר עם המשפחה. הוא היה עורך־דין, רווק. בגיל 50 למד עברית ואנגלית, עבר את בחינות עריכת הדין ונקלט היטב במשרדו של משה זמורה. "הוא היה לילדים שלי כמו סבא" אומרת גרדה "כשמת – כאילו התאלמנתי בפעם השנייה".

ב־1939 נתמנה צבי לופט למנכ"ל חברת "הסנה", מינוי שנחשב במושגים של אותם ימים "פועליים" לשולי־משהו: "ביטוח היה אז דבר מאד לא הירואי" אומר ד"ר יצחק גרינברג, שהתמחה בתולדות חברת העובדים. הוא אינו מוציא מכלל אפשרות שהקריירה של לופט נעצרה בגלל קשריו עם מי שהיתה אשתו של ארלוזורוב. "מה שברור הוא שבינו לבין בן־גוריון לא היתה אהבה גדולה" אומר הבן, אלי לופט. צבי לופט היה האיש שהקפיץ את "הסנה" קדימה: "הוא היה כישרון פיננסי גדול. אילו חי היה היה וודאי שר האוצר" אומרת חיה שולמן, שעבדה אתו בחברה. שולמן, כיום ראש הגימלאים של "הסנה", מודה שהיתה מאוהבת בלופט. "כמו כל הבנות. הוא היה הכל־כך יפה ושרמנטי ואצילי". עד היום, בכל 19 במרץ, היא שמה פרחים על קברו. "אני לא יכולה לשכוח אותו. הכל ב'הסנה' שכחו. הם הורידו את התמונה שלו מחדר הישיבות."

„אילמלי הייתי נעשית עתונאית ודאי הייתי נכנסת לפוליטיקה ולכנסת, ואני לא חושבת שהייתי גרועה מאחרים".

כיום היא מטפלת בענייניה הכספיים של גרדה. אלה, מסתבר, אינם מזהירים. לופט נפטר לפני שהקימו את קרן הפנסיה וחיה שולמן לחמה לא מעט עד שהשיגה עבורה קיצבה קטנה. עכשיו היא מנסה לגייס כסף להוצאת הספר שכתבה גרדה בתרגום עברי. ב"הסנה" לא נענתה בעין יפה „ עכשיו אני רוצה לכתוב למפלגה. בכל אופן מדובר באשתו הראשונה של ארלוזורוב". צבי לופט נפטר במרץ 1949 "ובזאת" מסכמת גרדה "בסתיימה התקופה המאושרת של חיי". הוא היה בן 53. "לא ילדים ולא נכדים יכלו לסלק את רגש הריקנות הזה. זמן רב אחרי שמת – לא הצלחתי להסתדר לבדי". כמעט ארבעים שנה ("כל החצי השני של חיי") היא אלמנה. לא עלה בדעתה להנשא שוב. "אחרי לופט לא היה טעם".

כשנפטר לופט היתה איה בת 12. אלי היה בן 17. "הייתי חייבת לדאוג לפרנסה, וזה היה מזלי. לא יכולתי להרשות לעצמי לשקוע במרה שחורה". העתונות היתה עכשיו גם מקצוע, גם מפלט. היא נתמנתה לכתבת הכלכלית של ה"ג'רוזלם פוסט" בכנסת, החלה לעבוד ככתבת השבועון היוקרתי "אקונומיסט" וכנציגת ה"נויה צירכר צייטונג" בישראל. אחרי שנגמר הרומן עם "ג'רוזלם פוסט" עבדה גם עבור הרדיו בפרנקפורט, ה"ריינישר מרקור" בקלן וה "מיטיילונגסבלאט", עתון ארגון עולי מרכז אירופה. תקופה מסויימת כתבה גם מאמרי מערכת ב"הארץ". "היא נחשבה לעתונאית רצינית ביותר" אומר אליהו אילת, ידיד ותיק ומי שהיה שגריר ישראל הראשון בארצות הברית "ישרה, אמינה, ובעלת רמה אינטלקטואלית גבוהה ביותר. את זה למדה מהעורך שלה, העתונאי הנודע רוברט וולטש".

נשים אחרות בגילה יצאו כבר לפנסיה. היא רכשה לעצמה חוג חברים חדשים, צעירים ממנה, למדה לרכב על סוסים בחוות גורדון, והתרוצצה עדיין ברחבי הארץ, רצה לצנזורה והדפיסה בטלקס. בגיל 70 עוד כיסתה את מלחמת ששת הימים – "אילמלי הייתי נעשית עתונאית ודאי הייתי נכנסת לפוליטיקה ולכנסת, ואני לא חושבת שהייתי גרועה מאחרים" היא מחייכת, "אבל זה מה שרצה הגורל".

הגוף כבר עייף (מחלת־לב), אבל הראש עוד עובד אצלה בתדר הכי גבוה. היא קוראת, לומדת ("בעיקר היסטוריה. למזלי אפשר ללמוד גם בזיקנה"), סורגת במסרגה אחת וכותבת מדי־פעם ב"הארץ" מאמרים הנקראים ברהיטות מפתיעה. הגורל, ידידה הוותיק, רצה שתאריך ימים רבים אחרי שני הגברים בחייה ורוב חבריה. אולי עשה עמה חסד – אולי לא. שתי דברים היתה רוצה לפני מותה: לראות נין ולהוציא את סיפרה בעברית. "פעם היו כותבים ביוגרפיות רק על אנשי שם. בעידן מהפכני כמו שלנו כמעט כל מהלך חיים הוא מעניין. סיפור של איש אחד הוא סיפור של דור שלם."

טל בשן

רוני־רמבו בפוסטר של Update Art, לפי צילום של אלפרד גשיידט: רוצה סרטים על משטרה יעילה.

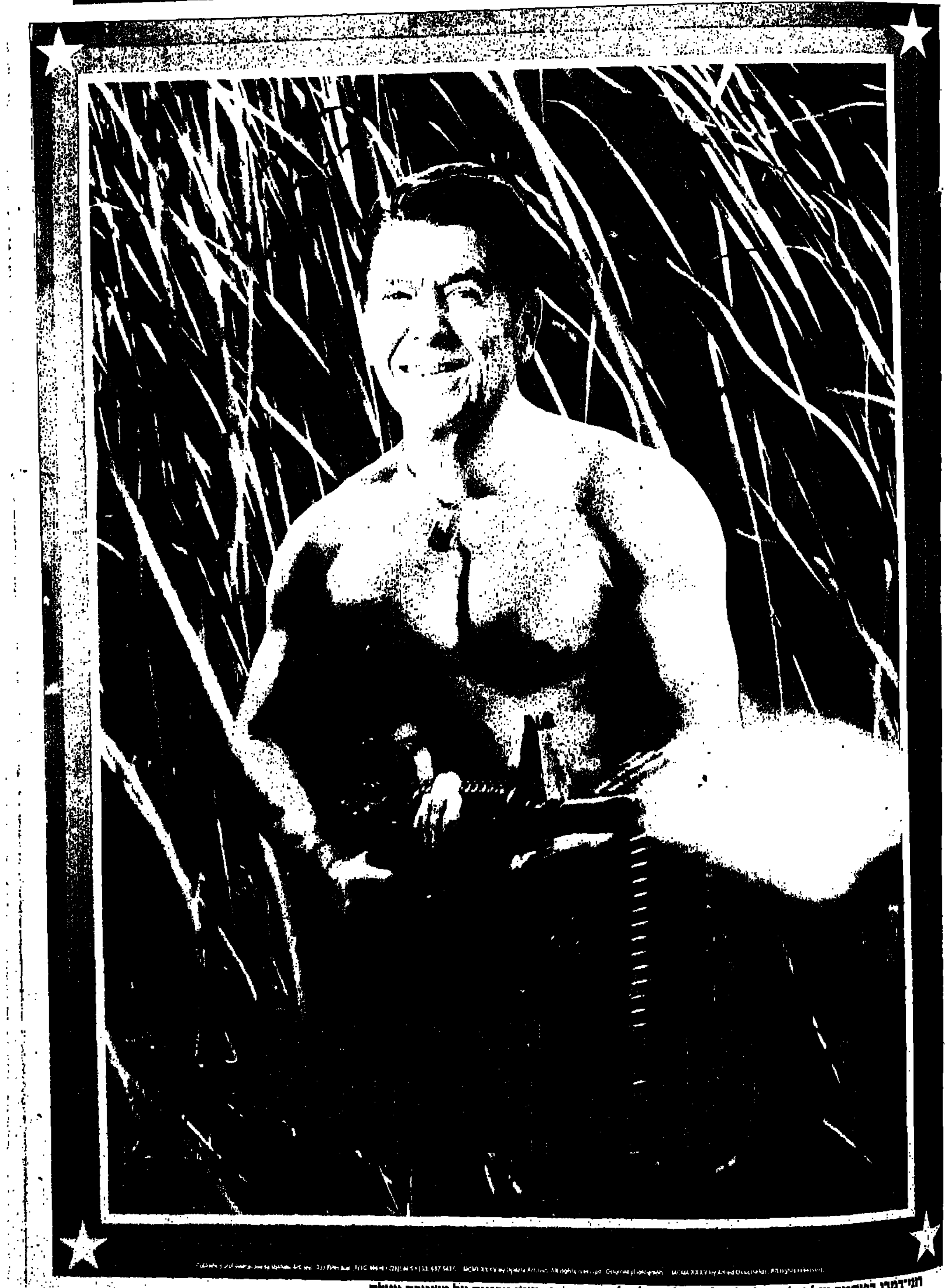

רוני, רוקי ורמבו

הרייגניזציה של הקולנוע האמריקני בעיצומה. רמבו ורוקי (4) שוברים את כל הקופות. גם את פרצופיהם של כל מי שמתנגד להם. צריך לזכור שהחשבון של רוני רייגן עם הרוסים נפתח עוד כשהיה עסקן באיגוד השחקנים בתקופת מק'רתי. אז הלשין על עמיתיו „האדומים". סילווסטר סטאלונה ומעלליו על הבד הם המשך ישיר לאורח המחשבה של אז – הכל שחור ולבן. עכשיו זה גם בצבע.

מאת עירית שמגר

סוף סוף אפשר לנשום בהקלה, להושיט יד אל פחית הבירה ולהתרווח בכורסת (ארצי' בנקר): God Bless America – ניצחנו את הרוסקי! ביבשה, בים ובאוויר: ב„גולאג", ב„ראמבו" וב„לילות לבנים", ספורטאים, לוחמים או רקדנים – אנחנו טובים יותר!

לזרם הזה קוראים קולנוע של עידן רייגן. לרייגניזציה של החברה האמריקנית יש הבטים שונים, אך בקולנוע היא בולטת היטב. השחקן הטוב ביותר בין הפוליטיקאים זכה עכשיו, עשרים שנה לאחר שפרש, לככב בסרטים: האיש שלא הצטיין בשום תפקיד על הבד, היה שחקן (חיובי) אפרפר בקולנוע ובטלוויזיה, ועסקן שחקנים שנוי במחלוקת, משפיע יותר מאי פעם על סוג הקולנוע שעושה היום הוליווד. הנשיא הכריזמטי ביותר של העשור מביע את דעתו על צנזורה, מוסר וקולנוע, ביתו (הלבן) פתוח בפני כוכבים ומפיקים ונגד אויבי אמריקה הוא מאיים לשלוח את ראמבו: אחד שהוכיח שהוא מסוגל לנצח את הוויטקונג, הרוסים ואפילו פוליטיקאים מושחתים כחץ וקשת, סרט־על־המצח והרבה מאד שרירים.

מעולם לא היה קשר הדוק כזה בין השררה לבין הסינימה. והוליווד, המבטאה תמיד את הלך הרוח המרכזי בחברה האמריקנית, יודעת איך לקרוא את המפה.

ביוני 1983 הודיע הנשיא רייגן על משימה לאומית: מציאת 2477 חיילי ארה"ב נעדרים בוויטנאם.

הבעיה נפתרה במהרה: צ'אק נוריס יצא פעמיים ל„משימה בעורף האויב", סילווסטר סטלונה, חייל מצטיין ועגום עיניים, הוא ראמבו מוויטנאם, החוזר אל מקום הפשע כדי להוציא משם שבויים נשכחים. בלכתו רק שאל: הפעם אנחנו מנצחים?

בעת ביקורו בארץ (לצורך הסרטת „מחץ הדלתא", גם הוא סרט־נקמות־מעידן־רייגן) הסביר לי נוריס: „אנו זקוקים למנהיג חזק! לכן אני אוהב כל כך את רייגן. ובגלל זה השתתפתי במסע הבחירות שלו ואני תומך בו בכל דרך אפשרית. זהו המנהיג הטוב שביותר שלנו. ישר, לעניין, ובלי בלבולי מח".

ב„מחץ הדלתא" הוא מאמין משום „שיש לנגח את נגע הטרור מן השורש", שם כמו ב„עורף האויב" וב„מטרה – אמריקה" מציל נוריס את הכבוד הלאומי בשביל המנהיג שלו.

מפלות צבאיות הן זרז מסוכן ביותר למסעי נקמה ועליית רודנים רצחניים. מול שאפשר להפיק פיצוי – בסרטים. הוליווד מנצחת עכשו בכל המלחמות הארורות: ראמבו חוזר לוויטנאם, „רוקי 4" (היוצא עכשו אל המסכים אצלנו) מנצח ענק רוסי זועם בזירת איגרוף עויינת ברוסיה הקפואה. ב„גולאג" נתפס ספורטאי אמריקני תמים ותכיב ונשלח לעשר שנים למחנה כפייה מחריד בסיביר בגלל פרובוקציה של הק.ג.ב. הוא מתידד שם עם יהודי רוסי ומתכנן בריחה נועזת מן הגולאג ששום אסיר (רוסי) עדיין לא יצא ממנו. יחד עם מרגל בריטי (האנגלים, כידוע, כולם מרגלים בשביל הסובייטים) הוא בונה תוכנית נועזת וקשה. אלפים כלואים שם, אך רק אוקראיני אחד מעז להצטרף לבריחה האנגלוסכסית וגם הוא נפצע ומת בין הקרחונים. כי רק מי שנולד לחופש – ראוי להגיע אליו! גם הרקדן מיכאילברישניקוב נקלע לסיביר (ב„לילות לבנים"), מסתבך עם הק.ג.ב. – ומצליח להמלט. בסרט הזה יש תמונת חיים מלאה יותר של רוסיה: לא במחנה כפייה אלא בעיר הגדולה כולם סוכנים, מלשינים ומתים מפחד. הבלט של הרוסים מפגר, על חופש אמנותי אפשר רק לחלום, את ההיסטוריה משכתבים לפי הפוליטיקה ובגן העדן השיוויוני תוגגת גזענות גרועה יותר מאשר בניו־יורק! זאת למד על בשרו רימונגר (גרגורי היינס), כושי שנמאס לו מן הבית והוא ברח למזרח, לשיוויון. הסרט לימד אותו את עובדות החיים בדרך הקשה, וליד גדר התיל שבה הוחלף סוף סוף תמורת מרגל סובייטי הוא הבין את גודל טעותו.

ב„מחץ הדלתא" תנתן הזדמנות לכוח קומנדו מיוחד לנצח טרוריסטים ערבים שחטפו מטוס אמריקני (בניגוד לכניעה המפורסמת בחטיפת טי.וו.איי). והנוקם הלאומי של אמריקה, סליי סטלונה, הוא ראמבו, מתאמן עכשו למשימה הבאה: הפעם ילחם באפגניסטאן!

יבול ססגוני כזה של פטריוטיזם קולנועי איננו מקרי. זרם לאומני כזה לא נראה על הבד מאז סרטי מלחמת העולם השניה. ופנטזיה הרואית כל כך על ויטנאם לא ראינו אפילו כשג'ון וויין הגדול פיקד על „הכומתות הירוקות". עשר שנים אחרי ההתקפלות – מוכנה אמריקה לקבל את הנצחון – מהוליווד.

כשיצא „צייד הצבאים" (ב־1978) הוא קטף אמנם את האוסקר, אך זכה לא רק לביקורות נבוכות אלא גם להפגנות סוערות. ג'יין פונדה (כוכבת ומפיקה של סרט מתחרה „השיבה הביתה") יצאה חוצץ נגד הפשיזם המשתולל של צ'ימינו והשכבה האינטלקטואלית ליגלגה לסרט שתיאר אמריקנים אצילי נפש הלוחמים (מחוסר ברירה) למען האנושות החופשית. לב המאפליה באותו הסרט היה משחק רולטה רוסית וכל הוויטנמים היו צבעוניים־מלוכלכים־סדיסטיים־מופרעים. הסרט נגע אז בפצעים טריים מדי ובשנים שאחריו החליטה אמריקה להתרכז פנימה. בבעיות משפחה, שיחרור אשה וגידול ילדים בסרטים כמו „קרמר נגד קרמר", „אליס לא גרה כאן עוד", „אנשים פשוטים" או „תנאים של חיבה". בעידן המבוכה של אז ניתנו אוסקרים לסרטים שלא היו בעצם אמריקנים („מרכבות האש", „גנדי" או „אמדיאוס"). השנה יזכו

(המשך בעמוד הבא)

ראמבו־סטאלונה: העיקר שהכבוד הלאומי ניצל.

לאכול בחוץ

אצל האחים עבאס ביפו

המסעדה של עבאס היא מה שנקרא „מסעדה מקומית”. היא מצוייה ביפו (שדרות בן צבי 35) בבניין תעשייתי־מסחרי, משרתת בראש וראשונה את העובדים וסובבים באזור. אחר כך, כמו לכל מסעדה מתקבלת על הדעת, יש לה חוג „מעריצים” משלה, הטורחים להגיע ממקומות רחוקים יותר. עבאס היא כמובן מסעדה מזרחית. אוכל פשוט, טוב והמחירים ברוח הזמן. אם אין לך ציפיות מפליגות – תצא שבע ושבע רצון. תמורת 10 שקל תקבל שם ארוחה מלאה. אין בשורות, אין מאכלים מתוחכמים או ספציפיים. פרט, אולי, לעובדה שאת החומוס שלך אתה מקבל חם. למה חם? מפני שהוא עשוי „על המקום”. אתה בא, מזמין, שואבים את החימצות השלמות מה„מרק” בו התבשלו, מועכים, מתבלים ומגישים. הוא הדין במנה בשר כבש עם חומוס. לא רק פיסות הבשר חמות, גם החומוס.

במסעדה של עבאס: מכפר־כנא ליפו. (צילום: שמואל רחמני)

המסעדה היא בבעלותם של ארבעה אחים, בני משפחת עבאס מכפר־כנה שליד נצרת. אחד מהם, סמי, כבר 15 שנה במקצוע. מלצר, טבח וכיוצא באלה. פגשנו אותו ב„טוטון”, ב„חצר” ובמסעדות אחרות. עכשיו הוא אצל עצמו. עם עוד שלושה מאחיו. בלי זרים בעסק. רק בני המשפחה. ליד הקופה, בהגשה, במטבח.

מבחר הסלאטים והמנות הראשונות גדול. על ההיצע והעלות אתה למד מהשלט הצבעוני, התלוי מעל אשנב המטבח. מנה ראשונה – 1.5 שקל. סיניה בטחינה (או בעגבניות) – 7 שקל. דגים – 8 שקל. קפה, כרגיל, על חשבון הבית.

הסלאטים בסדר גמור. הפלאפל מצויין. הקונה – יבשושית וטעימה. יש גם „מסבחה” שאתה מרגיש בה את השום והלימון. נהנינו במיוחד מסלאט הכרובית, העשוי עם בצל מטוגן וטחינה, וכן ממה שקרוי שם „סלאט חצילים יווני”, שמלבד חצילים אתה מוצא בו עגבניות וגמבה. המנה העיקרית שאכלנו – בשר כבש בחומוס – היתה בסדר. לנוודים בין המסעדות המזרחיות־עממיות – מומלץ.

קצת אחרת

מחוזים

מזמן לא טיפלנו בירק הסגלגל הזפת והטעים, החציל. מחציל ששורפים על האש בתוספת שום, מלח, פלפל, שמן וחומץ מכינים סלט חצילים פשוט. תוספת מיונית מגדילה את הכמות ומקבלים סלט חצילים בהיר יותר. בתוספת בצל קצוץ עם טחינה במקום מיונית מקבלים סלט חצילים מזרחי. מחית חחציל שנשרף על האש בתוספת עגבניות חתוכות, הרבה שום מעוך, פלפלונים ירוקים וחמוצים קצוצים – יתהפך לסלט חצילים רומני. סלט חצילים מזרחי אחר עשוי מפרוסות חציל מטוגנות, קצוצות ומתובלות בהרבה שום, שמן, חומץ פטרוזיליה ותבלינים.

מחית חצילים ותפוחי אדמה

החומרים:

2 תפוחי אדמה

4 חצילים

2/3 כוס שמן זית

2 כפות פטרוזיליה קצוצה

2 שיני שום

50 גרם חמאה או מרגרינה

3/4 כוס מרק צח בטעם עוף

קורט מלח

אופן ההכנה:

קולפים את תפוחי האדמה ומבשלים אותם במים ומלח עד שהתרככו. חותכים את גבעול החציל, שמים בסיר, מכסים במים רותחים ומבשלים כ־20 דקות. מוציאים, חוצים ומוציאים את בשר החציל. בקערה מועכים את בשר החציל, מוסיפים את השמן בהדרגה תוך עריכה בכף עץ. מוסיפים פנימה מחצית מכמות הפטרוזיליה הקצוץ ואת השום המעוך. מועכים את תפוחי האדמה ומחזירים [illegible] שמים על אש קטנה ושורפים [illegible] את החמאה או המרגרינה, מלח, פלפל ומרק. מוסיפים את מחית החצילים ומערבבים תוך בחישה מעל לאש. מורידים מהאש ומעבירים [illegible] ומעטרים בשארית הפטרוזיליה. [illegible] מקורי וכדאי לנסות.

עדה מהן

על צ'יפס וחצילים

בשבת היינו אצל אברהאלד (בכביש הטייסים, בתחנת התדלק של „דלק”). עוד לפני שהוגש משהו לשולחננו אמר ידידנו, שבא לסעוד אתנו, כי זוהי, ככל הנראה, מסעדה טובה. שאלנו אותו על סמך הוא שופט קביעה זו, שהרי מעולם לא סעד כאן. פשוט מאוד, אמר, על פי הצ'יפס. על איזה צ'יפס אתה מרבר? שאלנו, הרי לא קיבלנו עדיין מאומה. ידידנו חייך, נד בראשו לעבר שולחן סמוך ואמר: על פי הצ'יפס שלהם. לא הבנו אותו. תראו, הוא אמר, לפי הצורה של הטוגנים – אתה יכול לדעת הרבה מאוד על טיבם. הטוגנים שבשולחן הסמוך תתוכים כמו שצריך ויש להם גוון, שאתה לא טועה בו. בלי לטעום אני יכול להגיד בבטחה שהם עשויים מתפודים זחרשים', מסוג משובח שהם הספיק להתרכך ולהתמתק. טיגנו אותם בטמפרטורה נכונה ובשמן טוב. מסעדה שמשקיעה בציפס, חזקה עליה שהיא משקיעה גם ביתר המאכלים, סיכם ידידנו.

מאוחר יותר, כשהגיעה צלחת טוגנים לשולחננו, נוכחנו לדעת כי ידידנו אכן צדק. הם היו פריכים בחוץ, רכים ונעימים בפנים. לא היה להם טעם לוואי כל של שמן צרוב.

אבל רצינו להגיד כמה מלים על החצילים של אברהאלד. המתכונים שלו שיגרתיים לגמרי. אין בהם שום חידוש, שום תיחכום. ואף על פי כן, יש להם ייחוד. טיבם עולה במקצת על המצוי בסוג זה של מסעדות־דרכים. אתה מקבל אצל אברהאלד את החצילים המטוגנים־מעוכים־חומים, שהם, למעשה, מתכון „אשכנזי”. אחר כך את הקלויים־מעוכים, המעורבבים בטחינה. אחר כך את השרויים בתחמיץ ולבסוף את המוסקה. המעורבבים בטחינה עדינים בטעמם וניחוח קל ונעים של חריכה עומד בהם. השרויים בתחמיץ גוזרים לא סימטרית, הפיסות עבות, כך שגם לאחר כל תהליכי ההכנה הם שומרים על ה„גוף” החצילי שלהם. מטגנים אותם על אש קטנה, זמן ממושך ולאחר מכן שורים אותם בתחמיץ מתובלן. המוסקה אינה אותה מוסקה שאנו מורגלים לה בהרבה מסעדות דומות. גוונה בהיר מאוד. אין לה נטיות התפוררות, או ספיגה מוגזמת של שמן. הפרוסות הגדולות מטוגנות בקמח וביצה ומחזיקות ביניהן את קציץ הבשר. כל העסק הזה שורה ברוטב רליל, שמרכיבו העיקרי מיץ עגבניות מדולל ומתובלן. טעים וערין.

מלבד כל מה שהוכרנו – אתה יכול לקבל שם בשרים על האש, דגים, מבחר סלאטים וניגובים ולקינוח, יחד עם הקפה, בקלאווה טובה, אותה עושים בכפר נחף שבגליל, כפר מולדתו של אבו תאלה, שעושה לנו אוכל טוב ולא יקר בכביש־הטייסים.

מאו"ל

■ ירך כבש, אצל דיב אל־שייך, בכביש החוף, ליד צומת גלילות. מנת בשר גדולה ורכה, למותח סביב עצם. הרבה עגבניות, תפודים ובצל, שנאפו בתנור ממושכות יחד עם חירוך. חוויה לחובבי בשר כבש. 13 שקל למנה. מגישים רק בשבתות.

קציני קג"ב רשעים עם קרבן אומלל. מתוך „לילות לבנים”.

(המשך מהעמוד הקודם)

(כנראה) „הכבוד של פריצי”, „מחוץ לאפריקה” או „העד” (זוכי גלובוס הזהב), אך הקהל חילק כבר את האוסקר שלו: 76 מיליון דולאר הכניס „ראמבו” בעשרים יום. „רוקי 4” עשה זאת בשבוע כארץ יצא הסרט באחד־עשר בתי קולנוע.

בחנויות הצעצועים בארה"ב החליפו הרובים של ראמבו, החק־וקשת שלו וסרט־המצח את הגרמלינס, הג'דיי והאי.טי. פוסטרים של ראמבו תלויים בלשכות גיוס כדי למשוך צעירים אמריקנים להתגייס לצבא. הסרט שובר קופות גם בביירות, ושם בתוך מלחמה איומה ומציאותית, נמצא לוחם נוצרי אחד הדומה, בעיני עצמו, לראמבו והוא לובש אזור חלציים, מנפנף בתת־מקלע (אמיתי), מפתח שרירים נוסח סטלונה – ומצטלם בעיתונים.

ראמבו הוא חייל מצטיין ממלחמת וויטנאם הנשלח חזרה כדי לגלות שבויי מלחמה אמריקנים המוחזקים עדיין בידי הוויטקונג. מפקדיו מאמינים בכוחו, אך הפוליטיקאים מקווים שלא ימצא כלום ולא יחשוף את אולת ידם. כאשר חוזר ראמבו מן המשימה, עם השבויים האומללים, ומנסה להעבירם למולדת הוא נתפס (כמו העם האמריקני) בין כוחות השחור: הרוסים יורים בו להרגו והאמריקנים אינם באים להצילו. האויב שואף לחסלו והפוליטיקאי בבית רוצה לחסוך לעצמו מבוכה.

אך ראמבו (כמו העם האמריקני) מתעשת וגובר על אויבים מבחוץ ומבית, וגואל את הנפש הלאומית מן הביזיון של וויטנאם.

האמצעים שלו פשטניים וסנטימנטליים, הסרט הוא פורנו של אלימות, מוצר מצחיק ומגעיל – ומאד מאד מצליח. באוניברסיטאות הזהירו ש„ראמבו” מעודד רגשות אנטי־קומוניסטיים חריפים ועלול להצדיק מעורבות אמריקנית לא סימפטית (בניקרגואה, למשל). סטלונה לא נועד לוויכוחים: „זו פנטזיה של הימין, אמר. יש המון אמריקנים מתוסכלים המנסים להשיג טיפת תהילה. הם יודעים שאילו ניתן לאנשים להחליט, ולא לפוליטיקאים, תוצאות המלחמה היו נראות אחרת. ראמבו הוא מכונת מלחמה שאי אפשר להשתיק”

פוליטיקאי אחד לפחות אינו מתנגד לראמבו. האיש היושב בבית הלבן רצה לשלוח אותו נגד האיראנים. מושל קליפורניה בעבר, שדר ספורט, פרסומאי של ג'נרל אלקטריק, יו"ר איגוד שחקנים הוא יודע את כוחם של כוכבי סרטים.

רונלד רייגן היה שחקן סרטים באמצע שנות השלושים. היו אלה ימי השפל הכלכלי הגדול והמוני אמריקנים רעבים ומיואשים נדדו ברחבי ארה"ב והאזינו לקולו החם והעמוק של שדר הספורט „דאץ'” רייגן. שחקן כדורסל לשעבר, הוא היה אז גבר צעיר (26), גבוה ונאה, נעים הליכות ושמרן בדיעותיו. קולו העמוק והופעתו המשכנעת (שהביאו לו אחר־כך את הנשיאות) פיתו גם את חברת וורנר והיא החתימה אותו על חוזה עבור 200 $ בשבוע. במשך שלושים שנות קריירה קולנועית (מ„אהבה בשידור חי” ועד „הרוצחים”) הוא הופיע בחמישים תפקידי משנה, בדרך כלל בתור בחור טוב, מר אמריקה. היה פעמיים סוכן אף.בי.איי. וחייל אמיץ לב („מסע נואש”, „שבוי מלחמה” ו„ג'ון אוהב את מרי”). ספורטאי („הצוות המנצח”), סניגור רודף צדק („נערות במבחן”). סירטו המפורסם ביותר הוא „שורת המלכים”, שבו גילם צעיר שרגליו נקטעו על ידי מנתח מטורף. על תפקיד זה היה מועמד לאוסקר משנה, אך הפסיד אותו לוואן הפלין („ג'וני איגר”). הוא עשה קומדיות, סרטים מוסיקליים וכמובן מערבונים, אך מסוף שנות הארבעים החלה הקריירה שלו דועכת והוא התמסר יותר ויותר לעסקנות: שש פעמים רצופות כיהן רייגן כנשיא איגוד שחקני הקולנוע בהוליווד. הוא לא השתתף במלחמה בגלל קוצר ראייה, אך מצא לו חזית אחרת להלחם בה: האויב (הקומוניסטי) מבית. רייגן גילה את השילוש שעליו יבנה מעתה את הקריירה שלו: קול עמוק־אופטימיות־וקומוניסטים. הוא היה לאחד המלשינים החרוצים בוועדה לפעילות אנטי־אמריקנית, ובשעה שבמאים (כמו ג'וזף לוסי) נאלצו לעזוב כדי לעבוד וגאון כמו צ'פלין גורש, הגן רוני רייגן על America. בהשפעת אשתו החדשה, ננסי דיוויס, ידידה קרובה של ברי גולדווטר, הוא עבר בהתלהבות רבה והודיע: „האדומים משתלטים על תעשיית הקולנוע ומשתמשים בה לתעמולה קומוניסטית”. במאמר שפורסם בניו־יורק פוסט ב־1947 כתב ש„חובה על כל איגוד בארצנו להתקומם נגד האיום של חברי המפלגה הקומוניסטית המבקשים להרוס מבפנים את האיגודים המקצועיים.

רוקי 4: סטלונה מנצח את הרשע בזירה שלו.

לא ערכנו שום ציד מכשפות, הצהיר רייגן בסרט דוקומנטרי על אותה התקופה („הוליווד במשפט”) זו הייתה שעת מבחן והוליווד נהגה כהלכה”

אחרים אמרו: אין ספק, רייגן היה גדוד של איש אחד.

הביוגרף שלו, לורנס בארט, עמד על הממד האישי ביחסו של רייגן לרוסים. „אני חושב שהם אינם רוצים בי”. הסביר רייגן לבארט. „אתה מבין, הם זוכרים את ימי האיגוד, כאשר הייתה לנו בעיה קומוניסטית פנימית. אז בהחלט ניצבתי בצד הלא נכון מבחינתם.”

אם כן, החשבון שלו עם הרוסים לא התחיל באפגניסטאן. ווגדטה אישית עומדת במרכז המאבק בין הגושים. וכפי שעויינותו למוסקווה נבטה בשנות הארבעים בהוליווד הוא מאמין שההתייחסות אליו חייבת להיות מקבילה, והוא זכה למקום של כבוד באיזו „רשימה שחורה” שם, בקרמלין. וזאת לא משום שהטיף למדיניות אנטי־סובייטית בשנות השישים והשבעים או תקף את הדטאנט אלא מאז שיווף סטאלין ניסה להכניע את ארה"ב על ידי השתלטות על מסך הקולנוע.

ולכן ברור, מדוע אפשר – וצריך – לשלוח את רוקי וראמבו נגד הרוסים. איך מצילים משם רקנים עצורים, וספורטאים מסכנים.

ב„רוקי 4” מופיע הגיבור לא רק כמציל האומה אלא כמציל הכבוד ומגן על אורח החיים האמריקני. לאס ווגאס התוססת והסוערת מול סיביר הקפואה והיבשה. דראגו הענק, מכונת שרירים אל־אנושית אכזרית ותסרת חן מול רוקי, צעיר אמריקני בן אשפתות שעלה לגדולה בארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות. רוקי שזכה בתואר אלוף (ב„רוקי 1”), הגן עליו (ב„רוקי 2 ו־3”) ניצב למבחן הסופי ב„רוקי 4”. לאחר שדראגו האכזר הרג (בזירה! בתחרות איגרוף ידידותית כביכול) את ידידו הטוב ביותר של רוקי אפולו הכושי, נאלץ רוקי לצאת לקרב הקשה בחייו, נגד רוסי שאיש עדיין לא הכריעו. והוא עושה זאת במיגרש עויין. יוצא לערבות סיביר (רק שם מוכנים הרוסים להתמודד), גוזר על עצמו משטר אמונים פראי בחיק הטבע ונלחם בזירה עויינת, מלווה שריקות בוז של העם הרוסי ותחת עינו הפקוחה של גורבאצ'ב. הנצחון שלו, אם כן, הוא נצחון מוחלט. המסר, זה ברור, אינו מתייחס לאיגרוף או לספורט כלשהו.

„הסרטים שלנו חייבים להיות חיוביים יותר. אסור לנו לשכוח שגם בני נוער מביטים בהם. צריך לוותר על הפורנוגרפיה, על עירום מוגזם ומין. נחזור לקולנוע שהיה פעם, כשאני שיחקתי בסרטים. למשטרה טובה ויעילה ולסיפורים מחממי לב” – אמר באחרונה הנשיא הכריזמטי ביותר של העשור. הוי אמרנו: רוני רייגן, כתור טוב, החבר הטוב ביותר של הרי המזוהם. ■

האופנה האנגלית חוזרת לימי תפארתה. לאחר עשור של שממון, צצים עשרות מעצבים צעירים שעושים בגדים ססגוניים. גם להקות הפופ תורמות לפריחת האופנה של לונדון. היצרנים מקווים שהמעצבים האנגלים הנודעים שנדדו לארצות אירופה – יחזרו למולדתם.

MADE IN LONDON

מאת יהודית חנוך

גם אם מחירי הנפט ימשיכו לרדת, האנגלים אינם צריכים לדאוג – האופנה תאזן להם את הגרעון בהכנסות. בשקט־בשקט חזרת האופנה האנגלית לשחק בליגה הלאומית.

בחדשים האחרונים טפסה תעשיית האופנה האנגלית לשיא של מכירות שלא היה כמותו מאז שנות השישים, כשמרי קוואנט, המציאה את חצאית המיני, והחיפושיות עשו לא רק מוסיקה, אלא גם קידום־מכירות לאופנה האנגלית. טוויגי וג'ין שרימפטון – שתי הדוגמניות שהביאו לעולם את סגנון הרחלילה הכחושה, ככבו בכל תצלומי האופנה. ורחוב קרנבי – אותה סמטה לונדונית קטנה, שהיום היא מרכז של חנויות זולות ועלובות, היתה מקום שעלו אליו לרגל כדי לראות מה הולך באופנה.

לשבוע האופנה הבריטי האחרון הגיעו כ־230 עתונאים ללונדון (לפני שנתיים באו רק שלשים נציגים של התקשורת הבינלאומית לאירוע) ותשעת אלפים צופים, כהם קניינים רבים מחו"ל, הצטופפו כל יום באהלים גדולים, שהוקמו בלב לונדון, סמוך ל"קינגס רוד", באיזור הקסרקטין של הרוכס מיורק – ונסעו משם, לבנין התערוכה של "אולימפיה", שם הציגו חלק מהיצרנים.

כדי להרגיש את חשיבותה של האופנה לכלכלה הבריטית, ערכה ראש הממשלה, מרגרט תאצ'ר, קבלת פנים ברחוב דאונינג 10, והנסיכה דיאנה נתגה חסותה לנשף מפואר שנערך לבאי השבוע. נסיכה פרטית כדיאנה אמנם אין לנו, אבל אולי כדאי ללמוד משהו מהאנגלים ובשבוע האופנה הבא, נגייס את ראש הממשלה והנשיא?

האנגלים ייצאו בשנה האחרונה מוצרי־אופנה בסכום של 12.6 מיליארד דולאר. זה אמנם רק שישית ממה שייצאה גרמניה המערבית יצרנית ויצואנית אופנה גדולה – אבל זה כבר סיפור בפני עצמו – היצוא הבריטי הוא גם חלק קטן ממה שמיצרות ומייצאות צרפת ואיטליה – מלכות האופנה של העולם המערבי, אבל בכל זאת, זו התקדמות מרשימה מאוד. את התעוררותה המחודשת של האופנה האנגלית יש הזוקפים לזכותה של נערה כחולת, עיניים וזהובת שיער, שהיתה עוזרת לגננת ונתגלתה כבעלת חוש לאופנה וכפייה הטובה של האופנה הבריטית, שכמו בסיפור היפהפיה הנרדמת, פקחה עיניים, לאחר עשרים שנות שינה.

אין ספק שדיאנה משכה תשומת־לב לאופנה האנגלית, אבל השינוי האמיתי התחיל לפני כמה שנים בתופעה שהתרחשה ברחובות לונדון, כשנערים ונערות יצאו לטייל, מחופשים בבגדים הכי־מוזרים שאפשר להעלות על הדעת. היו ביניהם תלמידי הקולג'ים לאמנויות, שחיפשו דרך להפגין את סלידתם מה"אסטבלישמנט" – הממסד, ובראשו, המלכה, שלבשו את הבגדים הכי מרובעים בעולם. אחרים, סתם חובבי־אופנה, שמוכנים להשקיע הרבה זמן וכסף כדי לדפוק הופעה ברחוב.

המעצבים הצעירים, שפתחו בוטיקים פה ושם באיזורים שונים של לונדון תרמו אף הם למהפכה. קתרין המנט תפרה חולצות־טריקו ענקיות עם מסרים פוליטיים מודפסים נגד זיהום־הסביבה, נגד הצבת טילים גרעיניים והעבירה חלק גדול מהכנסותיה, לטובת המפגינים.

בוי־ג'ורג', ברוס אולדפילד, סטיבן ג'ונס, ריפאת אוזבק (טורקי, שהתאזרח באנגליה והוא אחד השמות הבולטים

היום שם) התחילו להופיע יותר ויותר, לא רק בעתונות האנגלית אלא גם בעתונות־אופנה, שקובעת דיעות ונטיות כמו "ווימנס וור דיילי" הניו־יורקי, "ווג", "באזאר", למרות שמעצבים אלה עושים בגדים יוצאי־דופן ומקוריים שלעיתים תכופות נראים כמו תחפושת דמיונית, אבל בגדים שהם המלח והפלפל והחרדל והחומץ, של כל תעשיית אופנה שרוצה להיחשב כנותנת טון.

מי שמבקר בלונדון מגלה שהאופנה האנגלית העכשווית היא פסיפס צבעוני של כל מיני סגנונות שמתחיל באופנת־רחוב מלאת דמיון של הנערים והנערות שמסתובבים בכל מקום, כשבאמצע ראשם המגולח מברשת־שיער צבועה באדום, כחול או ירוק. הפנים מולבנות באיפור של ג'יר, העיניים מושחרות במסגרות שחורות – והבגדים זה הצירוף הכי־מוזר בעולם. אגב, החבר'ה האלה כבר כל־כך ממוסדים, שהם מופיעים גם על גלויות דואר. במקומות שונים בעיר, פזורים הבוטיקים של המעצבים, שעושים כל

.1

אחד מה שבראש שלו, בסאות מולטון סטריט, ובסנט כריסטופר סטריט – סמטאות קטנות שהפכו למדרחוב. בשווקים שונים בעיר כמו "קובנט גארדן" "פטיקוט ליין" התמקמו צעירים שמוכרים שם ברוכנים בגדים שהם מייצרים בשיטת ה"עשה זאת בעצמך".

בצד השני, הכי גבוה מבחינת המחיר, של האופנה הלונדונית, נמצאים הבוטיקים של המעצבים הממוסדים, ג'ין מואיר וסנדרה רודס, מעצבות ותיקות, ששרדו משנות השישים, בני הזוג עמנואל, שזכו לפרסום אדיר בזכות הלקוחה הכי־מפורסמת שלהם, הנסיכה דיאנה, והמתמחים בשמלות־ערב מפוצצות. אגב, דיאנה, במיטב מסורת ה"פייר פליי", אינה מתלבשת אצלם בלבד. אחד המעצבים החביבים עליה הוא ברוס אולדפילד, שמלביש גם להקות־פופ מפורסמות.

ופה אנחנו מגיעים למקדמי־המכירות של האופנה האנגלית, להקות כמו "מועדון תרבות", "דוראן־דוראן", "וואם", "דמעות לפחדים" ועוד. בסרטוני הווידאו שלהם – הבגדים הם אלמנט לא פחות חשוב מהמוסיקה, קל מאוד למכור את הבגדים לבני־העשרה, המעריצים אותם. ואמנם, יצרני־אופנה בריטיים התלבשו על המעצבים והבגדים של להקות אלה ומייצרים גירסאות קצת יותר מתונות שלהם, לתצרוכת המונית.

במקום טוב באמצע, בין המעצבים האוואנגארדיים לאופנה העילית הממוסדת, התמקמו יצרנים שקלטו שהאנגלים עייפו מהסגנון הקלאסי־משעמם־איכותי, של "מרקס אנד ספנסר" ומייצרים בגדים צעירים ועליזים אבל לא יותר מדי נועזים, שמחיריהם מתקבלים על הדעת. כאלה הם רשת החנויות "ג'וזף" ו"נקסט", שעיצוב החנויות וצבעי הבגדים המוצעים בהם כמערכות, הכל מתואם וממוגנן, מחלון הראווה – ועד האמרה שעל המדף.

יצרנים בריטיים, שעד עתה גילו שמרנות מדהימה, התחילו לשנות כוון ולהעסיק מעצבים, בוגרי הקולג'ים לאמנויות, בבריטניה, שעד לאחרונה "ירדו" לאיטליה, צרפת וגרמניה כי לא מצאו עבודה באנגליה. יצרני אופנה ידועים כמו דניאל הבסר ודורותי ביס בצרפת, מקס מרה, ביבלוס ואלברטו פאראטי, באיטליה, "אסקדה" "לאורל" ו"מונדי" בגרמניה – כולם מעסיקים מעצבי־אופנה אנגליים.

עכשיו תהיה להם סיבה טובה לחזור – אומרת ג'יאן ברוגר, מנהלת מגמת האופנה של ה"רויאל אקדמי אוף ארט" – לונדון חוזרת להיות מקום שעושים בו אופנה ולא רק בגדים. ■

.2

.3

1. קטנה, שחורה וסקסית, עם תסרוקת קימוד ו"טול" שחור על העיניים – זה מה שמוכרים לנערות הבריטיות ברשת של "נקסט".
2. סריג מכוסה במעיל גשם לאביב אנגלי. דגם של קתרין המנט, מעצבת מהפכנית שהתמסדה.
3. אפילו הסגנון הישן והשמרני בקטיפה סגולה מצולם על רקע שטיחי קיר עתיקים נראה אחרת בעיצובו של סטפן מרקס, מהצעירים של אנגליה.

שיפודים

משהו:
(שמצאתי)*
פצצה אטומית אחת יכולה להרוס לך את היום.

על שיטות העינויים האחרונות בגהינום

אשמראי קיבל במשרדו בחמימות את התיקשורת. מושכי עט ומושכי וי. טי. אר.

פיטפטו קלות ליד כוסות משקה מבעבע, וללו סנדוויצ'ים עם סלט סלמנדרה. אווירת מסיבות עיתונאים דומה בכל מקום בעולם או מתחת לו.

„זונו", אמר נציג אי. בי. סי. די, מנהיג טבעי באירועים כאלו, „בואו נתחיל, אני צריך להעביר את השידור לאמריקה בשש, זמן גהינום. לפי שעון גרינג'ן זה 12.00 בלילה שם, וזה טוב למהדורת החדשות הקצרה."

„קצרהזו" אמר השטן.

„חדשות מהגהינום זה לא סיפור טוב היום", אמר הכתב הזר, „תאמין לי, התחננתי שיכניסו לי את הקטע רק בשבילך, שטן. רק בשביל שלא תגיד שעיתונאים שוכחים חברים."

„אין טענות, תודה." התחנחן השטן.

הקבוצה יצאה לדרך. כולם צויידו בתגי „עיתונאי גהינום רשמי בסיור", והם פסעו פנימה דרך השער שמעליו כתובת.

סביבם היו נידונים לרוב. כמה צלמים מתחילים של עיתונים קטנים, שעדיין מתלהבים מכל דבר, עיכבו את התקדמות החבורה, מקפצצים ומצלמים לצדדים, תופסים פורטרטים של מעונים.

האחרים הביטו בהם ונשפו יאללללה. הארכיונים שלהם מלאים בחומר כזה, אם העורך צריך משהו צבעוני, הוא שולף, בלי להטריח במיוחד צלם רק בשביל תמונה בנאלית של פרצוף זועק מבעד ללהבות.

עכשיו הגיעו כולם לבניין לבן וארוך. פתח את השער ש.ג., שפוט, אלוף (מיל.) שלא הקפיד על נוהלי כשרות.

שלט הכריז: רשות לפיתוח עינויי חוטאים. מורקה של לכה קישטה את החזית. „נמצאים ועובדים כאן כמה מהסאדיסטים הכי רציניים", אמר אשמראי.

הם עברו במסדרון בעל עיצוב־פנים של מסעדת דגים, ותמונות מתוך לוחות־שנה שוויצריים על הקירות. „זה נורא, אני לא מסוגלת", התחלחלה אחת העיתונאיות, ורצה הוצה.

„זה עוד כלום", אמר השטן בגאווה, „חכו, חכו".

הם הגיעו לחדר הישיבות ושם קיבל אותם מנהל הרשות, גבר בעל גיבנת מרשימה, שהרכילות אומרת שהוא סידר אותה לעצמו בניתוח פלסטי. הוא הוציא שקפים, והתחיל להסביר את הפרוייקט.

„העינויים האחרונים נראים בשנים האחרונות מעט חסרי דימיון", הוא אמר במבטא סיציליאני בולט, „הדבר שזיעזע אותנו יותר מכל היה כשגילינו שחלק גדול מן החוטאים פשוט נהנים מהם. זה היה כשמצאנו מודעות בעיתון סאדו־מזוכיסטים. אחת אמרה: „אם תתנהג במו שצריך, תגיע אחרי מותך למקום נפלא ושמו גהינום". מודעה אחרת פירסמה קורסים:

איך להבטיח שתתקבל לגהינום, ב־10 שיעורים

וכן:

יש חיים אחרי המוות

סידרת הרצאות למפקפקים באמיתות הגהינום

וזה עוד לא הכל, מה שהרס אותנו היתה העובדה שהתחילו לקבור חוטאים, לפי בקשתם, עם שוטים בתוך ארון המתים.

„שמענו ששלכם לא מספיק טובים", הם אמרו כשהגיעו אלינו, „אז הבאנו מהבית".

בקיצור, כשעובדות אלו התבררו, השטן ומלאך־המוות חטפו כאב בעצמות. שתי ליליות שראו עצמן אחראיות למצב ביצעו סאפוקו. הוחלט להתלבש על הנושא, ועם כל הכאב לזנוח את שיטות העינויים הישנות ולחשוב קרימה.

★ ★ ★

העיתונאים יצאו מן המכון, משאירים מאחוריהם מרענים רוכנים על שולחנותיהם, צובטים בפינצטות תאי ריקמה אנושית ורושמים את התגובות. צחוק, בעיקר.

איך לא נבצע רוטאציה

מיטב מוחות מפא"י התכנסו במעמקי הקומות העליונות, הגומחה הטבעית שלהם, ובהו בחלל.

נו, אז מה נעשה? שאלו הם איש את אחיו. ואחר כך נאנחו ואמרו: אי אפשר להכיר יותר את הארץ הזו. וגם אמרו: לא זה מה שחלמנו עליו. וגם אמרו... טוב, לא נוכל לצטט כל דבר בעיתון.

השאלה העיקרית היתה איך לא לקיים את הרוטאציה. ברור היה, כשחתמו על ההסכם, שאין מה לדבר על קיומו. זה הרי מחוץ לכל שאלה, אבל ככל שמגיעה שעת קיום אי־ההסכם, נראה שהדבר קשה יותר משתוכנן. צריך לחשוב, צריך לחשוב חזק.

שמיר איכזב, אין ספק ששמיר איכזב, הוא ממשיך לחיות, והטבע לא מסייע בידי מפלגות הפועלים בעניין זה. אם הוא היה... זה קורה לאדם בגילו... ובכן, ההסכם הרי מנוסח בממזרות אנטי־דמוקרטית במיטב מסורת העבר ההגמוני. הסכם הרוטאציה הוא שמי, לא למוכ"ז מטעם המפלגה שזכתה במספר קולות שווה. הסכם על שם אדם אחד בלבד משאיר מקום לתיקוות שונות. אף אחת מהן לא התגשמה עד כה. למה החיים כה מתאכזרים למפא"יניק בעת האחרונה?

אז עכשיו מחפשים רעיונות. רחוף, רעיונות. הרי כולנו אנשים מאוד מוכשרים, אנשי מעשה. מי בנה את הארץ? אז איך זה שאף אחד עוד לא בא עם רעיון שיעבוד.

כמובן, הכי טוב שהליכוד יפרוש. בעניין זה נעשה כמעט כל מה שאפשר, והם לא.

מישהו קם ואמר: „אולי פשוט נאמר את האמת, שאנחנו לא נעשה רוטאציה, כי אנחנו לא רוצים, ואפילו אם אנחנו רוצים, אנחנו לא מסוגלים, וזהו. ישאלו למה, נגיד ככה. העיתונות תשבח אותנו, אין מה לדאוג."

בינתיים אין לאף אחד רעיון יותר מעשי, או אולי זה מה שיעשו בסוף.

*ועוד כמה דברים שמצאתי:

החיים על פני האדמה הם קשים, אבל הם כוללים מסע שנתי חינם סביב השמש.

אם כולנו נפעל יחד במשותף, אנחנו יכולים בסוף להצליח להרוס את המדינה.

כמה שזה ישמע לא יאומן, סיפור חיי מבוסס על מקרה אמיתי.

כדי להגיע מן העבר אל העתיד, אתה צריך לעבור דרך ההווה.

האם את מתכוונת לגמור בשקט, או שאני חייב לשים צמר גפן באוזניים?

חיכיתי וחיכיתי, וכשלא הגיעה שום הודעה, הבנתי שזה ממך.

אין לי שום פתרון, אבל אני בהחלט מעריך את הבעיה.

אני עובר לאחרונה תקופה קשה הקרויה חיים.

מאיר עוזיאל

עוברים דירה

הנחה גדולה למשפחה שגדלה.

חיפה

עד 23% הנחה
בתנאי תשלום מקוצרים

רמות ספיר
אל מול נופו של מפרץ חיפה, בשכונה יפה ומפותחת לבחירתך: דירות בנות 3½ חדרים – 88 מ"ר, דירות בנות 4 חדרים – 100 מ"ר ופנטהאוז בגודל 121 מ"ר + 22 מ"ר מרפסת. הבניה היא מאיטונג ורצפת השרותים עשויה כולה מקרמיקה.
ניתן לבקר באתר בימים ב', ג', ד' בין השעות 18.00-15.30 ובשבת בין השעות 10.00-13.00.

פרוייקט משותף של שיכון עובדים עם: סולל בונה

פרטים נוספים: שיכון עובדים, רח' החלוץ 43 חיפה, טל. 04-660915

פתח תקוה

הנחות על תשלום במזומן

בנין חדש ברח' קפלן-צה"ל. דירות בנות 3½ חדרים 87 מ"ר, 4 חדרים 100 מ"ר, 4½ חדרים - 117 מ"ר.
הבנין ממוקם באזור המועדף של העיר ונמצא בקרבת גני ילדים, בתי ספר ומרכז מסחרי משגשג.
ניתן לבקר באתר בשבת בין השעות 11.00-13.00.

פרוייקט משותף של שיכון עובדים עם: סולל בונה

פרטים נוספים: שיכון עובדים, לה-גרדיה 58, יד אליהו, טל. 03-390721.

חיפה

נווה שאנן
בנוף מרהיב הנשקף אל הים, בנין בן 5 קומות ובו דירות 3 חדרים - 88 מ"ר ודירות 4 חדרים - 106 מ"ר כאשר כל דירה בנויה בחצי קומה נפרדת.
בסמוך לו בנין נוסף בן 5 קומות ובו דירות 3 חדרים - 72 מ"ר ודירות 4 חדרים - 88-102 מ"ר. בסביבה כל השרותים הקהילתיים הדרושים ומרכז מסחרי מפותח ומודרני.
ניתן לבקר באתר בימים ב', ד' בין השעות 16.00-18.30 ובשבת בין השעות 16.00-18.00.

פרוייקט משותף של שיכון עובדים עם: סולל בונה

פרטים נוספים: שיכון עובדים, רח' החלוץ 43 חיפה, טל. 04-660915

ראשל"צ

ברח' אברבנאל, בלב ליבה של העיר בבנין מהודר בן 8 קומות לבחירתך:
דירות איכות בנות 3.5 חדרים 104 מ"ר.
דירות איכות בנות 4 חדרים 117 מ"ר.
דירות איכות בנות 4 חדרים 120 מ"ר.
סביבה מפותחת עם כל השרותים הקהילתיים - מרכז מסחרי, בתי ספר וגני ילדים.
ניתן לבקר באתר בשבת בין השעות 11.00-13.00.

פרוייקט משותף של שיכון עובדים עם: אשדרן

פרטים נוספים: שיכון עובדים, רוגוזין 25 אשדוד טל. 055-57732-3.

בשיכון עובדים מציעים לכם תנאים מיוחדים:
במידת הצורך שיכון עובדים תעמיד לרשותכם משכנתא מיוחד של עד 20,000 ש"ח כפוף לתנאי הבנק. לזכאים משכנתא נוספת בהתאם לזכאות.

ת"א: לה גרדיה 58 טל. 03-390721 ■ ירושלים: רח' הלל 8 טל. 02-233396 ■ אשדוד: רח' רוגוזין 25 טל. 055-57732-3 ■ ב"ש: מרכז הנגב, טל. 057-72540 ■ חיפה: רח' החלוץ 43 טל. 04-660915.

לדירות 4 חדרים ויותר יש לך כתובת בכל אחד מן האתרים הבאים:
בצפון: טבריה; פרדס-חנה; קרית-אתא; נוה-שאנן; נהריה; עכו; כרמיאל.
בירושלים: גילה; רמות; פסגת זאב.
במרכז: חולון; פתח-תקוה; בת-ים; רעננה; נתניה; רמת-אביב; יפו; גבעת אויה; גני יהודה; הוד השרון.
בדרום: ראשל"צ; אשדוד; אשקלון; נס-ציונה.
בנגב: באר-שבע; ערד; קרית-גת.

יש לך כתובת.
שיכון עובדים

חיים ואוהבים

מיפגש ליד פח הזבל

בוקר אחד היו לי תלונות ותסכולים ואמרתי לעצמי ששום דבר אינו מסתדר לי כפי שרציתי ובאתי בטענות לכל העולם. אולי פשוט קמתי על צד שמאל כך שהייתי מצוברחת...
כל זאת עד שפגשתי באותו יום בח"כ אורה נמיר בנסיבות חברתיות והיא שיתפה אותי בחוויה טריה שהטרידה אותה. הסיפור שלה השכיח ממני כליל את השטויות שהיו לי בראש. היא סיפרה כי ירדה מדירתה ובידה חבילה להשליכה במיכל האשפה שליד ביתה. בחצר פחי האשפה פגשה באדם מבוגר, בן יותר מ־70, שעמד ונבר בפח. „לא רציתי להביך אותו ושאלתיו מה הוא מחפש. הוא לא אהב את השאלה. שאלתי אותו: איפה אתה גר?, הוא נקב בשם הרחוב הסמוך לרחוב מגורי (נמיר מתגוררת בצפון תל־אביב ת.א.). המשכתי ושאלתי: יש לך ילדים? הוא ענה: אין לי. יש לך קרובים? הוא אמר: גברת, אני לא רוצה להשיב. אמרתי לו: אני רוצה לעזור לך, אני יכולה לעזור לך, אני לא רוצה שתנבור באשפה. איפה עבדת? אמר: הייתי פועל בניין.

„הצגתי את עצמי כחברת כנסת ושאלתי: כמה אתה מקבל מהמוסד לביטוח לאומי? אמר לי: חמשת אלפים. אמרתי לו: אתה לא מקבל את כל מה שמגיע לך, אולי אני אוכל לעזור לך, אוכל לפנות גם לעיריית תל־אביב ולבקש שעובדת אגף הרווחה תבוא אליך ותעזור.

„הוא לא היה מוכן בשום אופן. אמרתי לו: תראה לי את הסל שלך, אני רוצה לראות מה אספת. הוא פתח את הסל ובתוכו היה לחם. אמרתי לו: חכה לי כמה דקות. אעלה לדירתי ואביא לך מה שיש לי בבית. אמר: גברת, אל תביאי לי דבר, רק אם יש לך לחם אשמח לקבל. עליתי הביתה, רוקנתי כל מה שהיה לי במקרר והורדתי אליו את השקית עם כל האוכל. האיש לקח את השקית יחד עם ככר הלחם שמצא קודם באשפה וברגלים כבדות יצא מן החצר. הוא לא היה מוכן לומר לי היכן בדיוק הוא גר".

אורה נמיר סיפרה על כך לחבריה בכנסת בשעת דיון על חוק פיצויי פיטורין („אצלי גוברת התחושה שאיננו רגישים במידה מספקת לגורלו של האדם העובד לאחר שפרש לגימלאות") – אבל ניראה כי סיפורה לא עורר התרגשות יתרה.

הסיפור הזה, ככל שהוא זעזע אותי ואולי גם כמה ח"כים – אוזני הציבור הולכות ומורגלות בשכאלה. פעם הצליחה ילדה אחת לזעזע את הארץ כולה באמרה למיקרופון פתוח של „קול ישראל" בבית־שאן: „אני רעבה". והנה יש לנו עתה זקנים על סף הרעב, וזקנות מחטטות בפחי אשפה, אנשים שלבושם מסורר פושטים על רוכני שוק הכרמל בשעות הערב כדי ללקט שיירים – והאוזן נעשית ערלה ל"סיפורים" הללו. יכול מאד להיות שלאותו פועל בניין שחיטט באשפה אין פנסיה ואף אינו יודע לבקש מן הביטוח הלאומי את המגיע לו. התשלום אינו נשלח באופן אוטומטי כאשר אין מבקשים זאת. „מזעזע לחשוב כי גם לאנשים הקרובים לנו עלול להיות גורל דומה -- אם המחוקקים לא יהיו מספיק רגישים לגורלה של האוכלוסיה הקשישה" אומרת נמיר, שהיא יו"ר ועדת העבודה והרווחה בכנסת. המפגש ליד פחי האשפה הותיר אותה נדהמת שעות רבות, והיא מחתה את עיניה כאשר סיפרה לי על כך.

בישראל יש כיום מאה וחמשה אלפי יחידות משפחה שהן 150 אלף נפש, החיות רק על קיצבת זיקנה של הביטוח הלאומי, שהיא ליחיד – 277 ש"ח ולזוג – 415 ש"ח לחודש. הקבוצה השניה, המונה 190 אלף יחידות משפחה שהן 270 אלף נפש, חיה על קצבת הביטוח הלאומי בתוספת של גימלה כזאת או אחרת. יותר ממחציתה של כל האוכלוסיה הזאת, נמצאת בשלושה העשירונים התחתונים לפי חישובי מקבלי השכר במדינת ישראל. כ־85% מהגימלאים נמצאים בחמשת העשירונים התחתונים.

כדאי לזכור, שגימלאי או אדם שפורש מקבל גימלה מלאה רק לאחר 35 שנות עבודה. הגימלה הנקבעת אינה כוללת את כל מרכיבי השכר ולכן היא מהווה רק ששים אחוזים מהשכר שהוא קיבל. מאותם ששים אחוזים הוא מקבל רק שבעים אחוזים שהם 42% משכרו. זו אוכלוסיה שאותה אסור לשחוק. הם שחוקים עד התחתית, כמעט.

תיבת דואר/אין דיינים

קראתי את כתבתך בענין בתי הדין הרבניים.

אני עברתי על בשרי הליכים מייגעים ומשפילים בבתי הדין הרבניים השונים:

בבית הדין הרבני בחיפה התייחסו אלי באופן משפיל ואכזרי ביותר. במשך כל השנים תבעתי שלום בית. רציתי לחזור ולחיות בשלום בחיק משפחתי עם בעלי ושני ילדי, אך בית הדין בחיפה שמע אך ורק את הצד של בעלי ולא התייחסו כלל לעדים מטעמי לגבי תביעתי לחזקת בני הבכור. בית הדין הרבני הגדול בירושלים לא קיבל את פסיקת הדין האזורי. הוא קיבל את הערעור שלי ואני זכיתי גם במזונות עבורי. אך בית הדין בחיפה לא התייחס כלל לפסיקת בית הדין הגדול. הם בפרוש המרו את דבריהם וכלום לא נעשה, עד שלבסוף בית הדין הרבני הגדול הרים ידיים ואישר פסיקת בית הדין האזורי.

אני נותרתי ללא מזונות עבורי, ללא כל מקורות מחיה וללא קורת גג. אילו הורי לא נתנו לי ולבתי קורת גג בביתם – היינו שתינו מדרדרות ויורדות לזנות. לכן אני תומכת נלהבת בשינוי דרך השיפוט ומינוי הדיינים, ובעד ביקורת קשה עליהם.

ר. ס.
(השם שמור במערכת)

הורוסקופ

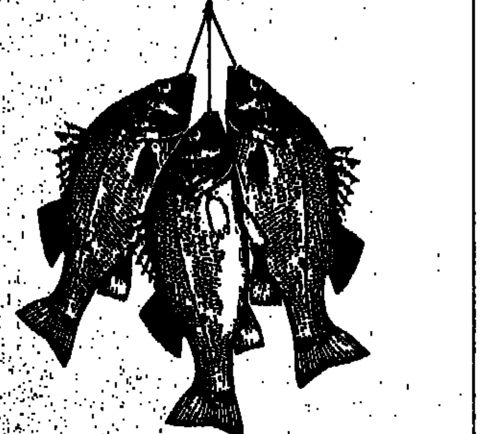

תחזית לשבוע שבין 27.2 ל־6.3

דגים (19 בפברואר עד 20 במארס)
הממונים עליכם לא יגיבו יפה על בקשותיכם בימים אלה. שימו את הדגש על נסיעות, ידידים והשקעות. לטיולים יהיו השלכות בתחום העסקים ובתחום הרומאנטי. למשפחה יהיה חלק חשוב בחייכם.

טלה (21 במארס עד 19 באפריל)
אם אתם במצב־רוח רע, בילוי עם חברים עשוי לרומם את רוחכם. בענייני קאריירה, סמכו על תחוש הבריא שלכם. עבודות בצוותא יהיו מוצלחות במיוחד. השבוע כדאי לפנות בבקשה למעסיקים ולהלוואות.

שור (20 באפריל עד 20 במאי)
בימים אלה כדאי לכם להיענות לכל הזמנה חברתית שתקבלו. לפנויות ופנויים צפויות היכרויות מהנות, וזוגות יבלו בנעימים בחברת ידידים. דאגות כספיות עלולות להעיב על יחסי ידידות.

תאומים (21 במאי עד 20 ביוני)
כדאי לכם לעשות דברים בעצמכם, במקום להתמך על עזרת אחרים בעסקים. הפעילות בשעות הפנאי תביא לכם סיפוק רב. קשרים שתקשרו השבוע יקדמו את הקאריירה. אתם בנקודת מיפנה עם מישהו קרוב.

סרטן (21 ביוני עד 22 ביולי)
אם כי אתם עלולים להרגיש לחצים מסויימים בעבודה, הרי בזירה הביתית תחיה הקלה משמעותית. אם אתם מצליחים לצאת לחופש, צפויים לכם רגעים מהנים. השבוע יהיה דגש על חיי תרבות ורומנטיקה.

אריה (23 ביולי עד 22 באוגוסט)
עניינים הקשורים בילדים עלולים להדאיג אתכם השבוע, אבל תקבלו תמיכה מלאה מבני הזוג. שימו את הדגש על פעילויות ביתיות. תכנית שתכננתם מזמן תעלה יפה. השבוע אל תתפתו לאורח זוהר.

בתולה (23 באוגוסט עד 22 בספטמבר)
קרוב משפחה קרוב נתון בלחצים, ויתכן שתצטרכו לעזור. לעת יש סיכויים לשפר את ההכנסה והמעמד, כי העיתוי טוב. אתם יודעים מתי להאזין ומתי לדבר. זה גם זמן טוב לווידויי אהבה. לכן עם הלב.

מאזניים (23 בספטמבר עד 22 באוקטובר)
בימים אלה תעשו שינויים בבית. אם כי בעיה הקשורה לעבודה עדיין מטרידה אתכם, נצלו בשעות הערב הצעות לבילויים. השבוע כדאי לערוך קניות רציניות. התאהבות במישהו מהעבודה תביא רק צרות.

עקרב (23 באוקטובר עד 21 בנובמבר)
לפי שעה לא כדאי לשתף אחרים בחדשות בדבר רווח כלשהו במשפחה. אין מה לדאוג בענייני כספים. שקיעה לתוך תחום התעניינות חדש תביא תוצאות טובות. ילדים ישמחו אתכם השבוע. תיתכן התאהבות.

קשת (22 בנובמבר עד 21 בדצמבר)
שעות הצהריים הם הזמן המועדף לפעילות חברתיות, ואת שעות הערב כדאי לכם להקדיש לעצמכם. השבוע תצטרכו לטפל בעניינים משפחתיים. דבריו של קרוב משפחה חגיגיים, אבל שמועות אינן נכונות.

גדי (22 בדצמבר עד 19 בינואר)
הסיכויים משתפרים בתחום הכספי, גם הפעילות החברתית משתפרת, וכדאי להשתתף במסיבות ובאירועים. השבוע אתם עשויים לקבל מחמאות רבות, ותרשימו את הסובבים אתכם, שעמדו על עקביות מערכים שלכם.

דלי (20 בינואר עד 18 בפברואר)
אין זה זמן טוב לגבות כספים שמגיעים לכם, אך יגיעו אליכם בשורות טובות מרחוק. תקדמו הרבה בתחום העבודה אם תשימו לב לדברים הקטנים. הסיכויים בתחום האהבה הולכים ומשתפרים עכשיו.

פנטהאוז

יגאל לב

האוצר

הכל נראה מוכר כל־כך. אפילו פרומן הזקן הרוחץ בקפדנות את הפולקסווגן הישן שלו, טופח על גגו בחיבה, כאיש הטופח על עכוזו של סוס אהוב. לדינה נראה כאילו רק לפני שבוע עזבה את הבית המשותף, ויצאה ללמוד בירושלים. חודשים ארוכים נאבקה בדחף לחזור הביתה. להתפנק אצל אמא. לחזור להיות הילדה הקטנה שמטפחים אותה, שומרים עליה. חיה בבדידות, שהיא כמו מעגל נפרץ ומתחבר אל שורת מעגלים אחרים למין שרשרת של אנשים צעירים החיים רחוק מהבית. יש להם מכנה משותף, לימודים, הקמפוס, הבעיות של אנשים צעירים והאנרגיה האדירה שלהם.

רק שרומה היה כי מצאה בטחון בירושלים, חברים. אפילו עבודה לחצי יום, בשעות הערב, כמלצרית באחד מבתי הקפה, רק אז חזרה הביתה.

חזרה ונפלה למלכודת, שלא חלמה עליה.

גליה ראתה תמיד בדינה את התגלמות הנערה המאושרת. שמחת הנעורים כמו קרנה ממנה. צחוק עליז, פורה. שתי גומות. עיניים בהירות, מחייכות, מנסות להיות ערמומיות ודווקא לכן הן נראות תמימות פי שבע. שיער רך, חום, היורד על כתפיה והיא אוספת אותו לזנב סוס הנקשר בסרט ורוד. פעם אמרה לאורי „אתה רואה ככה רציתי להיות כשהייתי ילדה. אחת כזאת מוגנת. שלא רואה כאב. שיש לה הורים, המתייחסים זה לזה בכבוד. אמא שיכולה להיות ידידה שלה. אני לא זכיתי לזה..."

דינה היתה בת התפנוקים של הבית המשותף. אולי משום שכל אחד מהדיירים ראה בה את הילדה שהוא רצה לגדל. היה בה הכשרון לגרום לבני האדם לחשוף את הצד היפה שבהם כלפיה.

★

זאת היתה שעת אחר־הצהריים. דינה חשה חמימות של פינוק. חרדה שהמתין לה. המקרר העמוס מכל טוב, ריח הילדות, שיש לה טעם של שמנת בתות־שדה.

ואז התרחשו הדברים בחפזון. אבא ואמא לא היו בבית. האח הקטן שיחק מחוץ לבית.

צילצלו בדלת. קפצה מהכורסה, מנתרת בקלילות. באותו חיוך שהפך לתמהון קרוש, פתחה את הדלת ואמרה שלום לשני פרצופים שעמדו בפתח. בטח באו להתרים או באו למכור ספרים.

פתחה את הדלת בתנועה קלה. באותו בטחון השמור לילדים מאושרים שמעולם לא עמדו במבחן של אכזריות. ומעולם לא הפרו בני־אדם את האמון שנתנו בהם.

אבל שעת אחר־הצהריים ארורה זו לימדה אותה שיעור עגום.

יש דברים שקורים רק בטלוויזיה. מופיעים כסיפורים בעיתון. כלומר דברים המתרחשים בעולם אחר. רחוקים. אפשר לדון בהם במין שלוות נפש ברורך שאתה דן בפרשיות המתרחשות בארצות־הברית או בסין.

ופתאום... השניים היו קרים. קשוחים. ודוממים. הם לבשו ג'ינס, האחד לבש חולצה טריקו צהובה ועליה מעיל עור. השני לבש חולצת פסים כחולה וז'קט מג'ינס. הם נראו בסוף שנות העשרה. שיער שחור, שחור, שופע, אצל האחד מתולתל ואילו אצל חברו יורד שטוח ומכסה את עורפו ומצחו. דינה שמה לב שהיא לא יכלה להבחין בעיניהם למרות שהם התבוננו בה, לא ראתה את העיניים. כאילו היו עיניהם חבויות מאחורי איזה צעיף.

דינה היתה אחוזת הלם. ניסתה לחייך, אותו חיוך, תמים, חיוך ספונטני. אבל הפעם היה החיוך מתוכנן, לכן נראה ערמומי, לא טבעי, כמו חיוך מלגלג. השניים קראו בו התרסה אל מול כוח האגרוף שיצגו כאן, בדירה שבקומה הרביעית.

הדפו אותה בכוח אל הספה. אין להם זמן. הם באו לחפש כסף, לא להתעסק. הם לא צריכים את השטויות האלה. יש להם. לכן הגברת לא צריכה לפחד. היא רק צריכה להגיד איפה חבוי הכסף. מהר. אחרת...

דינה חשה את רעל האימה משתק את עצביה. שוב לא יכלה להניע את רגליה ואת ידיה. „רציתי לצרוח כמו משוגעת אבל הקול לא יצא. הם בטח חשבו שאני איזו גיבורה גדולה" סיפרה אחר־כך לגליה „הרגשתי שאני צונחת למין עילפון ואמרתי לעצמי רק לא זה. רק לא להתעלף. להיות בהכרה. לראות הכל. לזכור הכל. לשמור על החושים. אבל אני כבר חשתי שאני צונחת עמוק עמוק לאיזו באר אפילה

★

חשה יד כבדה סוטרת על לחיה „גברת, אל תתעלפי לנו כאן" לא זכרה בדיוק את המלים אבל הסטירה בערה בלחיה, הדליק ניצוצות בעיניה. והקיצה אותה באחת מהעילפון המתוק ששקעה לתוכו. חוזרת אל המציאות של שני גברים, זרים, המתבוננים כאילו היתה איזה חרק מוזר שאפשר לעקור את המשושים שלו, ולראות כיצד הוא מסתובב, סביב עצמו.

חיפשו את הכסף. לא יכול להיות שאין כאן כסף. מחביאים אותו באיזה מקום. כדאי שהגברת תשתף פעולה. מוחה של דינה עבד בקדחתנות „הצרה שהוא עבד על מהלך סרק. הייתי מבוהלת. לא יכולתי להתרכז. ידעתי שאין כסף בבית. פעם – סיפרה לגליה – אבא החזיק כמה אלפי דולרים בדירה. אמא אמרה לו שיפתח כספת בבנק. לא האמנתי שיש אפילו פרוטה. חשבתי רק איך אני מרוויחה זמן. חשבתי..."

אחד מהם תפס בצווארה וסינן שאם לא תשתף פעולה הם..."

דינה פלטה „בספריה. במדף השני. מימין".

כאשר שיחזרה זאת באוזני גליה אמר „רציתי להרוויח זמן. לא חשבתי על כלום. המוח שלי היה ריק. זכרתי שעל המדף השני, מימין, נמצאים הכרכים של מלחמה ושלום. אני יודעת משום שתמיד הייתי לוקחת את הכרך האחרון לקרוא. לכן פלטתי את השם הזה. אוטומטית. מבוהלת. חשבתי..." אחד הבריונים סינן ביובש „חסר לך שזה לא יהיה שם". השניים פנו לעבר הספריה ודינה חשה איך היא שוב שוקעת בעילפון.

לא ידעה כמה זמן שכבה כך. אולי דקה אולי שעה. גליה שירדה במעלית, עצרה אצל הדלת הפתוחה שבקומה הרביעית. דינה צילצלה אליה ואמרה שהיא באה הביתה. גליה אפתה עוגה להפתיע את הסטודנטית האהובה שלה. וכך, עם העוגה ביד נכנסה לדירה. קראה בשמה של דינה. ומצאה אותה מתעלפת...

רגע ארוך לקח עד שחזרה דינה אל עשתונותיה. מוזר. דבר לא קרה. הבריונים כנראה נבהלו ממשהו וברחו. הם לא נגעו בה. בנריה, גופה היה שלם. רק העילפון, העיד שמשהו קרה כאן. הדירה היתה מסודרת. לא היו אפילו עקבות שהשאירו הפורצים אחריהם. לרגע דומה היה לדינה שהיא חלמה איזה חלום ביעותים. סוט שגלה העירה אותה ממנו.

★

מאוחר יותר הגיעו ההורים. האם המבוהלת חיבקה את דינה. לאחר שגוללה את הסיפור אמרה „אולי זה היה דימיון. רק דימיון".

האב מיהר לספריה. חזר בצער אישי. זה לא היה חלום. הם היו, הם הלכו הישר אל הספרים של טולסטוי. מישהו ידע, אבל מי. לכל הרוחות. הרי רק אתמול התלבט מה לעשות בעשרת אלפים דולרים והחביא אותם בכרכיו של טולסטוי כדי להכניסם מחר בבנק.

רואים אותך - זוכרים אותך!

זה הזמן לקדם את מכירותיך בעזרת שי-פרסומי שימושי, נאה ומושך עין!

שי-פרסומי נאה, מכבד את הנותן ומשמח את המקבל. בהשקעה קטנה-תפיק תועלת מרובה ולאורך זמן

לרשותכם מבחר מוצרי פי.וי.סי. וסקאי מכל הסוגים: ★ תיקי נסיעות ★ תיקי ועידות ★ יומני שנה בעיצוב נאה וחדשני ★ אלבומי תמונות מכל הסוגים ★ מוצרים מגוונים לענף מכשירי הכתיבה.

הצטרף למיטב החברות שכבר החליטו...

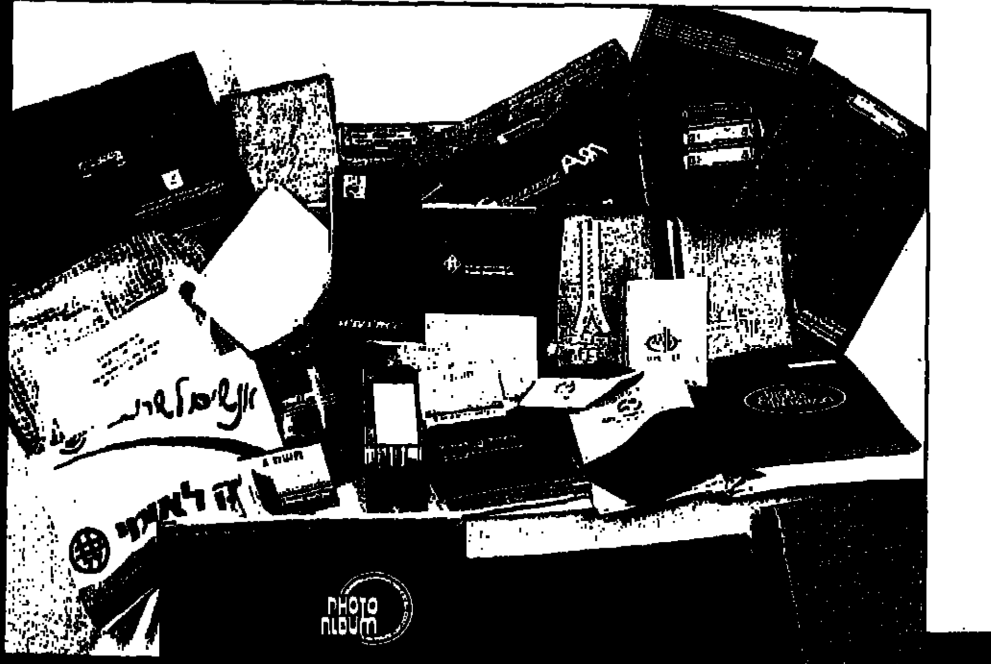

ישירות מהיצרן-תוצרת כחול לבן

★ למשרדי נסיעות

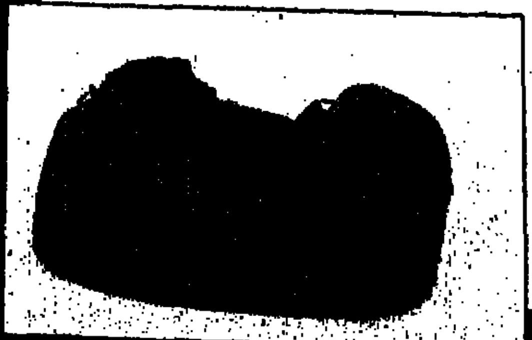

שימו לב - לקראת עונת הנסיעות הקרובה. הצעות מיוחדות: תיקי נסיעות, נרתיקי דרכון, תגי מזוודות ועוד.

★ לענף מכשירי הכתיבה

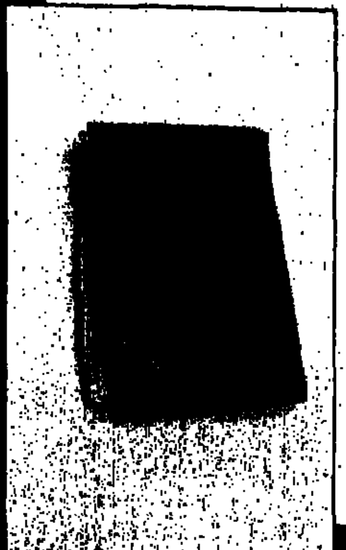

אם חנותך לא נמנית עדיין על חוג לקוחותינו - הזמן עוד היום את נציגנו ללא כל התחייבות

★ לצלמים וסטודיו לצילום

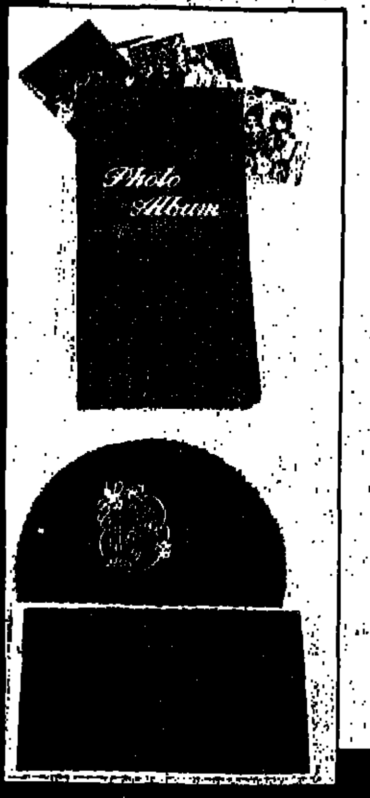

מבצע מיוחד - אלבומי-תמונות בתוספת הדפסת שם הסטודיו - חינם!!! מחירים מיוחדים לתחילת העונה. אל תחמיצו!!!

הזמן עוד היום את נציגנו ליעוץ ללא כל התחייבות מצידך!
טלפונים: 052-557593, 052-557281
בשעות הערב - טלפון: 052-78497

פלסטו-שי
מפעל למוצרי פרסום

לקניינים ומוסדות:
מבחר מוצרי פי.וי.סי. במשירה (קיסרים ועוד)

ברטר
BARTER

הזמנה
וותיקי מחלקת שדה 7
(יעזור בית דג'אן רמלה)
מוזמנים בזה לכנס המחלקה שיתקיים ביום רביעי 21.2.51 שעה 19.30 באולם „פלמיך" רחוב גאולה בנימין מינת אחר העם. המפקדים בצבא ובעתודות מתי בקשים לשחרר את הח"יל לערב זה
הועדה המארגנת

מעריב
השבוע לפני 35 שנה

בעמוד זה מבחר מהידיעות והמודעות שפורסמו ב"מעריב" בשבוע המקביל של 1951.
הנוסח המקורי נשמר.
ליקט: גבריאל שטרסמן.

הנשיא: העולם לא יבין בחירות לעת כזאת

„העולם הגדול לא יבין אותנו ויתפלא מאד אם אנו נערוך בחירות לעת כזאת, בימי חירום בעולם ובמדינת ישראל - אמר הנשיא ד"ר ח. וייצמן לנציגי המפלגות שביקרו היום אצלו ב„סיבוב הראשון" של התיעצויות הנשיא עם נציגי הסיעות בכנסת על פתרון המשבר הממשלתי.

אך נציגי מפא"י, מפ"ם וחזרות הדתית, שנפגשו הבוקר עם הנשיא בזה אחר זה, לא השאירו ספק בלבד, כי המפלגות מחייבות - כרגע, לפחות, בחירות חדשות ובהקדם.

דוברי מפא"י עמדו על כך, כי יש לקיים גם בזמן המעבר ממשלה בת ביצוע ולא רק בעלת כושר להכין בחירות.

נציגי מפ"ם שבאו אחרי נציגי מפא"י ומייצגים את שני הפלגים העיקריים במפלגה המליצו אף הם לערוך בחירות בהקדם. האלטרנטיבה לה - הקמת ממשלה בעלת רוב פועלי ע"י קואליציה של מפא"י, מפ"ם והפרוגרסיבים - אין לה אלא ערך תעמולתי, כי אין להעלות על הדעת הליכה משותפת של מפא"י ומפ"ם ולו גם במדיניות חוץ.

האחרונים נתקבלו היום נציגי החזית הדתית. דובר החזית, סגנם השרים הרב מ. נורוק, אמר לנשיא בפתיחות השיחה, כי החזית הדתית היתה מסכימה לפתרון המשבר הממשלתי ללא בחירות בהתחשב במצב. הוא האשים את ראש הממשלה ומפא"י בגרימת המשבר ואמר, שהדתיים הוכרחו להצביע בשאלת מצפון זו נגד הממשלה.

אחרי הרב נורוק מילא ח"ה א. מזור וד"ר בורג, שטען כי בן גוריון לא היה רשאי לדרוש הצבעת אמון בשם הממשלה, כי הממשלה לא החליטה על כך.

(שצולמה היום בשעה 10.45 בשדה התעופה בלוד) משמאל לימין: גנרל רוברטסון, מפקד יחידת משמר הכבוד, אלוף שמעון מזא"ה וחיילי צה"ל.

יוחש הדיון בשיטת הבחירות

יתכן כי הכנסת תתבקש על ידי ועדת החוקה להקדים את הדיון ולהכריע בשאלת שיטת הבחירות, כדי לאפשר לה לסיים את הדיון בחוק הבחירות.

בועדת החוקה נחלקו הדעות, אם לקיים שיטת בחירות אזוריות, כללית או מעורבת. משום כך סוכם בועדה, כי לפני שיחליטו על חוקת הבחירות תכריע הכנסת קודם כל על השיטה. אם הכנסת תחליט על שיטת בחירות כללית לא יהיו קשיים בקבלת חוק הבחירות, כיון שאז יוכנסו רק שינויים קלים בחוק הבחירות לכנסת הראשונה, אולם אם יוחלט אחרת תזדקק הכנסת לזמן ממושך יותר, כדי לעבור את חוק הבחירות החדש.

תובעים להחזיר ערביי מגדל־גד...

המצרים העלו תביעה להחזרת ערביי מגדל־גד, בישיבה של ועדת שביתת הנשק הישראלית מצרית, שהתקיימה אתמול.

נציג ישראל הדגיש בדיון, כי הערבים יצאו ממגדל־גד מרצונם הטוב. נציג או"ם ציין, כי בחקירת או"ם נקבע שרוב ערביי העיר יצאו ביוזמת עצמם והאחרים מצאו שלא נוח להם להשאר בעיר וגם הם יצאו איפוא מרצונם הטוב. על החזרת בודדים אפשר יהיה לדון במסגרת התכנית לאיחוד המשפחות.

מפעל ישראלי לתיקון אניות

חוזה בין חברת „שוהם" ו„סולל בונה" מצד אחד לבין „מפעלי חיפה להנדסה" מצד שני על הקמת חברה חדשה לתיקון ובניית אניות בישראל עומד להחתם היום. והון הרשום לחברה הוא כחצי מיליון ל"י. כ-500 פועלים יועסקו במפעל בשלב הראשון.

מפא"י ניצחה בבחירות במשמר השבעה

מפא"י ניצחה בבחירות למועצת המקומיות במשמר השבעה (כפר יאוור), שנערכו אתמול ועלתה מהמקום השני למקום הראשון.

עד עתה נחשבה משמר השבעה כמבצר של מפ"ם ומק"י.

מפא"י השיגה 479 קולות, מפ"ם - 485, מק"י - 107, הפועל המזרחי - 95, פועלי אגודת ישראל - 84, ציונים כלליים - 73, חרות - 67.

חלוקת המנדטים במועצה החדשה היא: מפא"י - 3, מפ"ם - 3, מק"י - 1, ציונים כלליים - 1, הפועל המזרחי - 1.

גנרל רוברטסון נפגש עם שרת וידין

גנראל סיר בריאן רוברטסון נפגש היום בצהרים עם שר החוץ הישראלי ועם הרמטכ"ל של צ.ה.ל.

הפגישה עם מר מ. שרת נתקיימה במשרדי החוץ בקריה.

הפגישה עם הרמטכ"ל רב־אלוף יגאל ידין נערכה במשרדו במטכ"ל.

„אני מקוה שלא תיוחס כל מסתורין לבואי. לא באתי להציע שישראל תעשה משהו, פרט למה שיהיה לדעתה כמועיל ורצוי לה" - הבריז הגנראל רוברטסון, מפקד הצבא הבריטי במזרח התיכון בהגיעו הבוקר לשדה התעופה בלוד.

מחלקה של צנחנים מצה"ל דגלה את נשקה לכבודו של הגנראל הבריטי, שסקר אחר כך את השורות, לחץ ידי הסרן שפקד על המחלקה ושאל על מספר הצניחות שהצנחנים הספיקו כבר לצנוח.

טיטו מכין פרטיזנים

מרשל טיטו פנה בקריאה לעם היוגוסלבי להתגונן להגנת ארצו ובקש מאיגוד הפרטיזנים לשעבר בסרביה שיסייע בהכנת העם כולו למאמץ התגונה.

מקור מהימן נודע כי טיטו פסק אתמול שכל קומוניסט שאין דעתו נוחה משיתוף הפעולה של יוגוסלביה עם המערב יחושב מעתה כאויב במפלגה.

אל לקוחותינו
למרות אסון השריפה שהשמידה לגמרי את בית מסחרנו הראשי אנו עושים את כל המאמצים לפתוח את החנות מחדש, כעבור ימים מספר.

בעוד כמה ימים נודיע על תאריך הפתיחה המחודש ואנו מבקשים את לקוחותינו להתחשב במצבנו ולהחזיק בסבלנות.

אנו עושים את כל שבאפשרותנו כדי לתבוא את לקוחותינו על ספוקם המלא.

נעלי בני

השדכן המפורסם
ד"ר חונו גולד ה"א פרשון ז' יבקר בירושלים ביום א' 11.2.51 וביום ב' 12.2.51 במלון „הל אביב", כנר ציון של, 13.43. שעות הקבלה 11—1, 5—9. אלפי האנשים קשרים תודות בכל הארץ.

לתשומת לב בעלי מוסכים וגוזי דיזל ואנשי התחבורה
מוסך מיכאל גולדברג
חיפה, קיר נשר, טל'...
מחלקה למנועי דיזל
מומחה למשאבות ואינג'קטורים
המחלקה מצויידת במכשירים החדישים ביותר של „אמריקן בוש".

חברה תעופה מעונינת במזכירה מנוסה
בעלת ידיעת שלוש שפות
עברית ואנגלית
...

למכירת ציוד של מגרפה
...

דרוש
...

עורך ויזל ואן.
☎ 439456, 439247

50% הנחה ויותר
על כל מלאי החורף של מוצרי שטייר

20%-40% Jean Philipe
המבצע לתקופה מוגבלת

כדאי לבוא גם מרחוק!!!

■ חצאיות צמר צרות ופליסה ■ חצאיות קטיפה ■ חולצות במבחר גדול ■ שמלות אופנתיות מצמר, קטיפה ועוד עד גודל 50 ■ 2 חלקים ■ מכנסי סקי וסווצ'רים מפוטר ■ מכנסי קליפסו עד גודל 52

לרגל המבצע
פתוח במוצ"ש
החל משעה 19.15
בסניף מונטיפיורי
בלבד

חנויות המפעל:
ת"א: לבונטין 30, פתוח מ־8.00–17.00
ת"א: מונטיפיורי 36 פתוח מ־8.30–19.00
פ"ת: חיים עוזר 4

שטייר

אסמור
ענקי הוידאו בישראל

פתוח כל מוצ"ש מ־17.00 – 22.00
ובמשך כל השבוע מ־9.00 בבוקר עד 17.00 בערב רצוף

וידיאו, סטריאו וטלוויזיות
ישירות ממחסני החברה

עד 13 תשלומים

וידיאו טייפים JVC/נשיונל/ITT/סניו/גרץ/היטצ'י מ־1790.–
טלוויזיות צבעוניות גרץ/ITT/היטצ'י/מץ/ועוד מ־890.–
מערכות סטריאו משולבות ובחלקים JVC/סניו/ITT/היטצ'י מ־790.–
רדיו + טייפים סטריאו נוידים מ־195.– המחירים + מע"מ

"אסמור" חב' למסחר והשקעות בע"מ
ת"א, רח' העליה 25, טל. 03-384910
ר"ג, רח' ז'בוטינסקי 79, טל. 03-7511992

עודפי יצוא ב־FIRST-ONE אופנה מס' 1 בישראל
עד 60% הנחות ממשיות וב־3 תש' ללא ריבית

חולצות ספורט ואלגנט מ־14 ש"ח	בלייזרים 99 ש"ח
סווצ'רים לנוער וגברים מ־19 ש"ח	חליפות בר מצווה 119 ש"ח
ג'ינסים מכל הסוגים מ־19 ש"ח	חליפות חתן ואלגנט 199 ש"ח
מכנסי ספורט ואלגנט מ־29 ש"ח	טרנינגים במבחר עצום
	מעילי ... מ־... ש"ח

בקרן רח' וולפסון 48/א קומה ב', ג', ...

הלקמונות אחרונה!

בחוות הרהיטים
נשארו עדיין מספר דגמים של פינות ישיבה ומזנונים

פתוח במוצ"ש עד 22.00

בהנחות עד
40%
באשפקה מיידית.

ובנוסף: כורסאות טלביזיה בריפודי־בדים עורות וטלאים (PATCHES)
בהנחות גדולות

סוף סוף הגיע
משלוח הרהיטים הגדול מסקנדינביה אסור להחמיץ!

לבעלי כרטיסי אשראי! אפשרות לתשלומים

אנשים מעדיפים את חוות הרהיטים

המבחר הגדול ביותר בארץ של ריהוט בסגנון כפרי קולוניאלי ומודרני.

פינות ישיבה ★ פינות אוכל ★ מזנונים ★ שידות ★ ויטרינות ★ כורסאות טלויזיה ★ ספסלי טלפון ועוד עשרות פריטים

צומת גהה
רח' אפעל 15 קרית אריה
פ"ת טל: 9230138

מועדון מטיילי מעריב — כל הטיולים ומבצעי הנופש מיועדים לכל קוראי "מעריב" – ללא תשלום דמי־חבר. — מועדון מטיילי מעריב

טיולים של יום אחד בארץ

פריחה בגליל
טיול של יום, באוטובוס־תיור עם מדריך, במסלול הכולל את: גבעת הכלניות, עמק בית־נטופה, הר מירון (סיור בשביל הפיסגה), כביש הצפון, מפל התנור. המחיר: 20 ש"ח ★ היציאה: 8.3; 15.3; 22.3; 29.3.

מדבר יהודה
יום טיול ברכב מדברי פתוח, בהדרכת מדריכי "מצוקי דרגות" ★ היציאה בשבת ב־8.30 בבוקר מירושלים במסלול הכולל את: תצפית על מר־סבא, בקעת הורקניה, חבוקע, ראס פשחה, ואדי קלט, עין קלט ★ המחיר: 25 ש"ח (כולל ארוחת צהרים בשטח) ★ תאריכי יציאה: 22.3; 25.3 (פורים); 12.4.

יום טיול לחרמון
טיול של יום, באוטובוס־תיור עם מדריך, כולל כניסה לאתר החרמון (אם האתר יהיה סגור יתקיים טיול במסלול אחר) ★ המחיר: 23.5 ש"ח ★ היציאה: 8.3; 15.3; 22.3; 25.3 (פורים)

חופשות וטיולים

בריאות בים־המלח במלונות "לוט" ו"צל־הרים"
5 או 7 לילות של בריאות במלונות "לוט" ו"צל הרים" בים־המלח ★ החבילה כוללת: חצי־פנסיון, כניסה חפשית למרחצאות קופ"ח, שובר לקפה ועוגה ומע"מ ★ המחיר למבוגר בחדר זוגי במלון "לוט" (4 כוכבים): 207 ש"ח ל־5 לילות; 258.75 ש"ח ל־7 לילות. ★ במלון "צל הרים" (3 כוכבים): 181.7 ש"ח ל־5 לילות; 227.7 ש"ח ל־7 לילות. המבצע בתוקף עד ה־15.3.86.

סופשבוע לחרמון
טיול שישי־שבת באוטובוס־תיור עם מדריך ★ יציאה ביום ו' בבוקר מת"א לביקור בחרמון. בערב: לינה במלון "נוף הגליל" בצפת ★ המחיר: 74.5 ש"ח למבוגר בחדר־זוגי (כולל חצי־פנסיון) ★ תאריך הטיול: 14.3–15.3; 28.3–29.3.

פורים בכרמל
פורים
חופשה משפחתית משולבת בטיולים מודרכים ברגל וברכב פרטי, במסורת החופשות־על־גלגלים של "מועדון מטיילי מעריב" ■ המחיר: 94 ש"ח לאדם בחדר זוגי כולל: 2 לילות במלון "יערות הכרמל", כלכלה מלאה, טיולים, הדרכות ופעילויות נוספות ■ המחיר לילד עד גיל 12 בחדר ההורים: 63.60 ש"ח ★ תאריך החופשה: 24–26 במרץ.

חופשת פורים בים־המלח
חופשה משפחתית לבילוי, נופש וטיולים במלון "לוט" (4 כוכבים) לחוף ים־המלח ■ המחיר: 103.50 ש"ח למבוגר בחדר זוגי – כולל: שני לילות, חצי־פנסיון, תכניות פורימיות, טיולים מודרכים ע"י מדריכי "נאות הככר" ועוד ■ ילד עד גיל 12 בחדר ההורים: 50% הנחה ■ תאריך החופשה: 24–26 במרץ.

סופשבוע של פורים לפנויים/ות ורווקים/ות
ועוד מבצע מיוחד לפנויים/ות ורווקים/ות והפעם במלון החדש (4 כוכבים) בכפר־המכביה ■ החופשה מיועדת לגברים גילאי 30–45 ולנשים גילאי 25–40 ■ תכנית עשירה לפעילות חברתית ובידורית וכן מפגש עם הפסיכולוג רפי יעקובי ■ המחיר לאדם בחדר זוגי: 89 ש"ח – כולל: שני לילות, חצי־פנסיון ושפע פעילויות ■ תאריך החופשה: 20–22 במרץ (נפתחה רשימת המתנה לנשים).

טיולי פסח ואביב לחו"ל

□ **שבוע של תיאטרון בלונדון.**
כולל 5 הצגות תיאטרון • תאריכי היציאה: 20.4 (כולל ליל הסדר); 25.4 • המלווה: ד"ר אליקים ירון • ביצוע: "אופיר טורס".

□ **18 יום בברזיל וארגנטינה.**
טיול חדש במסלול הכולל את ריו־דה־ז'נירו, בואנוס־איירס, האמזונס, באהייה ומפלי איגואסו • היציאה: 15.4 (כולל ליל הסדר) • ביצוע: "נאות הככר".

□ **מצרים: טיולים של 6 או 8 ימים.**
8 ימים בקאהיר, הפירמידות, לוקסור ואסואן. היציאה: 25.4 • 6 ימים בקאהיר, הפירמידות ואלכסנדריה. היציאה: 27.4 • ביצוע: "נאות הככר".

□ **יוגוסלביה: 16 יום.**
הטיול הקלאסי ביוגוסלביה. היציאה: 18.4 (כולל ליל הסדר) • ביצוע: "נאות הככר".

□ **ספרד ופורטוגל: 15 יום (כולל גיברלטר).**
הטיול הקלאסי הכולל גם את שמורת הבוסאק בפורטוגל ו"הערים הלבנות" בספרד • היציאה: 7.4 (חוזר לליל הסדר); 21.4 (כולל ליל הסדר); 12.5 • ביצוע: "נאות הככר".

□ **תורכיה: 8 או 18 יום.**
טיול קלאסי של 18 יום או טיול קצר של 8 ימים באיסטנבול וסביבותיה • היציאה: 25.4 • ביצוע: "נאות הככר".

□ **יוון: 16 יום.**
טיול ביוון הקלאסית ובאיי הים האגאי • היציאה: 14.4 (כולל ליל הסדר) • ביצוע: "נאות הככר".

□ **פולין: 12 יום.**
היציאה: 16.4 (כולל ליל הסדר) • ביצוע: "אופיר טורס". מועד אחרון להרשמה: 30 יום לפני יציאת הטיול.

□ **אוסטריה והונגריה: 8 או 15 יום.**
• הטיול הקלאסי באוסטריה והונגריה – 15 יום. היציאה: 17.4 (כולל ליל הסדר); 8.5.
• 8 ימים באוסטריה. היציאה: 17.4 (כולל ליל הסדר).
• 8 ימים בהונגריה (וכן וינה). היציאה: 24.4 (חול המועד). ביצוע: "נאות הככר".

המזרח הרחוק
27 יום ביפאן, תאילנד, הונג־קונג, פיליפינים וטאייוואן
טיול קסום במזרח־הרחוק האקזוטי, הכולל אתרים ייחודיים כמו: צ'יאנג־מאי בצפון תאילנד, "מדרגות האורז" בפיליפינים ו"האלפים היפאניים" ★ ארוחות בוקר אמריקניות בכל ימי הטיול במזרח הרחוק ★ טיסה בטחוניות ביצוע: "אופיר טורס" ★ היציאה: 15.4; 20.5; 10.6; 8.7.

הרצאות מיוחדות בלווי שקופיות על הטיולים לחו"ל:
הרצאות־רקע, בלווי שקופיות, לקראת טיולי פסח ואביב לחו"ל, יתקיימו ב"בית ציוני אמריקה" בת"א:
□ קניה – מוצ"ש (1.3), בשעה 8 בערב.
□ תימלאית – מוצ"ש (1.3) בשעה 8 בערב, המרצה: מר דורון אראל.
□ ספרד ופורטוגל – מוצ"ש (1.3), בשעה 8 בערב • מוצ"ש (15.3), בשעה 9 בערב • מוצ"ש (29.3), בשעה 9 בערב.
□ יוון – מוצ"ש (8.3), בשעה 8 בערב • מוצ"ש (22.3), בשעה 9 בערב.
□ תורכיה – מוצ"ש (8.3), בשעה 9 בערב.
□ מצרים – מוצ"ש (15.3), בשעה 8 בערב • מוצ"ש (5.4), בשעה 9 בערב.
□ יוגוסלביה – מוצ"ש (22.3), בשעה 8 בערב.
□ אוסטריה והונגריה – מוצ"ש (22.3), בשעה 9 בערב.
□ דרום־אמריקה – מוצ"ש (29.3), בשעה 8 בערב.
□ המזרח הרחוק – יום ג' (3.3) ויום ג' (10.3), בשעה 8 בערב.
– כל ההרצאות פתוחות לקהל הרחב ללא תשלום –

ספארי בקניה

טיולי ספארי מלהיבים של 9 או 16 יום בשמורות הטבע המרהיבות ★ היציאה: 17.4 (חופשת פסח) ★ ביצוע והדרכה: "נאות הככר".

טוסקי
להיטי הסקי לחורף 1986:

מבחר חופשות סקי מלהיבות באוסטריה, שוויץ וצרפת • חופשות מיוחדות לצעירים • ביצוע: "אופיר טורס".

"מועדון הזמר" עם אפי נצר
נפגש שוב ביום ג' (11.3) בשעה 9 בערב, ב"בית ציוני־אמריקה" בת"א □ זמר אורח: יהודה אליאס

חופשות פסח
מבחר הצעות לחופשות וטיולים ברחבי הארץ
– פרטים בשבוע הבא –

מועדון מטיילי מעריב
פרטים: "מועדון מטיילי מעריב" מערכת "מעריב", רח' קרליבך 2, תל־אביב, טל' 03-439207 פתוח ברציפות בין השעות 8.30 עד 18.00
מועדון מטיילי מעריב

BROADWAY 80
TIME
20 Filter
CIGARETTES
BROADWAY
80
filter
Sheraton
Sheraton
הכל זהב
והשנה שוב קטפה
חברת "דובק" את מדליות הזהב !
בתחרות הבינלאומית היוקרתית מטעם "מונד סלקסיון"
שנערכה השנה בליסבון, פורטוגל, זכו סיגריות ברודווי 80,
מונטנה ושרתון של "דובק" במדליות זהב על טעמן המשובח ואיכותן המעולה.
לסיגריית טיים, הזוכה במדליית זהב זו השנה העשירית ברציפות,
הוענק גם עיטור הצטיינות מיוחד.
ועדת השיפוט בדקה, טעמה והחליטה פה אחד :
סיגריות דובק — הכל זהב !
דובק
אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות